

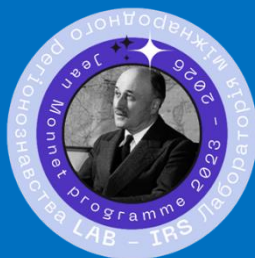
Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»

КАФЕДРА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Міжнародний проєкт
Еразмус+ Модуль Жан Моне

«Висвітлення нової архітектури європейської безпеки у викладанні та
наукових дослідженнях»

№ 101126795 – EuSANU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

АРХІТЕКТУРА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА МІЖНАРОДНЕ РЕГІОНОЗНАВСТВО

Альманах Лабораторії міжнародного регіоналізму Lab-IRS

*Випуск 1. Парадигма нової системи європейської безпеки: Європейська
безпека і Україна*

Co-funded by
the European Union

«Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them».

«Фінансується Європейським Союзом. Проте висловлені погляди та думки належать лише автору(ам) і не обов'язково відображають погляди Європейського Союзу чи Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури. Ні Європейський Союз, ні грантодавець не можуть нести за них відповідальність».

Дніпро, 2023/2024 навчальний рік

Альманах Лабораторії міжнародного регіонознавства Lab-IRS «Архітектура європейської безпеки та міжнародне регіонознавство» є зібранням мікродослідницьких проєктів. Він формується для оприлюднення студентських портфоліо, виконаних у рамках вивчення курсу «Архітектура європейської безпеки: нові виклики та тенденції». Альманах має три випуски на навчальний рік, кожний з яких відповідає одному зі змістових модулів навчального курсу.

Альманах розміщується на сайті Lab-IRS та є у вільному доступі.

Матеріали розміщуються у авторській редакції.

На правах рукопису. Не є засобом масової інформації.

*Відповідальний за випуск: А.О. Задоя,
доктор економічних наук, професор*

Зміст

<i>Абу Дайєх А.</i>	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?	9
<i>Бабін В.</i>	«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?	11
<i>Багацька Д.</i>	Які основні досягнення участі України у програмі Східного партнерства? На скільки реальні результати відповідають очікуваням?	13
<i>Бідняк А.</i>	Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?	15
<i>Білик В.</i>	Приклади, відмінностей між країнами, що доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху, і що породжують суперечності. Від чого це залежить?	18
<i>Биханов Т.</i>	Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?	21
<i>Бобух Л.</i>	Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?	24
<i>Вабілева С.</i>	Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?	28
<i>Василик В.</i>	Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?	32
<i>Волкова І.</i>	Сьогодні не всі країни Євросоюзу приєдналися до Спільної декларації G7 щодо підтримки України. Серед них немає навіть тих країн, які активно підтримують нас в інших питаннях. Як ви думаєте, чому?	35
<i>Гаврина Я.</i>	Шляхи розв'язання європейської міграційної кризи, які пропонують політики та експерти. Що є найбільш перспективним для реалізації?	38

<i>Голоскоков Б.</i>	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	41
<i>Громовой І.</i>	«Холодна війна» - це вже лише історія чи й сучасність?	43
<i>Губський Д.</i>	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?	45
<i>Дмитрієв В.</i>	Що повинна зробити Україна, щоб мінімізувати можливі загрози для ЄС від вступу до нього нашої країни?	48
<i>Долгов В.</i>	Проаналізуйте, як змінювалися витрати на оборону (у абсолютних та відносних показниках) 4-5 європейській країн НАТО. На вашу думку, які причини викликають відмінності у національних показниках?	51
<i>Дубель С.</i>	Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?	54
<i>Жеребко О.</i>	Проаналізуйте, які проблеми безпекового характеру для Європи можуть виникати через не співпадіння складу НАТО та ЄС	56
<i>Захарків Ю.</i>	Проаналізуйте місії ОБСЄ у ХХІ століття. Як ви оцінюєте можливості цієї організації впливати на безпекову ситуацію в Європі?	61
<i>Іванова Г.</i>	Проаналізуйте, за якими показниками Європейський Союз є світовим лідером та у чому він поступається іншим. Яке підґрунтя потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?	64
<i>Іванченкова Д.</i>	У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?	67
<i>Іщенко А.</i>	Аналіз подій 70-х років ХХ століття. «Розрядка»: причини виникнення та наслідки	69
<i>Камишев Б.</i>	Проаналізуйте місії ОБСЄ у ХХІ століття. Як ви оцінюєте можливості цієї організації впливати на безпекову ситуацію в Європі?	71
<i>Караповська Д.</i>	«Холодна війна» – це уже лише історія чи й сучасність?	73

<i>Катранжі І.</i>	На вашу думку, які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати. Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?	76
<i>Кірнос В.</i>	Порівняння моделі європейської безпеки, які сформувалися після наполеонівських воєн та після Першої світової війни	80
<i>Климюк М.</i>	Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?	85
<i>Ключко Є.</i>	Оцінка ефективності санкцій, які ЄС запровадив проти росії. Що негативно позначається на цій ефективності?	88
<i>Коноваленко О.</i>	Розрядка 70-х років ХХ століття: чому вона змінилася новим протистоянням?	91
<i>Корнач Н.</i>	Порівняйте ступінь готовності до вступу у ЄС України та Молдови? За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільше відставання?	94
<i>Коробка Л.</i>	Порівняйте моделі європейської безпеки, які сформувалися після наполеонівських воєн та після Першої світової війни. Що спільного у них та чим вони відрізняються? Чому, на вашу думку, перша проіснувала майже століття, а друга лише двадцять років?	97
<i>Костенко К.</i>	У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?	99
<i>Котенко А.</i>	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	101
<i>Кременьова У.</i>	Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?	104
<i>Кульбачко К.</i>	Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?	107
<i>Лісний К.</i>	Порівняйте ступінь готовності до вступу у ЄС України та Молдови? За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільші відставання?	111

<i>Лужецький В.</i>	Наведіть приклади, коли відмінності між країнами доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху і коли вони породжують суперечності. На вашу думку, від чого це залежить?	113
<i>Луценко В.</i>	Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?	115
<i>Львова Б.</i>	«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?	117
<i>Любоцька Д.</i>	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти Росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	120
<i>Лянна П.</i>	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	122
<i>Матюшова К.</i>	Які варіанти реформування Організації об'єднаних націй сьогодні пропонуються? Оцініть можливі переваги та загрози такого реформування	125
<i>Машошина Д.</i>	Які варіанти розв'язання європейської міграційної кризи пропонують політики та експерти? Що з запропонованого ви вважаєте найбільш перспективним для реалізації?	127
<i>Мороз Н.</i>	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?	130
<i>Ничипорук Д.</i>	Перешкоди, з якими стикнеться Україна на шляху до вступу у ЄС	133
<i>Огульчанський Є.</i>	«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?	135
<i>Ольшицький Д.</i>	Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?	137
<i>Паламарчук А.</i>	Наведіть приклади, коли відмінності між країнами доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху і коли вони породжують суперечності. На вашу думку, від чого це залежить?	139
<i>Прокопенко М.</i>	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?	142
<i>Радченко І.</i>	«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?	144

Сімутіна В.	Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?	146
Сидоренко В.	Які відмінності у ставленні окремих країн ЄС до прийому нових членів? У чому причина таких відмінностей? Як кандидати у члени ЄС можуть сприяти розв'язанню цієї проблеми?	149
Скидан Ю.	Порівняння ступенів готовності до вступу у ЄС України та Молдови. За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільше відставання?	152
Смірнов Г.	Чому виникають труднощі з розробкою єдиної європейської політики у сфері міграції? У чому корені різних поглядів на цю проблему: у економічних інтересах чи у базових цінностях?	155
Степаненко Д.	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	157
Супрун Д.	За якими показниками Європейський Союз є світовим лідером та у чому він поступається іншим. Яке підґрунтя потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?	159
Тамаря Б.	Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?	161
Титаренко М.	Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?	164
Турчина А.	Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи є у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?	166
Фатуєва А.	Яке підґрунтя потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?	168
Фесун М.	Проаналізуйте відмінності у ставленні окремих країн ЄС до прийому нових членів. На вашу думку, у чому причина таких відмінностей? Як кандидати у члени ЄС можуть сприяти розв'язанню цієї проблеми?	171
Фіалкович Є.	На вашу думку, які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати. Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?	174
Філюшина А.	Які з відмінностей України від стандартів ЄС буде	177

	найскладніше подолати. Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?	
<i>Харченко Д.Д.</i>	Відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС	179
<i>Хмаренко А.</i>	Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?	182
<i>Хохлов М.</i>	Холодна війна: історія чи сучасність?	184
<i>Цимрюк С.</i>	У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?	186
<i>Шкурятко А.</i>	Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?	188
<i>Штанько Є.</i>	Якщо росія постійно порушує принципи функціонування ОБСЄ та не виконує її рішення, то чому ця організація не позбавиться від такого члена? Які потенційні виграші та програші для ОБСЄ без росії?	191

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?

З історії ми пам'ятаємо, що по закінченню Другої світової війни Німеччина була розділена на дві частини: Федеративна Республіка Німеччина та Германська Демократична Республіка, при чому перша знаходилася під контролем країн Європи, а друга – Радянського Союзу. 6 травня 1955 року під час другого циклу розширення Альянсу Федеративна Республіка Німеччина стала 15-м членом НАТО. Підписавши Договір, держави добровільно зобов'язуються брати участь у політичних консультаціях і військовій діяльності Організації. Ця подія стала історичним кроком у повоєнному відновленні країни і дозволило Німеччині відіграти істотну роль в обороні Західної Європи в роки холодної війни, яка тривала між країнами заходу та ССРР. Після цього приєднання кордон держави-ворога у «холодній війні» знаходився прямо поряд з ФРН.

Подія приєднання західної частини Німеччини до НАТО була надзвичайно важливою через наступні причини:

1. Німеччина – це країна, яка розв'язала дві світові війни, тому в неї особливо та той час був величезний потенціал в воєнних справах. Там були люди, що вміли розробляти дуже гарну та надійну зброю, фабрики та заводи, де можна це робити, а також ще залишилися ресурси для цього. Це все було дуже важливим для європейської безпеки, тому що підвищувало шанси того, що Європа зможе протистояти сходу, якщо знову почнеться війна.

2. Не дивлячись на то, що Німеччина тільки програла чергову війну, це достатньо розвинена країна, яка має здатність надзвичайно швидко відновлювати свою економіку, а отже вже в 1955 році могла бути повноцінним членом НАТО, що може виділяти частину своїх ресурсів на оборону країн-союзників. Доказом цього є те, що вже через 21 рік після того, як Німеччина програла Першу світову війну, вона змогла почати Другу, маючи при цьому надзвичайно велику кількість технічного обладнання та ресурсів.

3. Радянський союз з самого початку виказував бажання контролювати всю територію Німеччини цілком, тому включаючи ФРН до складу НАТО, країни заходу забирали можливість у сходу отримати будь-який контроль над цією частиною, що також є елементом зміцнення європейської безпеки, так як знову мати таку країну на стороні ворога зовсім не хотілося. Крім того, сам факт

того, що твоїм союзником є Німеччина був достатньо важливим під час «холодної війни».

4. Як вже було описано вище, Німеччина має здатність дуже швидко відновлюватися, тому, включаючи її в НАТО, інші країни забирали в неї можливість знову розв'язати війну, а це також є кроком до зміцнення своєї безпеки, бо Європа прийняла додаткову міру для того, щоб бути в союзі з нею, а не у ворожбі.

Отже, входження Федеративної Республіки Німеччини до НАТО мало ряд позитивних аспектів і сприяло зміцненню європейської безпеки.

Список використаної літератури

1. Топік: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_52044.htm#:~:text=Німеччина%20вступила%20до%20НАТО%206%20травня%201955%20року

2. Вступ до НАТО за прикладом Західної Німеччини <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3736015-vstup-do-nato-za-prikladom-zahidnoi-nimeccini-comu-ce-ne-pidhodit-ukraini.html>

3. Якщо розділена Німеччина змогла вступити в НАТО, чому б не зробити це Україні? <https://zn.ua/ukr/WORLD/jakshcho-rozdilena-nimechchina-zmohla-vstupiti-v-nato-chomu-b-ne-zrobiti-tse-ukrajini.html>

«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?

Історія Холодної війни свідчить про період напружених відносин між США та Радянським Союзом, який тривав з приблизно 1947 по 1991 рік. Проте, чи можна стверджувати, що ця ера завершилася разом із розпадом Союзу?

Перш за все, варто звернутися до політичних подій, які відбуваються у сучасному світі. Російська агресія в Україні, анексія Криму, Розв'язка війни Росією в Україні та втручання у внутрішні справи інших країн підтверджують наявність геополітичних конфліктів, схожих на ті, що існували під час Холодної війни.

Згодом, можна вказати на зміни у стратегіях безпеки. Збройні конфлікти зараз частіше виникають у сферах кібернетики та інформаційної безпеки, а не тільки в традиційному визначенні військової сили. Сучасні аспекти Холодної війни можна відслідковувати в кібератаках, дезінформації та інших методах гібридної війни. Зміни в природі конфліктів стали відомими через розробку нових технологій та інформаційних систем. Кібератаки, дезінформація і гібридна війна стали елементами нової безпекової парадигми. Сучасні держави та недержавні актори ведуть боротьбу не тільки на полі бою, а й у віртуальному просторі та засобах масової інформації.

Однак, не слід забувати про глобалізацію та міжнародну співпрацю. Європейські країни працюють над зміцненням спільної безпеки через міжнародні організації, такі як НАТО та Європейський союз. Це може свідчити про певне віддалення від моделі Холодної війни. Попри напружені відносини, багато країн в Європі спрямовують свої зусилля на підтримку міжнародної співпраці та глобалізації. Такі організації, як НАТО та Європейський союз, сприяють об'єднанню країн у сферах безпеки, економіки та прав людини. Зміна клімату, тероризм, пандемії та інші глобальні проблеми стали викликами, які вимагають спільних зусиль у різних частинах світу. Ці виклики впливають на безпеку Європи і вимагають сучасного підходу до їх вирішення. Замість призначення чітких ворогів і розміщення великих військових арсеналів, сучасний світ вимагає більше акценту на діалозі, дипломатії та міжнародних відносинах. Пошук спільних рішень та дотримання міжнародних домовленостей стають ключовими аспектами безпекової політики. Хоча все одно з урахуванням того що сучасний світ більше прагне до дипломатії та переговорів, знаходяться країни які розв'язують війни. Тому все одно треба зберігати, та в певному розмірі нарощувати воєнну силу, адже не всі країни схильні до дипломатії.

Список використаної літератури

- 1.Snyder, T. The Road to Unfreedom: Russia, Europe, America. Tim Duggan Books.
- 2.NATO and Ukraine https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm
- 3.BBC News <https://www.bbc.com>

Які основні досягнення участі України у програмі Східного партнерства? На скільки реальні результати відповідають очікуваням?

Східне партнерство, започатковане у 2009 році, є стратегією Європейського Союзу (ЄС), спрямованою на поглиблення співпраці з шістьма східними сусідами: Азербайджаном, Білоруссю (участь призупинено), Вірменією, Грузією, Молдовою та Україною. Метою цієї ініціативи є зміцнення політичних, економічних і культурних зв'язків між ЄС та його східними партнерами [1].

Перш за все, розглянемо досягнення України в рамках програми Східного партнерства:

- Почнемо з політичної та економічної інтеграції з ЄС:

1. Підписання та ратифікація Угоди про асоціацію з ЄС, що є важливим кроком у наближенні до європейських стандартів.
2. Введення Зони вільної торгівлі з ЄС, що значно збільшило торгівельні обороти між Україною та ЄС.
3. Встановлення безвізового режиму для українців з біометричними паспортами, що дозволило вільну подорож до ЄС.

- Реформи та євроінтеграція:

1. Продовження демократичних реформ та захист прав людини, зокрема боротьба з корупцією та реформування судової системи.
2. Україна активно впроваджує європейські стандарти та норми у всіх сферах життя.

- Щодо зміцнення безпеки та обороноздатності:

1. Підтримка з боку ЄС у протидії російській агресії через надання політичної, економічної та військової допомоги.

- Розвиток громадянського суспільства:

1. ЄС надає фінансову та технічну допомогу українським НУО та громадським організаціям.
2. Українці стали більш активними та залученими до прийняття рішень.

- Посилення співпраці з іншими країнами Східного партнерства:

1. Країни Східного партнерства спільно реалізують проекти у сфері економіки, енергетики, транспорту, довкілля та інших сфер [2].

Україна відзначається своєю активною участю та великими досягненнями в рамках Східного партнерства, що допомагає країні здійснити необхідні реформи та наблизитися до стандартів Європейського Союзу.

Тепер, щодо відповідності реальних результатів очікуванім у рамках участі України у Східному партнерстві:

Порівнюємо наші очікування з реальними результатами:

1. Очікувалося, що Україна швидко стане членом ЄС після підписання Угоди про асоціацію.
2. Значне покращення економічної ситуації.
3. Повне впровадження європейських стандартів.
4. Співпраця з ЄС у сфері безпеки та оборони допоможе Україні забезпечити мирне та безпечне середовище.

Проте, реальні результати демонструють:

1. Поступовий прогрес у інтеграції до ЄС, але шлях до членства залишається складним.
2. Зростання торгівлі з ЄС, але менше, ніж очікувалося.
3. Прогрес у впровадженні європейських стандартів, але ще багато роботи залишається.
4. Російська агресія значно ускладнила реалізацію багатьох цілей Східного партнерства для України.

Фактори, що впливають на реальні результати:

1. Внутрішньополітична ситуація в Україні: Реформи та євроінтеграція стикаються з протистоянням з боку окремих політичних сил та груп в Україні.

Одні з головних я вважаю це:

2. Економіка України знаходиться в складному стані через війну з росією, що ускладнює реалізацію реформ та інтеграцію до ЄС.
3. Наші відносини с росією: Російська агресія є на зараз найбільшою загрозою для безпеки та стабільності України, що нажаль ускладнює реалізацію багатьох цілей Східного партнерства.

Незважаючи на труднощі, Україна залишається лідером Східного партнерства. Після війни очікується прискорення руху до євроінтеграції. Важливо, щоб ЄС продовжував підтримувати Україну.

Список використаної літератури

1. Східне партнерство: <https://mtu.gov.ua/content/shidne-partnerstvo.html>
2. Досягнення України у програмі Східного партнерства: <https://www.radiosvoboda.org/a/tenth-anniversary-of-the-eastern-partnership/29938096.html>

Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?

Сьогодні зростає популярність право-радикальних та популістських партій та рухів. Однак це багатосторонній процес. А тому важливо розуміти, чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Необхідно проаналізувати та визначити чи це об'єктивний процес, чи не прорахунки інших партій, та як можна цьому протидіяти.

Визначимо спочатку які фактори впливають на створення таких партій та рухів.

Популістські праворадикальні партії мають спільне ідеологічне ядро з трьома складовими [1]:

1. Популізм: віра в те, що суспільство розділене на дві однорідні й антагоністичні групи: корумпований політичний істеблішмент і «чисті» люди.

2. Нативізм: Віра в те, що країна повинна бути населена корінними людьми, а некорінні люди та ідеї становлять загрозу.

3. Авторитаризм: віра в суворо впорядковане суспільство, де порушення влади караються.

Країни Північної Європи мають репутацію миру та консенсусу, вони є тими країнами у яких низький рівень політичних конфліктів. Ця картина була виправданою, але після терористичних атак (наприклад, у Копенгагені в лютому 2015 року та Стокгольмі в квітні 2017 року), зростаючі проблеми з бандитами та високою злочинністю. Країни Північної Європи також зазнали великої імміграції, а також еміграції. Особливо це стосується країн Швеції, Данії та Норвегії. Міграція до Фінляндії та особливо Ісландії була нижчою, а пізніше почала збільшуватися. Тому вони зайняли більш радикальну позицію щодо імміграції та еміграції.

Повномасштабне вторгнення в Україну. Якщо до повномасштабного вторгнення в Україну у Європі були більшість партій демократичних, то с початком з'явилося багато партій конкурентів. Вважається що через великий вплив демократичних партій була допущена помилка яка дала поштовх для нападу Росії на Україну, також попри початок війни більшість демократичних сторін почали спонукати Україну до перемовин та сісти за стіл перемовин попри не вигідні умови для самої України. Ці фактори вплинули на нейтральні країни

такі як Швеція та Фінляндія, попри свій багататорічний нейтралітет та демократію подати заявку в НАТО.

Повільна допомога для України та невизначеність Європи. Попри війну Європа дуже повільно дає допомогу для України, так Європа виділяє багато коштів для українських біженців в Європі, але військову допомогу на жаль виділяє але повільно. Новий прем'єр міністр Польщі Дональд Туск, заохотив мобілізувати допомогу Європи для України, якщо Європа хоче захистити свої інтереси та демократичні цінності [2].

Міжнародні організації та їх вплив на війну. В умовах повномасштабного вторгнення організації на які покладали мир, та безпеку усього демократичного миру нічого не роблять[3]. ООН як всесвітня організація яка не визнала війну в Україні, ОБСЄ яка нічого не зробила с початком повного масштабного військового вторгнення. Організації які покликані гарантувати мир і безпеку усім її державам-членам нічого не роблять, а це одне з най великих вторгнень і конфліктів з часів Другої Світової війни. Слабкість ЄС як силовій компоненти сучасної європейської безпеки. Єдиним хто зараз і може гарантувати безпеку так це військовий союз держав НАТО. Так якщо казати то і від Північноатлантичного альянсу на зараз важко надіятися але це єдина можливість допомогти чим можливо захистити ту саму демократичну Європу. Організація Північноатлантичного договору програла інформаційну війну в 2014 році коли Росія вперше вторглася в Україну. **НАТО і колективний Захід загалом вчасно не виробили дієвої стратегії протистояння Росії, окрім як політики звичайного угодовства.** НАТО і його держави ось уже понад 30 років намагаються надміру заспокоїти Росію. Північноатлантичний альянс на зараз єдиний військовий союз який може допомогти Україні.

Проаналізувавши усі фактори слід визначити, що головною причиною чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів є повномасштабне вторгнення в Україну та неможливість мирно це врегулювати. Наслідком є прорахунки інших партій які давали можливість створити цей конфлікт, а головною причиною стало те що це неможливо на даний час врегулювати мирно та демократично, це підірвало авторитет демократичних партій в очах своїх виборців. Тому що самі виборці які сплячують податки і більша їх частина їде на підтримку України у цій війні. Тому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів, бо як правило якщо одна партія не влаштовує за поглядами своїх виборців то люди можуть обрати партію яка як раз є право-радикальною або популістською, а це суперечить цінностям Європи які підтримують лише демократичні партії, які в ту чергу підтримують мир та нейтралітет, а право-радикальні та популістські партії можуть викликати нові конфлікти та суперечки у середині Європи. Цьому

можна протидіяти, великим внеском може стати якщо усі партії які підтримують мир та безпеку допоможуть Україні в перемозі, тоді вони повернуть та піднімуть свій авторитет серед своїх виборців.

Список використаної літератури

1. Nordic.info Aarhus University. Populism and the Growth of the Radical Right in the Nordic countries. URL: <https://nordics.info/show/artikel/populism-and-the-growth-of-the-radical-right-in-the-nordic-countries> .

2. BBC News Україна. Туск як прем'єр Польщі дав перші приємні для України обіцянки. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/clmpy7k9z88o> .

3. Ukrline. Прорахунки НАТО в умовах російсько-української війни. URL: <https://ukrline.info/2024/01/17/prorakhunky-nato-v-umovakh-rosiysko-ukrayinskoyi-viyny/> .

Приклади, відмінностей між країнами, що доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху, і що породжують суперечності. Від чого це залежить?

Проблема відмінностей між країнами є завжди актуальною. Та ці розбіжності можуть або служити каталізатором співпраці та успіху, або виступати джерелом напруги та протиріч. В той момент, як деякі варіації в культурі, ресурсах і перспективах, цілях можуть доповнювати один одного і сприяти взаємному просуванню, інші можуть призвести до значних конфліктів і перешкод в співпраці. Освідомлення факторів, котрі визначають, чи призведуть ці відмінності до гармонії чи розбрату, має вирішальне значення для розвитку міжнародних відносин і досягнення спільних цілей.

Розглянемо приклади доповнюючих відмінностей:

1. Торгово-економічне партнерство:

Різні країни доволі часто володіють ресурсами або технологіями(досвідом), що в принципі є базою для торгового партнерства. Наприклад, країна, котра багата на природні ресурси, але не досягла технологічного прогресу, може співпрацювати з технологічно розвиненою державою для розробки та ефективного використання цих ресурсів. Успіх такого партнерства, прикладом якого є такі торгові угоди, як NAFTA (Північноамериканська угода про вільну торгівлю) або ЄС (Європейський Союз), залежить в першу чергу від взаємної вигоди. [1]

2. Науково-технологічне співробітництво:

Відмінності в науковому досвіді, обізнаності та технологічних досягненнях можуть доповнювати одне одного в дослідженнях та інноваціях. Міжнародне наукове співробітництво, таке як CERN (Європейська організація ядерних досліджень), об'єднує знання та ресурси з метою вирішення складних наукових завдань. Використовуючи унікальні переваги кожної країни, ця співпраця досягає проривів, яких було б важко досягти наодинці. [2]

3. Культурний обмін і туризм:

Значна кількість культурних, історичних пам'яток в різних країнах сприяють розвитку живої світової індустрії туризму, що досить позитивно впливає на економіку туристичної країни. Більшість людей приваблює бажання відчувати нове багате розмаїття кухонь, мистецтв і звичаїв.

Програми культурного обміну ще більше зміцнюють взаємовідносини та обізнаність між націями, сприяючи розвитку й поліпшенню співпраці.

Розглядаючи приклади суперечливих відмінностей:

4. Політичні ідеології та системи управління:

Відмінності в політичних ідеологіях, історії й поняттях щодо систем управління доволі часто призводять до значних конфліктів між країнами. Розбіжності щодо фундаментальних цінностей, таких як демократія, права людини та суверенітет, часто провокують дипломатичну напруженість і навіть військових конфліктів. Наприклад цього може бути найбільш актуальна тема на цей момент – війна в Україні. [3]

5. Екологічна політика та управління ресурсами:

Різниця в екологічній політиці та стратегіях управління ресурсами зазвичай також породжують суперечки між країнами, особливо щодо таких питань, як зміна клімату та збереження біорізноманіття. Конфлікт інтересів у розробці природних ресурсів або скорочення викидів вуглецю може перешкодити міжнародній співпраці та посилити погіршення навколишнього середовища.

6. Соціальні та культурні норми.

Значні відмінності в соціальних і культурних нормах у різних країнах завжди призводять до непорозумінь і конфліктів, зокрема щодо таких тем, як гендерна рівність, релігійні свободи та нетрадиційна орієнтація. Зіткнення між консервативною та ліберальною ідеологіями часто проявляються в міжнародних дебатах і суперечках, висвітлюючи проблеми примирення відмінних цінностей і вірувань. [4]

Розглянемо певні фактори, що впливають на виникнення конфлікту чи співпраці:

1. Ефективна комунікація та дипломатія:

Відкриті канали комунікації та дипломатичні переговори є важливими для конструктивного вирішення розбіжностей та пошуку спільної мови.

2. Спільні цілі та інтереси:

Визначення спільних цілей та інтересів заохочує країни співпрацювати, незважаючи на їхні відмінності, визнаючи взаємну вигоду від співпраці.

3. Повага до суверенітету та автономії:

В першу чергу, це зміцнює довіру та мінімізує напругу, створюючи продуктивні партнерства, засновані на взаємній повазі.

4. Міжнародні інституції та угоди:

Багатосторонні інституції та угоди створюють умови для вирішення конфліктів і сприяння співпраці, також забезпечують мирне вирішення проблем та досягненню консенсусу між країнами.

Підсумовуючи, чи відмінності між країнами доповнюють одна одну та сприяють успіху, чи породжують протиріччя, залежить від певної кількості факторів, включаючи ефективну комунікацію, спільні цілі, повагу до суверенітету та міжнародні рамки співпраці. Визнаючи ці фактори та враховуючи їх, нації можуть використовувати своє розмаїття для досягнення колективного процвітання, пом'якшуючи конфлікти та сприяючи миру в глобальному масштабі.

Список використаної літератури

[1] North American Free Trade Agreement – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/North_American_Free_Trade_Agreement - вільний. Мова англ.

[2] About CERN - – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://home.cern/node/5011> - вільний. Мова англ.

[3] Ukraine-Russia relations | Chatham House – International Affairs Think Tank – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.chathamhouse.org/2021/11/ukraine-russia-relations> - вільний. Мова англ.

[4] In top-paying US occupations, growing shares are women | Pew Research Center <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/11/02/women-have-gained-ground-in-the-nations-highest-paying-occupations-but-still-lag-behind-men/> - вільний. Мова англ.

Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?

1. Початок періоду (2000-2010 роки): У цей період була помітна певна підтримка інтеграції України до НАТО, особливо після помаранчевої революції 2004 року. Політична еліта та деякі сегменти суспільства висловлювали позитивне ставлення до вступу до НАТО, як до захисту від можливої російської агресії.

2. Період конфлікту з Росією (2014-нині): Після анексії Криму Росією та початку військових дій на сході України, підтримка ідеї вступу до НАТО значно зросла. Заходи Росії викликали обурення та побоювання в українському суспільстві, і членство в НАТО розглядалося як спосіб гарантування безпеки.

3. Вплив політичної еліти та медіа: Політичні лідери та медіа мають значний вплив на громадську думку. Залежно від політичної кон'юнктури, ставлення до НАТО може коливатися. Наприклад, під час президентських або парламентських виборів, певні політичні сили можуть активно просувати ідею членства в НАТО як частину своєї програми.

4. Соціально-економічні фактори: Економічна ситуація в країні, рівень життя населення, корупція та інші соціально-економічні аспекти також можуть впливати на ставлення до НАТО. Наприклад, коли економіка зростає та забезпечує стабільний розвиток, підтримка ідеї членства може збільшуватися.

Зміни в настроях українців щодо вступу країни до НАТО, які спостерігаються протягом останніх 10-15 років, є результатом як внутрішніх, так і зовнішніх процесів. Однак, головні чином ці зміни можуть бути відображенням зовнішніх факторів.

1. Російський агресія і анексія Криму: Після анексії Криму та воєнних дій на сході України, було помітне збільшення підтримки членства в НАТО серед українців. Зовнішні загрози можуть змінювати ставлення суспільства до ідеї колективної безпеки.

2. Політичні лідери та медіа: Внутрішні політичні сили та медіа можуть активно просувати або гальмувати ідею членства в НАТО в залежності від власних політичних цілей та переконань.

3. Соціально-економічні фактори: Внутрішні проблеми, такі як економічна криза, корупція, низький рівень життя, також можуть впливати на ставлення до НАТО. Наприклад, в умовах економічного спаду, ідея членства в альянсі може бути менш популярною.

Хоча внутрішні процеси в Україні, такі як політичні зміни та соціально-економічні проблеми, також можуть впливати на настрої стосовно НАТО, проте зовнішні фактори, особливо агресія Росії, зазвичай мають більший вплив на ці настрої в останні роки.

Список використаної літератури

1. Поморанчева революція
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B0_%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F

2. Період конфлікту з Росією (2014-нині):
[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_\(%D0%B7_2014\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_(%D0%B7_2014))

3. Вплив політичної еліти та медіа:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/33128/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B9%20%D0%9C.%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>

4. Соціально-економічні фактори: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2016/12/feao_corruption_economy_a5_short_final.pdf

5. Російський агресія і анексія Криму:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%83

6. Політичні лідери та медіа:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD_%D0%B4%D1%96%D0%B9_%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE_%D1%87%D0%BB%D

0%B5%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%B2_%D0%9D%D0%90%D0%A2%D0%9E

7. Соціально-економічні фактори: <https://law.chnu.edu.ua/vstup-ukrainy-do-nato-dosiahnennia-problemy-ta-perspektyvy/>

Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?

Питання членства України в НАТО протягом багатьох років залишається одним із найактуальніших у зовнішній політиці країни. Ставлення українців до членства в НАТО за останні 15 років зазнало значних змін. Від 2008 до 2023 року спостерігалася значна динаміка в настроях українців щодо вступу країни до НАТО. На момент початку цього періоду та після революції на Майдані було помітно підтримку членства в НАТО серед населення. Проте з часом, зокрема під впливом політичних змін та відносин з Росією, ці настрої почали коливатися.

У період 2010-2014 років, за часів президентства Віктора Януковича, спостерігався спад інтересу до НАТО та зміна офіційної позиції України, яка була менш активною у питанні членства. Проте після Революції Гідності та агресії Росії в Криму та на сході України, підтримка вступу до НАТО знову зростає.

З 2014 року і надалі, зокрема під час президентства Петра Порошенка та Володимира Зеленського, були прийняті закони та проведені реформи, спрямовані на наближення до стандартів НАТО та підвищення обороноздатності. Це призвело до певного підвищення підтримки ідеї вступу до альянсу серед українців.

Щоб краще зрозуміти ці динаміки, важливо аналізувати дані громадських досліджень, які відображають думки та настрої українців (табл. 1 та рис.1).

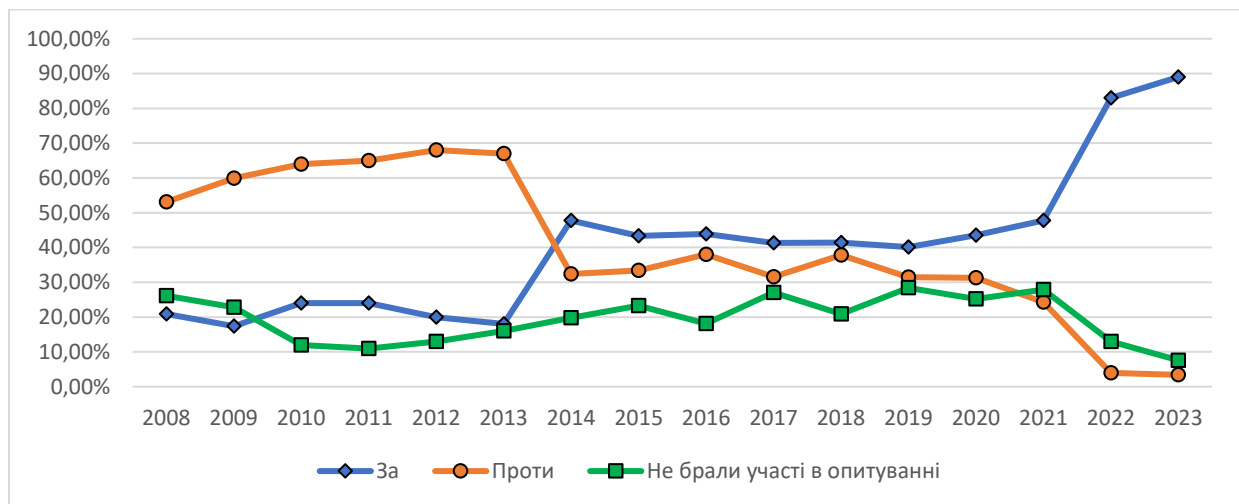
Таблиця 1

Динаміка змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 15 років у % ([1] [2])

Рік	За	Проти	Не брали участі в опитуванні
2008	20,90%	53,10%	26,10%
2009	17,40%	59,90%	22,80%
2010	24,00%	64,00%	12,00%

2011	24,00%	65,00%	11,00%
2012	20,00%	68,00%	12,00%
2013	18,00%	67,00%	16,00%
2014	47,80%	32,40%	19,80%
2015	43,30%	33,40%	23,30%
2016	43,90%	38,00%	18,10%
2017	41,30%	31,60%	27,10%
2018	41,40%	37,80%	20,90%
2019	40,10%	31,50%	28,40%
2020	43,50%	31,30%	25,20%
2021	47,80%	24,30%	27,90%
2022	83,00%	4,00%	13,00%
2023	89,00%	3,40%	7,60%

Рис. 1. Графік динаміки змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 15 років

Ці зміни у ставленні можна пояснити як внутрішніми, так і зовнішніми факторами.

Внутрішні фактори:

1. Політична ситуація: Зміни у владі та політичні кризи можуть впливати на настрої громадян. Наприклад, під час проросійських президентів, шанси на вступ до НАТО можуть зменшуватися.
2. Економічний стан: Економічна нестабільність може змінювати пріоритети нації, призводячи до меншої підтримки ідеї вступу до альянсу.
3. Медіа та інформаційний простір: Зміни в медіа просторі можуть впливати на перспективи вступу до НАТО через різні інтерпретації та підходи до цієї теми.
4. Революція Гідності: Зміна політичного курсу України на євроінтеграцію та відхід від політики "позаблоковості".
5. Конфлікт на сході країни: Російська агресія спричинила відчуття загрози та потребу в захисті, що стимулювало підтримку НАТО.

Зовнішні фактори:

1. Геополітична обстановка: Агресія Росії та загрози для національної безпеки можуть змінювати настрої українців та підвищувати підтримку вступу до НАТО.
2. Підтримка НАТО з боку США та інших країн Заходу: США та інші країни Заходу неодноразово висловлювали свою підтримку прагнення України до членства в НАТО. Це також сприяє зростанню підтримки альянсу серед українців.
3. Інформаційна війна: Російська дезінформація та пропаганда можуть впливати на настрої громадян та змінювати їхню підтримку ідеї вступу до НАТО.
4. Розширення НАТО: Розширення НАТО на схід та прийняття до альянсу нових членів, таких як Чорногорія, Північна Македонія та Фінляндія, свідчить про те, що Альянс залишається відкритим для нових членів [3].

Висновок:

Динаміка змін у настроях українців щодо вступу до НАТО за останні 15 років є результатом взаємодії як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Внутрішні процеси, такі як політичні зміни та економічна стабільність, впливають на загальні настрої населення, але зовнішні чинники, зокрема геополітична обстановка та міжнародна підтримка, також відіграють значну роль у формуванні думок громадян щодо вступу до альянсу.

Загалом, можна стверджувати, що динаміка змін у настроях українців щодо вступу до НАТО свідчить про зростання розуміння важливості євроатлантичної інтеграції для забезпечення безпеки та суверенітету України.

Список використаної літератури

1. Як змінювалося ставлення українців до членства в НАТО
[URL:http://surl.li/qnryg](http://surl.li/qnryg)
2. Вступ України в НАТО [URL:https://www.dw.com/uk/vstup-ukraini-v-nato-pidtrimuut-89-vidsotkiv-ukrainciv-kmis/a-66177170](https://www.dw.com/uk/vstup-ukraini-v-nato-pidtrimuut-89-vidsotkiv-ukrainciv-kmis/a-66177170)
3. Країни-члени НАТО URL:
https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_52044.htm

Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?

ЄС - складне та багатогранне наднаціональне об'єднання з потужною та розгалуженою системою управління та координації дій (а я б сказала – з функціональною, але дуже бюрократичною структурою), для досягнення поставлених цілей Союзу. Кожен національний уряд країн членів ЄС представлений в Раді Європейського Союзу, а члени Європейського Парламенту безпосередньо обираються громадянами ЄС.

В останні двадцять років ЄС швидко розширюється (з 2004 року до членів ЄС приєдналося 13 країн і ще 8 країн-кандидатів розраховують на вступ до ЄС). Але будь-яка система має межу своєї складності, і зараз, за думкою багатьох аналітиків, Євросоюз досяг межі своєї керованості. Він дуже великий для тих механізмів прийняття рішень, які були цілком спроможними, коли він був компактним і складався з дюжини учасників. Тобто, по мірі того, як нові члени ЄС самі навчилися бути його членами, з'ясувалося, що колишні механізми узгодження та прийняття рішень, механічно перенесені з невеликого та компактного Євросоюзу на його велику версію, працюють досить громіздко та проблематично. І зараз очевидно потрібно створювати нові механізми управління, що відповідають підвищеній складності системи ЄС, а ще потрібно закласти в них і нові запаси міцності, достатні для майбутніх розширень.

Так, ми бачимо, що останнім часом ЄС прискорив свої внутрішні процеси. Європейський парламент уже прийняв рішення про те, що треба переглядати засадничі принципи прийняття рішень консенсусом усередині Європейського Союзу. Це довгий шлях, але ми бачимо, що зараз час стискається. Всі рішення приймаються скоріше, і попри позицію окремих країн-членів ЄС, приймаються ті рішення, які роблять Європейський Союз сильнішим, і, найголовніше для нас, які йдуть на користь Україні, які наближають нашу перемогу. Цілком зрозуміло, що зараз нарешті Європейський Союз усвідомив себе гравцем, одним із центрів політичної сили, одним із центрів прийняття рішень, зокрема у політиці безпеці та оборони.

ЄС, наразі, не має власних збройних сил, але сприяє військовому співробітництву його країн-членів, більшість яких є членами НАТО. Чому так сталося? Спочатку Європейський Союз був суто економічним об'єднанням, бо все почалося з Європейської спільноти вугілля та сталі. І навіть після розширення

у всі минулі роки головним змістом ЄС була економіка і торгівля. Зараз, за останні роки, ситуація докорінно змінилася. Головні зміни відбулися у зв'язку з тим, що агресія Російської Федерації проти України зруйнувала світовий порядок. За цих умов увесь світ, та зокрема Європейський Союз, постав перед вибором, як діяти далі, як протидіяти цій загрозі бо всі розуміють, що загроза є реальною. Вже перший рік повномасштабної війни в Україні показав, що оборонна промисловість, зокрема Європейського Союзу, не була готова не тільки до такої широкомасштабної війни, але і до того, щоб нарощувати свої спроможності і постачати ту кількість продукцію, яка необхідна зараз. Ми все це бачимо кожного дня по тим зусиллям керівництва України, Президента, дипломатії, наших військових, які з усього світу збирають військову допомогу. І ця проблема окреслила інші питання, у тому числі й перед Європейським Союзом: захищати свої цінності, захищати демократію, захищати Союз, не маючи спільної оборони і не маючи спільного виробництва озброєнь та боєприпасів для цього, – неможливо.

Наразі, Європейський Союз вже давно зрозумів, що питання спільної зовнішньої політики та безпеки є важливим. Ще у 1999 році розпочалося становлення Європейської політики безпеки і оборони. Хоча, як б сказала, що Спільна політика безпеки і, як окрема частина цієї міжнародної політики, Спільна політика безпеки й оборони Європейського Союзу існувала завжди, бо контури Спільної політики безпеки і оборони почали визначатися ще в 1990-х рр. у Петерберзьких деклараціях Західноєвропейського союзу. Проте ця політика все ж таки виходила з того, що головний військовий компонент і задача захисту території Європейського Союзу покладалися на НАТО (Декларації НАТО – ЄС у 2002 році, домовленості «Берлін плюс» та т.ін.), мабуть тому що більшість країн ЄС входило також до цього військово-політичного Альянсу. НАТО відповідало за військову безпеку, бо основним і незмінним завданням НАТО є захист свободи і безпеки усіх членів Альянсу політичними і військовими засобами.

Наразі вже зараз 20 членів ЄС є одночасно і членами НАТО, в основу якого, треба пам'ятати, покладено принцип колективної оборони, який забезпечує дух солідарності і згуртованості між членами організації. І тому щоб оборонна політика ЄС не вступала у конфлікт з НАТО (принаймні змусити членів ЄС узгоджувати оборонні завдання і цілі, а також принципи взаємодії) в Договір про ЄС було включено застереження, відповідно до якого Спільна політика безпеки й оборони ЄС не шкодить особливому характеру безпекової та оборонної політики певних держав-членів та поважає зобов'язання певних держав-членів, що вважають свою спільну оборону реалізованою в НАТО згідно з умовами

Північноатлантичного Договору та узгодженою в цих рамках зі спільною безпековою та оборонною політикою. Тобто виходить, що Євросоюз у сфері забезпечення безпеки обмежується питаннями забезпечення внутрішньої і регіональної безпеки, а також на периферії кордонів ЄС, а основні «великі» питання безпеки перекладає на НАТО.

Я вважаю, принаймні, у сучасних умовах, це дуже небезпечно і ЄС треба переосмислити ситуацію у світі, глобальні виклики, глобальні загрози, а також можливості відповідей на ці глобальні загрози. Ми бачимо, що . запит на особистості зараз сильний у всьому світі. Виборці втомилися від аморфних та сірих політиків. А виходячи з того, що роль Сполучених Штатів у НАТО дуже значна, європейці вже не приховують, що з тривогою оцінюють ймовірність приходу Трампа до влади та, відповідно, проведення ним політики суттєвого зниження союзницької підтримки Європи. Під час свого передвиборчого виступу в штаті Айова Трамп зокрема зачепив тему фінансування структур НАТО. Він зазначив, що більшість країн-членів Альянсу роблять занадто малі внески в організацію та загалом мало витрачають на оборонні потреби, перекладаючи основний тягар на США і тому США, як член НАТО не будуть їх боронити, якщо союзники не збільшать витрати на оборону. Трамп взагалі обіцяє більше займатися внутрішніми справами США навіть на шкоду міжнародному порядку. І ось тоді справді можуть виникнути причини для Третьої світової, якою зараз Трамп лякає. Отже, ЄС потрібно вже зараз займатися власною безпекою, тим більше, що ймовірність нових територіальних домагань та перегляду кордонів досить велика.

Список використаної літератури

1. Інформаційне агентство © UNIAN.NET <https://www.unian.ua/>
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_b06/
3. A Secure Europe in a Better World: European Security Strategy (December 2003) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://europa.eu/globalstrategy/en/european-security-strategy-secure-europe-better-world>.
4. EU-NATO Declaration on ESDP [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_19544.htm.
5. EU-NATO: The Framework for Permanent Relations and Berlin Plus, 2002 [Electronic resource] // Council of the European Union. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/uedocs/cmsupload/03%E2%80%9311%E2%80%9311%E2%80%8A%20berlin%20%20plus%20press%20note%20bl.pdf/>

6. European Security Strategy – A Secure Europe in a Better World [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.eeas.europa.eu/eeas/about-european-external-action-service_en

7. EU strategy against proliferation of Weapons of Mass Destruction. Dec. 2003 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/03/st15/st15708.en03.pdf>

8. Petersberg Declaration / Western European Union Council of Ministers. Bonn. 19 June 1992 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bits.de/NRANEU/docs/petersberg92.pdf>.

9. Report on the Implementation of the European Security Strategy – Providing
10. Security in a Changing World (December 2008) [Электронный ресурс]. –
Режим доступа: <https://europa.eu/globalstrategy/en/report-implementation-europeansecurity-strategy-providing-security-changing-world>.

11. The European Consensus on Development [Электронный ресурс]. –
Режим доступа: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/publication-the-europeanconsensus-on-development-200606_en.pdf

Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Вже деякий час в Євросоюзі звучать пропозиції про створення власних збройних сил. Якщо багато країн-членів ЄС є членами Північноатлантичного альянсу і питання «безпеки» вже залишилося за НАТО, створення такої організації може здатися непотрібним. Однак існує думка, що Європі потрібні власні збройні сили для того, щоб адекватно і швидко реагувати на всі геополітичні виклики.

Я вважаю, ЄС не має власних збройних сил через кілька причин. По-перше, існують різні погляди серед країн-членів ЄС на створення таких сил. Деякі країни підтримують ідею створення європейських збройних сил, а інші вважають, що це може зашкодити НАТО або національним оборонним силам. Крім того, створення спільних збройних сил потребує складних політичних, фінансових та військових узгоджень між країнами-членами, що може зайняти час і потребувати компромісів.

Додатково, існують також питання щодо суверенітету та контролю над власними військами. Багато країн-членів ЄС прагнуть зберегти контроль над своїми національними військами і вважають, що спільні збройні сили можуть підірвати їхню владу над цими силами. Крім того, існують економічні обмеження, оскільки створення власних збройних сил потребуватиме значних витрат на обладнання, тренування та утримання військових. Всі ці аспекти ускладнюють процес створення європейських збройних сил і тримають ЄС поки що без власних збройних сил. Також, існують різні військові стратегії та підходи між країнами-членами ЄС, а також існують питання щодо оборонної політики та військової доктрини. Крім того, Європейський Союз фокусується на цивільній безпеці, зовнішній політиці та економічних питаннях, тому створення власних збройних сил може не бути пріоритетом для всіх країн-членів.

Ще одним дуже важливим аргументом є той факт, що створення власних збройних сил ЄС може створити додаткові ризики для безпеки, адже це може спровокувати реакцію з боку інших геополітичних гравців та підштовхнути до збройних конфліктів чи гонки озброєнь. Такий крок може також спричинити розділення серед країн-членів ЄС, що загрожуватиме їхньому спільному проекту інтеграції та співпраці.

Другим аргументом є те, що наявність власних збройних сил може змінити динаміку внутрішніх відносин між країнами-членами ЄС. Це може призвести до збільшення напруги та недовіри між країнами, особливо в тих регіонах, де

існують історичні конфлікти або територіальні спірні питання. Відсутність єдиної військової доктрини та стратегії може ускладнити координацію дій та вирішення потенційних конфліктів між країнами-членами ЄС.

Зараз спробую надати свою думку на запитання:

Чи є у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Як то кажучи Європейська армія – це ідея не нова, але не здійснена.

Потреба в європейських збройних силах обговорюється серед політичних лідерів та експертів з безпеки та оборони. Деякі прихильники вважають, що такий крок може зміцнити оборонні можливості ЄС, сприяти збільшенню безпеки та співпраці між країнами-членами. Проте існують і ті, хто стурбований можливими негативними наслідками, такими як збільшення напруги з Росією або непорозуміння з НАТО.

Щодо майбутнього, можливе створення європейських збройних сил може залежати від багатьох факторів, включаючи політичну волю країн-членів ЄС, геополітичну ситуацію в регіоні, рівень загрози безпеці та потенційні вигоди від такого кроку. Остаточне рішення залежатиме від складних дипломатичних та військових узгоджень між країнами-членами ЄС.

Однією з можливих переваг створення європейських збройних сил може бути зміцнення оборонної спроможності ЄС, особливо в умовах зростання геополітичних напруг та викликів для безпеки. Проте, враховуючи складні політичні, військові та економічні аспекти, досягнення консенсусу серед країн-членів ЄС стосовно створення таких сил може бути складним завданням.

Інша можлива думка полягає в тому, що замість створення власних збройних сил, ЄС може зосередитися на підвищенні ефективності та координації національних оборонних сил країн-членів. Це може включати спільні військові вправи, обмін досвідом та ресурсами, а також спільне розроблення оборонних стратегій. Такий підхід може дозволити зберегти суверенітет країн-членів ЄС над їхніми військами, одночасно забезпечуючи більшу оборонну спроможність та безпеку на рівні ЄС.

Простими словами, деякі люди вважають, що замість того, щоб створювати власну армію для всього Європейського Союзу, краще покращити співпрацю між вже існуючими арміями країн-членів. Такий підхід дозволив би країнам залишати контроль над своїми військами, але вони могли би працювати разом в разі потреби.

Отже, зараз я спробую зробити висновок, що питання створення європейських збройних сил є складним і потенційно спірним. Хоча деякі групи підтримують ідею створення таких сил для зміцнення безпеки ЄС, існують також значні перешкоди і ризики, такі як втрата суверенітету та можливість збільшення напруги з іншими країнами. Поточною альтернативою може бути покращення

співпраці між національними арміями країн-членів, щоб забезпечити більшу оборонну спроможність та безпеку ЄС.

Список використаної літератури

1. <https://armyinform.com.ua/2021/09/08/chy-matyme-yevropejskyj-soyuz-vlasni-zbrojni-syly/>
2. <https://www.radiosvoboda.org/amp/26890346.html>
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7

Сьогодні не всі країни Євросоюзу приєдналися до Спільної декларації G7 щодо підтримки України. Серед них немає навіть тих країн, які активно підтримують нас в інших питаннях. Як ви думаєте, чому?

Сьогодні не всі країни Євросоюзу приєдналися до Спільної декларації G7 щодо підтримки України, і це факт, який потребує серйозного розгляду та аналізу. Навіть ті країни, які зазвичай активно підтримують Україну в інших питаннях, залишилися поза цією ініціативою. Це ставить під сумнів не лише єдність дій між країнами-партнерами, а й їхню загальну стратегію у відношенні до України.

Однією з можливих причин відмови країн від участі в Декларації G7 є наявність у кожній країні політичних та економічних інтересів, які виступають проти конкретної допомоги Україні. Зокрема, деякі країни вважають, що активна підтримка України у вигляді публічних заяв і декларацій може викликати негативну реакцію Російської Федерації, яка розглядає Україну як сферу впливу. Також необхідно враховувати внутрішньополітичну ситуацію кожної країни, яка може вплинути на зовнішню політику. Багато європейських країн мають різні політичні партії та групи, кожна з яких має власні погляди на зовнішню політику та відносини з Україною. Це може призвести до конфлікту інтересів і невизначеності під час прийняття рішень щодо допомоги Україні на міжнародному рівні. Крім того, необхідно враховувати економічні аспекти відносин між державами.

Деякі країни можуть мати економічний інтерес у підтримці або уникненні конфлікту з Росією, оскільки це може вплинути на торгівлю та енергетичні відносини. У будь-якому випадку відмова країн ЄС приєднатися до декларації G7 про підтримку України є важливим сигналом для міжнародної спільноти та вимагає подальшого діалогу та розуміння мотивацій обох сторін. Співпраця та пошук компромісів є ключовими для підтримки міжнародної стабільності та безпеки.

Із країн ЄС підтримують декларацію такі країни: Франція, Німеччина, Італія, Данія, Фінляндія, Норвегія та Швеція, Латвія, Литва, Естонія, Греція, Болгарія, Бельгія, Чехія, Ірландія, Люксембург, Нідерланди, Португалія, Румунія, Словенія, Іспанія та Кіпр.

Не підписали декларацію: Польща, Австрія, Хорватія, Мальта, Словаччина.

Як ми знаємо, Польща з самого початку повномасштабного вторгнення активно почала підтримувати Україну в усіх аспектах, як і біженців, так і української армії, і не тільки.

Не підписання декларації може бути спричиненим різними причинами:

1. Польща може вважати, що її підтримка України виявляється через інші канали, такі як двосторонні дипломатичні відносини, міжнародні організації, або спільні ініціативи Європейського Союзу.

2. Польща може вважати, що надання конкретної допомоги Україні важливіше, ніж формальне висловлення підтримки через підпис декларації.

3. Внутрішньополітичні обставини та погляди певних політичних фракцій в Польщі можуть впливати на її здатність або бажання підписати декларацію, незважаючи на загальну підтримку України.

Загалом, відсутність підпису Польщі поки що декларації G7 не означає відсутності підтримки України з боку цієї країни. Вона може і далі продовжувати надавати підтримку через інші канали та форми співпраці.

Щодо інших країн, то причини можуть бути такі ж, як і в Польщі.

Але давайте розглянемо іншу сторону. Незважаючи на те, що ці країни не підписали декларацію, вони все одно допомагають Україні.

Польща активно співпрацює з Україною у сферах торгівлі, енергетики та безпеки. Польща також надає гуманітарну допомогу, включаючи допомогу біженцям та внутрішньо переміщеним особам з окупованих територій. Австрія є одним з ключових торгових партнерів, також надається підтримка зі сфер енергетики та гуманітарної допомоги. Хорватія виступає за підтримку суверенітету та територіальної цілісності України на міжнародних форумах. Також надає гуманітарну допомогу. Мальта також надає гуманітарну допомогу Україні.

Кожна з цих країн так чи інакше допомагає Україні та українцям. Для біженців є виплати та допомога в цих країнах. Також в країнах є українські центри допомоги українцям. В Хорватії такий центр був відкритий у квітні 2022 року.

«Люди отримали можливість безкоштовно вивчати хорватську та англійську мови, що надалі сприяло швидкій адаптації. На втілення цієї ідеї знадобилося менше, ніж тиждень.»

Центр об'єднав цілі сім'ї та людей, які змогли знайти підтримку у найважчий час для кожного з нас» , – розповідає кураторка благодійного фонду Favbet Foundation Аліна Насібян.

Отже, можна зробити висновок, що відсутність підтримки з боку деяких країн ЄС спільної заяви G7 може бути зумовлена різними факторами, зокрема національними інтересами, страхом перед російською реакцією та внутрішньополітичними чинниками.

Список використаної літератури

1. <https://suspilne.media/646442-sist-krain-es-se-ne-doenalis-do-deklaracii-g7-pro-pidtrimku-ukraini-sibiga/>
2. <https://www.unian.ua/society/yermak-nazvav-krajini-yes-i-nato-shcho-dosine-priyednalisya-do-deklaracii-pro-bezpekovi-garantiji-12490821.html>
3. <https://tsn.ua/ukrayina/mi-rozdilimo-peremogu-yak-polscha-dopomagaye-ukrayini-u-viyni-z-rosiyeyu-2051743.html>
4. Europe's Eastern Crisis: The Geopolitics of Asymmetry" by Richard Sakwa
5. <https://www.radiosvoboda.org/a/27934181.html>
6. <https://life.pravda.com.ua/projects/dopomoga-poruch/2024/01/31/259155/>
7. <https://visitukraine.today/uk/departure/malta/ukraine-citizenship/temporary-protection>

Шляхи розв'язання європейської міграційної кризи, які пропонують політики та експерти. Що є найбільш перспективним для реалізації?

Коли питання заходить про міграційний кризу в Європі, громадськість найчастіше говорить не про мігрантів в цілому, а про біженців як окрему групу мігрантів. Їх вплив стимулює міграційну кризу, що впливає на етнополітичну безпеку, вказуючи на неефективність міграційної політики ЄС [2]. Необхідно усвідомлювати, що міграційна криза змінила тип прийняття рішень ЄС. Механізм формування політики, що регулює євро-інтеграцію зазнав певних метаморфоз. Рінар описує таку революцію як різновид кризифікації формування політики ЄС. Певна криза демонструє, що ЄС повинен ефективно адаптувати свою стратегію безпеки до нових викликів [3].

У своїй промові в Європейському парламенті 7 жовтня 2015 р. Ф. Олланд зазначив, що відмова від Шенгенських угод була б «трагічною помилкою». Президент Франції відстоював свою думку за розвиток та зміцнення Шенгенських угод шляхом створення єдиної прикордонної служби ЄС як корпусу сухопутних і прибережних прикордонників [1]. Водночас Де Анджеліс вважає, що безпекова криза поставила під сумнів Шенгенську угоду та взаємну довіру між державами-членами у питаннях безпеки [3]. Наприклад, я вважаю, що ця угода дає можливість людям бути там, де вони потрібні, а не там, де вони народились, крім того країни можуть обмінюватись досвідом. Вона, по-перше, не пропускає усіх підряд, а по-друге, облегшує життя тим, хто є власником шенгенської візи. Аналітики Марі де Сомер із Центру європейської політики та Фонда Текін і Вікторія Мейсснер з Інституту європейської політики вважають за доцільне заснувати "Раду Шенгену" для координації дій та обміну інформацією між країнами-учасницями, внести правки до Шенгенського кодексу і встановити чіткі правила і тимчасові рамки щодо відновлення контролю на кордонах. За цим, звісно, треба ретельно слідкувати та регулярно вводити обмеження та пільги, інакше буде безлад.

Європарламент і Європейська Рада обговорюють можливість узгодження міграційної схеми "Блакитна карта" для залучення на роботу в ЄС висококваліфікованих працівників із третіх країн. ЄС планує створити "Партнерства талантів", а також "Резерв талантів" [4]. На мою думку, це позитивно вплине на стосунки між країнами.

Президент Франції Еммануель Макрон запропонував врегулювати «кризу біженців» за допомогою «вхідного відбору» завдяки збільшенню кількості віз, які надавалися талановитим людям та професіоналам, для того, щоб полегшити

доступ до трудового ринку студентам. Для захисту від нелегальної міграції Е. Макрон пропонував зміцнити кордони держави [1]. Крім того, він запропонував створити Європейську раду внутрішньої безпеки за участю Великої Британії, який доповнить Фронтекс та Європейський офіс з питань надання притулку [4]. Теперішнє та майбутнє молоде покоління повинно розвиватись, тому для цього розвинуті країни повинні допомагати країнам, що розвиваються.

ЄС фінансує масштабні проекти з Туреччиною та Грецією, які стали місцями розміщення величезної кількості біженців, щоб зупинити потік до Європи. Проте точкове фінансування замале [2]. Країни ЄС також працюють над розробкою послідовної імміграційної політики ЄС, яка регламентує можливості легальної імміграції, одночасно вирішуючи проблеми нелегальної імміграції. Для вдосконалення міграційної політики структурами Європейського союзу пропонується посилити законодавство для прибуваючих іммігрантів, для осіб, які вчинили злочини і правопорушення на території ЄС, а також для нелегальних мігрантів.

Економічна імміграція має відповідати потребам ринку праці ЄС, причому не лише за кількістю, а й за якістю, тобто за професійно-кваліфікаційним складом, сприяти економічному зростанню. Для забезпечення потреб ринку праці ЄС було запропоновано організувати професійне навчання потенційних мігрантів, у тому числі у країнах походження, визнавати набуту на батьківщині кваліфікацію, сприяти працевлаштуванню іммігрантів, передусім жінок, а також розвитку підприємницької діяльності іммігрантів [2]. Для того, щоб підтримувати не тільки біженців, але й економіку, вони мають приносити користь там, куди приїхали, але важче за все зробити перший крок, тому їх треба підштовхнути до цього, дати інструмент, з яким в майбутньому вони зможуть працювати. Предметом спільних дій – у відповідь на сучасні виклики для міграційної політики – могла би стати розробка програми повернення та реінтеграції працівників-мігрантів на батьківщину, які передбачали б допомогу реемігрантам у пошуку прийняттого місця роботи, забезпечення доступу до професійного навчання/перепідготовки. Отже, програми освітніх обмінів – академічна мобільність можуть стати ефективним інструментом для економічно активної частини населення в комплексі заходів державного управління міграцією [1].

Список використаної літератури

1. Сучасні виклики для міграційної політики: правові, освітні та історичні аспекти URL: https://kmeep.law.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/kr_st_migration_2023.pdf

2. Міграційна криза в ЄС: причини і шляхи подолання URL: [https://theses.oa.edu.ua/DATA/152/%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BC%D0%B2-61%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20\(1\).pdf](https://theses.oa.edu.ua/DATA/152/%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BC%D0%B2-61%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20(1).pdf)

3. Міграційна криза ЄС як виклик європейській регіональній безпеці URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ea343c8e-c3a9-487f-8d2e-c6e545ae4cd1/content>

4. Міграційні процеси в країнах Європейського Союзу: сучасний стан та перспективи URL: [репозитарій НАУhttps://er.nau.edu.ua](https://er.nau.edu.ua) > [NAUPDFМіграційні процеси в країнах Європейського Союзу](#)

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

Сьогодні доволі часто говорять про те, з якими труднощами стикається Росія, після того, як Європейський Союз почав запроваджувати санкції проти цієї держави. Однак оцінка ефективності санкцій проти Росії, які запровадив Європейський Союз, є складним завданням і може залежати від різних факторів. У світі сучасної політики санкції стали одним з основних інструментів зовнішньої політики для регулювання поведінки держав та захисту міжнародного порядку. Далі я хочу роздивитися позитивні, негативні аспекти та обмеження ефективності санкцій. І в самому кінці зробити висновки.

Позитивні аспекти ефективності санкцій:

На мою думку, перший аспект - економічні обмеження, санкції можуть призвести до обмеження доступу Росії до фінансових та технологічних ресурсів, вони почнуть втрачати гроші, що може ускладнити її здатність до фінансування дій, які вважаються неприйнятними для міжнародної спільноти.

По-друге, санкції можуть утворити політичний тиск, мета цього тиску така, щоб російський уряд переглянув свою політику, і спробував отримувати визнання своїх громадян за економічний розвиток, а не за воєнні дії. До речі, нещодавно я читав одну книгу, і там була мова про такого політичного лідера, як Мао Цзедун, там було сказано про те, що він розглядав конфліктні ситуації за основу в своєму правлінні, наприклад, в 1937 році вторгнення японців в Китай зупинило громадянську війну, яка була між комуністами Мао та їх ворогами - націоналістами. Через кілька років гість з Японії спробував вибачитись перед Мао за вторгнення до Китаю, але Мао тоді відповів, що швидше він вдячний японцям. Але в стратегії Мао було враховано кілька цікавих компонентів, перше - впевненість у перемозі, друге - якщо немає явних ворогів, іноді слід намічати потрібну мету, хоча б навіть перетворивши для цього друга на ворога. Третє – слід якомога ясніше пояснити свої цілі громадськості, представляючи їх як боротьбу зі злом. Якщо подивитися на цю стратегію, то можна знайти величезну схожість, ми бачимо, що державні діячі Росії рухаються чітко за цією стратегією, вони намагаються приховати свій корупційний світ, жахливий рівень життя за допомогою війн, вбивством і насильством, виправдавши це тим, що довкола зло і все хочуть захопити та знищити їхню державу, але я вважаю, що згодом люди там зрозуміють все і спробують щось змінити, головне що б не було вже пізно.

По-третє, міжнародна ізоляція може підірвати репутацію країни на міжнародній арені, знижуючи її авторитет та вплив у міжнародних справах.

Також ізоляція впливає на економічні можливості, це може призвести до зменшення зовнішньої торгівлі та інвестицій. Держава втрачає можливість участі у міжнародних організаціях та діалогах, що може призвести до втрати важливих союзників та стратегічних партнерів. Вона підриває репутацію на міжнародній арені, знижуючи її авторитет та вплив у міжнародних справах.

Четвертий аспект - соціальна сфера, санкції можуть мати соціальні наслідки для населення, зокрема збільшення безробіття, зниження доходів та загального рівня добробуту. Це може призвести до загострення соціальних проблем, таких як бідність, нерівність та соціальне невдоволення.

Є ще аспекти, проте їх можна віднести в підгрупи до тих, що я вже назвав, далі я хотів-би розповісти про негативні аспекти ефективності санкцій.

Перший, контрсанкції. Росія може відповісти на санкції за допомогою контрсанкцій, що може мати негативний вплив на економіку інших країн або галузі. До речі, це справді серйозний аспект, тому що зараз у нашому світі все зводиться до грошей, країнам Європейського союзу справді вигідно працювати з Росією, тому навіть зараз повністю ніхто не цурається роботи з цією країною, саме тому вони зараз не так сильно відчують збитки.

По-друге, перерозподіл ресурсів, Росія може змінити свої пріоритети та перерозподілити ресурси для зменшення впливу санкцій на економіку та політику.

По-третє, Росія і зараз співпрацює з іншими країнами, на яких не накладено санкції, це дозволяє їй проводити махінації, Європа отримує російський товар із країн союзників Росії.

Отже, робимо висновки, наслідки санкцій, запроваджених Європейським Союзом проти Росії, є результатом складного процесу. Санкції можуть мати значний вплив на російську економіку, політику і суспільство, але їхній ефект може бути обмежений контрсанкціями, перерозподілом ресурсів і соціальними наслідками. Тому справжній вплив санкцій необхідно постійно відстежувати та аналізувати, щоб досягти найбільш сприятливого результату в міжнародній політиці та дипломатії. На мою думку, санкції, які зараз присутні, недостатньо обмежують діяльність країни агресора, є над чим працювати. Я вважаю, що країнам Європи потрібно переступати через себе, приносити жертву на благо своєї безпеки, тому що якщо зараз не обмежувати агресію, потім вже буде пізно і страждатиме весь світ, а не тільки окремі країни.

«Холодна війна» - це вже лише історія чи й сучасність?

Холодна війна залишила глибокий слід в новітній історії людства. Ідеологічне та геополітичне протистояння між СРСР та країнами Заходу вплинуло на розстановку сил у світі та формування міжнародних відносин. Хоча холодна війна тривала з 1947 по 1991 рік, дискусії щодо її завершення не вщухають й досі. Одні експерти стверджують, що холодна війна залишилася в минулому, інші вбачають її ознаки у сучасних міжнародних конфліктах.

Під холодною війною розуміють стан геополітичного та ідеологічного протистояння між СРСР та країнами Заходу (США, Великою Британією, Францією) після Другої світової війни. Холодна війна охоплює приблизно період з 1947 по 1991 рік і характеризується політикою «стримування комунізму», гонкою озброєнь, локальними конфліктами та ідеологічною боротьбою двох систем - капіталізму і соціалізму [1;4].

Холодна війна, яка тривала понад півстоліття, була епохальним періодом у світовій історії, в якому дві супердержави - США і Радянський Союз - боролися за гегемонію та вплив у світі. Основні етапи цього протистояння можна розглядати наступним чином: перший етап (1947-1953 рр.) - початок холодної війни після промови Черчилля у Фултоні. Берлінська криза, створення НАТО та ОВД, війна в Кореї; другий етап (1953-1962 рр.) – «відлига» за Хрущова, політика мирного співіснування. Кульмінація - Карибська криза 1962 року; третій етап (1962-1979 рр.) - часткова розрядка напруженості, договори ОСВ-1 та ОСВ-2; четвертий етап (1979-1985 рр.) - загострення протистояння, вторгнення в Афганістан, «зіркові війни»; п'ятий етап (1985-1991 рр.) - перебудова в СРСР, розпад СРСР та соцтабору [2;4].

Хоча холодна війна завершилася, її вплив на сучасний світ ще далеко не зник. Зрештою, можна сказати, що холодна війна більше не є просто історією, але і в деякій мірі є актуальною в сучасному контексті.

Аргументи на користь того, що холодна війна завершилася:

1. Розпад СРСР та крах соціалістичної системи свідчать про кінець ідеологічного протистояння і збройних конфліктів між двома супердержавами.
2. Встановлення партнерських відносин Росії та Заходу в 1990-х роках сприяло зменшенню напруги і політичному співробітництву.
3. Роззброєння та скорочення ядерних арсеналів колишніх суперників дало сподівану перспективу на мирнішу міжнародну сцену.

Аргументи на користь того, що елементи холодної війни зберігаються:

1. Протистояння Росії та Заходу через розширення НАТО на Схід і конфлікти на пострадянському просторі, такі як в Грузії та Україні, свідчать про те, що деякі аспекти холодної війни переживають нове відродження [3].

2. Авторитарні тенденції сучасної Росії та її апеляція до радянської символіки створюють атмосферу напруги та недовіри між Росією та Заходом.

3. Зіткнення ідеологій «руського мира» та західних ліберальних цінностей, а також нова гонка озброєнь та мілітаризація міжнародних відносин, демонструють, що деякі аспекти конфлікту між східним та західним світом продовжують існувати.

Отже, питання про завершення холодної війни не має однозначної відповіді. Розпад СРСР та соціалістичної системи ознаменував кінець протистояння у класичному вигляді. Однак елементи холодної війни, такі як геополітичне суперництво, ідеологічна боротьба, мілітаризація, досі проявляються у сучасних міжнародних відносинах. Тому ймовірно холодна війна ще довго впливатиме на розвиток міжнародної системи.

Список використаної літератури

1. Доповідь міністра закордонних справ СРСР А.А. Громико на сесії Генеральної Асамблеї ООН про розрядку міжнародної напруженості. 25 вересня 1984 р. // Архів МЗС Російської Федерації. Ф. 059. Оп. 62. Д. 517752.

2. Малкіна Г. Холодна війна: історія та сучасні інтерпретації // Український історичний журнал. 2019. № 5. С. 123-138.

3. Сушко О.В. Еволюція зовнішньої політики США в умовах закінчення холодної війни (1989-1993 рр.): Дис. ... канд. іст. наук.: 07.00.02 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2004. 215 с.

4. Холодна війна та її вплив на міжнародні відносини. Монографія / За ред. Іванова І.І. Київ: Наукова думка, 2016. 250 с.

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?

Після закінчення Другої світової війни Німеччина була розділена на чотири окупаційні зони, які контролювалися США, Великобританією, Францією та Радянським Союзом. У 1949 році це призвело до створення двох окремих німецьких держав - Федеративної Республіки Німеччина, яка об'єднала західні зони окупації, та Німецької Демократичної Республіки, яка була створена на території радянської окупаційної зони. Початок холодної війни між США та їх союзниками з одного боку та Радянським Союзом та його сателітами з іншого призвів до посилення напруженості в Європі та потреби у зміцненні оборонного потенціалу Заходу.

У цьому контексті, важливим кроком став вступ ФРН до НАТО у 1955 році. Це було відповіддю на зростання радянської військової загрози в Європі, особливо після створення Варшавського пакту у 1955 році, який об'єднав військові сили Радянського Союзу та його східноєвропейських сателітів.

Вступ ФРН до НАТО мав кілька важливих наслідків для зміцнення європейської безпеки. По-перше, це значно посилало військовий потенціал Альянсу, оскільки Німеччина мала одну з найсильніших економік у Європі та здатність розвивати сильні збройні сили. По-друге, вступ ФРН до НАТО допоміг консолідувати Західну Європу у протистоянні з радянською загрозою, сприяючи більшій політичній та військовій інтеграції між країнами Альянсу. По-третє, це стало ключовим елементом стратегії стримування, спрямованої на запобігання можливому радянському нападу на Західну Європу шляхом демонстрації готовності НАТО ефективно захищати своїх членів. Крім того, вступ ФРН до НАТО мав значний вплив на подальший розвиток міжнародних відносин в Європі, сприяючи зміцненню поділу континенту на східний та західний блоки під час холодної війни. Однак, це також заклало основу для подальшої інтеграції Німеччини у європейську та трансатлантичну спільноту, що в підсумку сприяло закінченню холодної війни та об'єднанню Німеччини.

Вступ ФРН до НАТО не тільки миттєво посилив оборонний потенціал Альянсу, але й мав далекосяжні наслідки для європейської безпеки в довгостроковій перспективі. Зокрема, ця подія сприяла формуванню стабільнішої та передбачуваної системи міжнародних відносин у Європі, заснованої на принципах колективної безпеки та оборони.

Вступ ФРН до НАТО також стимулював процеси політичної та економічної інтеграції в Західній Європі, які згодом призвели до створення Європейського Союзу. Ця інтеграція сприяла зміцненню миру та стабільності в регіоні, оскільки країни, які колись були ворогами, стали партнерами у рамках більших інтеграційних структур.

Також вступ ФРН до НАТО відіграло ключову роль у стратегії стримування, спрямованої на запобігання подальшому розширенню впливу Радянського Союзу в Європі. Це допомогло забезпечити баланс сил в регіоні та запобігти потенційним конфліктам, які могли б виникнути в результаті спроб Москви розширити свій вплив на Західну Європу.

Підсилення оборонного потенціалу НАТО та зміцнення європейської безпеки через вступ ФРН до Альянсу відіграли важливу роль у подальшому розвитку подій, які призвели до закінчення холодної війни. Це створило умови для діалогу між Заходом та Східним блоком, який згодом призвів до падіння Берлінської стіни та об'єднання Німеччини.

Об'єднання Німеччини в 1990 році стало символом закінчення поділу Європи на Схід і Захід та холодної війни загалом. Вступ ФРН до НАТО в 1955 році заклав основу для цього історичного об'єднання, демонструючи, що Німеччина може бути надійним партнером у забезпеченні регіональної безпеки. Сьогодні Німеччина продовжує відігравати ключову роль у європейській безпеці.

Висновок: Вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО в 1955 році був важливою віхою в історії європейської безпеки. Ця подія не тільки посилила оборонний потенціал Заходу у протистоянні з Радянським Союзом, але й сприяла зміцненню миру, стабільності та інтеграції в Європі. Вона заклала основу для подальшої інтеграції Німеччини у європейську та трансатлантичну спільноту, відігравши ключову роль у закінченні холодної війни та об'єднанні Німеччини. Ця подія демонструє важливість міжнародного співробітництва та альянсів у забезпеченні довготривалої безпеки та стабільності в регіоні.

Список використаної літератури

1. Федеративна Республіка Німеччина

[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0_\(1949%E2%80%941990\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9D%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%87%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0_(1949%E2%80%941990))

2. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%

[D0%B0_%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B8_\(1949%E2%80%941990\)](#)

3. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_52044.htm#germany

4. https://www.nato.int/cps/uk/natolive/news_21392.htm

5. [https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B8#%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F_\(1945%E2%80%941990\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B8#%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%93%D0%B5%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%8F_(1945%E2%80%941990))

6. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%BE%D1%8E%D0%B7

Що повинна зробити Україна, щоб мінімізувати можливі загрози для ЄС від вступу до нього нашої країни?

Україна з перших років здобуття власної незалежності вбачала свою приналежність до європейської спільноти. Вступ України до ЄС є не тільки бажаною подією, а й значним викликом для нашої країни вже протягом тридцяти років. За більш ніж тридцятирічний шлях до Європейського союзу, наша держава зазнавала значних коливань, як політичних так і економічних.

Найбільшої актуальності питання вступу української держави до ЄС постало з початком практично фінального етапу з вступу, коли 14.12.2023 Європейська рада погодилась з рекомендацією Єврокомісії і ухвалила рішення розпочати перемовини про вступ України до ЄС.[2] Проте, важливо розуміти, що приєднання України до Євросоюзу матиме двосторонній вплив, як на нашу країну, так і на саме співтовариство. І хоч цей етап можна вважати фінальним, однак й найскладнішим, бо враховуючи обачність та вваженість країн Європи в своїх рішеннях, варто розуміти, що в першу чергу комісія прораховуватиме можливі ризики та загрози для самих країн-учасниць. Головним завданням мінімізації ризиків для Союзу з боку України, виступає пришвидшення рішення про остаточне приєднання. Саме тому, для винесення позитивного рішення щодо вступу, наша країна повинна здійснювати власну політику, не з огляду позитивних наслідків і вигод для себе, а мінімізації загроз для приймаючої сторони.

Для ЄС, привід залучення України полягає в сприянні стабільності, демократії, розвитку та співпраці в регіоні. Це також сприяє утвердженню європейських цінностей та зміцненню об'єднаної Європи.

Отже, метою ідентифікації загроз, ризиків і викликів до Європейського Союзу, що можуть постати від приєднання України є можливість їх аналізу та подальшої мінімізації. Адже, головною умовою інтеграції, є рівність або хоча б схожість в більшості вирішальних показників, для проведення взаємовигідного співробітництва.

Характер ризиків та їх значущість здатна змінюватися з часом і їх можна поділити на групи. Виклики слід поділяти на економічні, політично-інституційні, соціокультурні та безпекові. Важливо зауважити, що потенційні загрози Європейській безпеці варто поділити додатково на ті, що піддаються впливу, та ті, що Україна не взмозі вирішити за власної волі та можливостей.

З економічного напрямку, інтеграція економіки України до ЄС може створити виклики для обох сторін через економічні диспропорції та структурні відмінності. Втрати можуть виникнути через необхідність вкладення коштів у

розвиток інфраструктури та підтримку економіки України [1]. Для мінімізації цього Україні слід приділяти увагу структурним реформам, підвищенню ефективності економіки та приведенню її до стандартів ЄС згідно рекомендацій.

З соціальних викликів, окрім культурної чи релігійної відносно невеликої різниці, варто виділити питання міграції. Великий приплив мігрантів з України може створити напругу на ринку праці деяких країн ЄС та спровокувати соціальні конфлікти. Для запобігання надмірної міграції Україні важливо розвивати свою економіку, щоб забезпечити власним громадянам робочі місця та стимулювати внутрішній розвиток. Україні також потрібно створювати умови для забезпечення гідного життя та праці своїх громадян, а також для захисту їх прав та інтересів на рівні інших країн ЄС.

Наступною і дуже вагомою загрозою функціонування нашої держави в межах Союзу є значне відставання в правовому та інституційному середовищі. Найбільшими загрозами з нашого боку можуть стати корупція та неможливість забезпечення ефективного та прозорого управління. Через ці ризики, слід продовжувати реформи в галузі юстиції, правоохоронних органів, адміністрування та інших ключових галузях. Впровадження прозорих механізмів, антикорупційних заходів та ефективних контролюючих інструментів для відповідності стандартам ЄС здатні мінімізувати наслідки розширення об'єднання.

Навіть за межами процесу інтеграції, потенційний вступ України стає причиною політичної напруги в ЄС через різні погляди на ключові питання, як наприклад фінансова та військова допомога. Щоб уникнути цього, Україна повинна підтримувати діалог з усіма країнами ЄС і демонструвати готовність до компромісів та співпраці. Важливо доводити свою відповідальність у використанні фінансової допомоги, швидкість у впровадженні реформ та ефективність у боротьбі з корупцією.

Серед перелічених, найбільшу загрозу європейській спільноті несе саме безпекове питання. Ключовими стають виклики у сфері міжнародної безпеки. Військова агресія росії та територіальні зазіхання на Україну породжують величезну екзистенційну загрозу на весь континент. [3] Але, нажаль, Україна не спроможна подолати, цю кризу загальносвітового масштабу, без допомоги країн-союзниць. Саме тому, необхідно сфокусувати усі зусилля на розширенні та зміцненні безпекових гарантій України, підтримувати реформи в сфері оборони та безпеки, співпрацювати з ЄС у зміцненні кордонів, включаючи військове співробітництво, санкції та дипломатичну підтримку.

Підсумовуючи, щоб мінімізувати ці виклики та підготувати Україну до швидкого під'єднання до ЄС, необхідно активно співпрацювати між урядами, суспільством та міжнародними організаціями. Україна повинна продовжувати

реформи, що спрямовані на зміцнення інституцій, економіки, політичної стабільності та безпеки, навіть, попри збройну агресію росії. Необхідна консолідація усього державного апарату навколо спільної цілі – чітке та безумовне слідування інструкцій та рекомендацій від Єврокомісії. А ЄС, у свою чергу, має підтримувати цей процес технічно, фінансово та політично. Хоч Україна поступово зменшує власне відставання від стандартів - але це, швидше за все, буде лише початком довгого і складного шляху інтеграції. Подолавши вище описані виклики та зміцнивши власні сильні сторони, Україна в майбутньому здатна перетворитися на потужну економічну та безпекову складову Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. The European Union is about to weigh in on Ukraine membership. But the process won't be easy. URL: <https://www.cnbc.com/2022/06/08/why-ukraine-membership-of-the-european-union-is-not-easy.html>
2. What would actually happen if Ukraine joined the EU? URL: <https://www.euronews.com/2023/03/21/what-would-actually-happen-if-ukraine-joined-the-eu>
3. Zadoia A. Economic consequences of Ukraine's access to the European Union. European Vector of Economic Development. 2023, No 2 (35). С.19-29 URL: <https://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3917>

Проаналізуйте, як змінювалися витрати на оборону (у абсолютних та відносних показниках) 4-5 європейських країн НАТО. На вашу думку, які причини викликають відмінності у національних показниках?

Із кінцем ХХ ст., яке ознаменувалося розвалом СРСР, появою нових держав та закінченням Холодної війни, розширенням НАТО, розповсюдження демократичних цінностей, здавалося, було досягнуто «мир у всьому світі». Нові військові конфлікти, особливо в Європі, здавалися неможливими, що обґрунтовувалося встановленням тісних економічних і політичних зв'язків між багатьма країнами. Один із відомих політологів сучасності Френсіс Факуямі бачив ХХІ ст. як «не просто ... завершення певного періоду післявоєнної історії, але й кінця історії як такої», чим стверджував, що демократії Заходу здобули панівне положення і не допустять початок нових глобальних конфліктів [1].

Тож, дотримуючись подібних настроїв, європейські країни НАТО знижують витрати на оборону утричі і більше, порівняно із 1970-1980 рр [2]. У цей час починає наростати загроза на Сході зі сторони Китаю та Росії, остання з яких користуючись шансом, починає повномасштабне вторгнення в Україну, почавши першу глобальну війну в Європі після Другої світової.

Нещодавні події стали попередженням європейським країнам про можливість нових збройних конфліктів. Для розуміння рівня готовності країн НАТО до загроз необхідно проаналізувати їх витрати на оборону, а також причини відмінності у національних показниках. Для аналізу були відібрані п'ять країн з різних куточків Європи: Великобританія та Франція із Західної Європи, Німеччина із Центральної, Польща зі Східної та Італія із Південної.

У складених **Таблиці 1** та **Таблиці 2** на основі офіційної звітності країн НАТО [3] наведені дані про витрати на оборону впродовж 2014-2023рр. у частці ВВП та млн. доларів США.

Таблиця 1

Витрати на оборону у % від загального ВВП

Країна/Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Великобританія	2,14	2,03	2,08	2,07	2,10	2,08	2,35	2,30	2,16	2,07
Німеччина	1,19	1,19	1,20	1,23	1,25	1,35	1,51	1,46	1,49	1,57
Франція	1,82	1,78	1,79	1,78	1,81	1,81	2,00	1,91	1,88	1,91
Польща	1,88	2,23	2,00	1,89	2,02	1,99	2,23	2,22	2,40	3,90
Італія	1,14	1,07	1,18	1,20	1,23	1,17	1,59	1,57	1,51	1,46

Витрати на оборону у млн. доларів США

Країна/Рік	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Великобританія	65,692	59,505	56,362	55,719	60,380	59,399	63,500	71,938	66,651	65,763
Німеччина	46,176	39,833	41,606	45,470	49,772	52,549	58,652	62,054	60,788	68,080
Франція	52,022	43,496	44,209	46,133	50,507	49,493	52,519	56,561	52,289	56,649
Польща	10,107	10,588	9,397	9,940	11,857	11,824	13,363	15,099	16,580	29,105
Італія	24,487	19,576	22,382	23,902	25,641	23,559	30,084	33,157	30,307	31,585

За даними можна визначити, що навіть провідні європейські країни НАТО не виконують зобов'язання у витратах 2% ВВП на оборону, зокрема Німеччина та Франція, а Італія ще більш далека від достатніх видатків. Стабільно підтримували видатки з перелічених країн Великобританія та Польща, остання з яких активно наростила витрати за останній рік. Таким чином, лідером за абсолютним показником (у млн. доларів) на 2023 рік стала Німеччина, а за відносним (у % від загального ВВП) – Польща.

Окрім того, можна помітити, що із 2014 року до 2019 включно розмір видатків поступово зменшувався, а знову збільшуватися почали лише із 2020 року. Важливо розібратися, чому відбувається такий зріст та чому він продовжуватиметься.

По-перше, чим ближче країна знаходиться до існуючої або потенційної військової загрози, тим більше вона, як правило, витратить коштів на власну оборону. Такою загрозою в Європі виступає Росія, яка розпочала повномасштабне вторгнення в Україну у 2022 р. Відповідно до цього, країни, що межують із Російською Федерацією, відчувають цю загрозу та як наслідок збільшують витрати. Яскравим прикладом є не тільки Польща, але і країни Балтії, які також збільшили видатки на оборону, на відміну від Німеччини, Італії, Великобританії та інших [4].

По-друге, деякі європейські країни є крупними експортерами зброї, через що таким державам важливо підтримувати видатки на оборону, а отже створення зброї. До таких країн належать зокрема Франція та Німеччина, які займають 3 і 5 місце, відповідно, у світовому експорті для цього ринку і які мають більш якісну зброю, ніж деякі інші конкуренти [5].

По-третє, не усі країни НАТО мають можливість забезпечувати високі витрати на оборону. Це зокрема стосується країн Балкан, які мають чимало економічних проблем і як наслідок, вважають за необхідне перенаправляти кошти на вирішення цих проблем, як-от зовнішній борг, масове безробіття і криз деяких секторів економіки [6].

По-четверте, в державах можуть існувати сильні пацифістські настрої, які виступають проти збільшення зброї та оборонного бюджету. Оскільки переважна кількість країн НАТО є справжніми демократіями, сильний вплив на політику має суспільна думка та вибір народу цієї країни. Як приклад, у Німеччина має негативні спогади із часів Другої світової війни, через що може скептично сприймати збільшення витрат на виготовлення зброї та займати сильну позицію у військових конфліктах [7].

Отже, упродовж дослідницької роботи було виявлено, що європейські країни НАТО мають різні видатки на оборону та мають різні причини, що пояснюють це. Зокрема це може бути негативне ставлення до збільшення виробництва зброї, внутрішні економічні проблеми, експорт зброї та відчуття потенційної військової загрози зі сторони інших держав.

Список використаної літератури

1. Bring back ideology: Fukuyama's 'end of history' 25 years on. URL: <https://www.theguardian.com/books/2014/mar/21/bring-back-ideology-fukuyama-end-history-25-years-on>
2. Скільки Німеччина та ЄС мають витратити на оборону, якщо визнає, що зараз «не мирний час». URL: https://defence-ua.com/army_and_war/skilki_nimechchina_ta_jes_majut_vitrachati_na_oboronu_jak_scho_viznali_scho_zaraz_ne_mirnij_chas-14433.html
3. Defence Expenditure of NATO Countries (2014-2023). URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/7/pdf/230707-def-exp-2023-en.pdf
4. Хто скільки витрачає на армію та зброю: порівнюємо оборонні бюджети різних країн. URL: https://defence-ua.com/army_and_war/hto_skilki_vitrachaje_na_armiju_ta_zbroju_porivnjujemo_oboronni_bjudzheti_riznih_krajin-13484.html
5. Продаж озброєння: які країни є найбільшими експортерами та імпортерами. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/03/14/infografika/suspilstvo/prodazh-ozbroyennya-yaki-krayiny-ye-najbilshymy-eksporteramy-ta-importeramy>
6. Балкани для народів Балкан. URL: <https://commons.com.ua/uk/balkani-dlya-narodiv-balkan/>
7. Німецька політика пам'яті. URL: <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/nimetska-politika-pamiati-sergii-stelmakh/>

Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?

НАТО (Північноатлантичний договірний альянс) - це військово-політичний блок, який був створений у 1949 році з метою колективної оборони та співробітництва країн Північної Америки та Західної Європи. На сьогодні до НАТО входять 31 країна, а ще 4 країни (Боснія і Герцеговина, Грузія, Швеція та Україна) мають статус кандидатів на членство. Україна висловила своє бажання вступити до НАТО ще у 1994 році, але процес інтеграції був повільним та неоднозначним. У 2008 році НАТО надало Україні перспективу членства, але не визначило конкретних термінів та умов. У 2014 році, після анексії Криму Росією та початку війни на Донбасі, Україна посилила свої зусилля щодо наближення до НАТО, закріпивши курс на членство в Конституції. У 2021 році НАТО підтвердило перспективу членства України, але також не назвало жодних дат. У цій доповіді я проаналізую, як змінювалися настрої українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років, та які фактори впливали на ці зміни.

Ставлення населення до вступу країни до НАТО можна розглядати з різних теоретичних позицій. Одна з них - це теорія раціонального вибору, яка припускає, що люди оцінюють вигоди та втрати від членства в альянсі, та вибирають ту опцію, яка максимізує їхню користь. За цією теорією, українці підтримуватимуть вступ до НАТО, якщо вони вважатимуть, що це забезпечить їм безпеку, стабільність, розвиток, престиж та інші переваги. Навпаки, вони протистоятимуть вступу, якщо вони боятимуться, що це призведе до ескалації конфлікту з Росією, втрати суверенітету, збільшення витрат на оборону, зниження якості життя та інших негативних наслідків.

Інша теоретична позиція - це теорія соціальної ідентичності, яка стверджує, що люди визначають себе через належність до певних груп, та прагнуть підтримувати позитивний образ своєї групи в порівнянні з іншими групами. За цією теорією, українці підтримуватимуть вступ до НАТО, якщо вони вважатимуть, що НАТО - це група, до якої вони хочуть належати, та яка відповідає їхнім цінностям, інтересам, ідеалам та історичним зв'язкам. Навпаки, вони протистоятимуть вступу, якщо вони вважатимуть, що НАТО - це група, від якої вони хочуть відокремитися, та яка суперечить їхній ідентичності, культурі, традиціям та геополітичним інтересам. Для аналізу динаміки змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО я використав дані соціологічних

опитувань, проведених різними організаціями та агенціями за останні 10-15 років:

1. У 2008 році, коли НАТО надало Україні перспективу членства, лише близько третини українців підтримували цю ідею, а стільки ж були проти [1]

2. У 2010-2013 роках, за часів президентства Віктора Януковича, підтримка членства в НАТО зменшилася до 18% [2]

3. У 2014 році, після анексії Криму Росією та початку конфлікту на Донбасі, підтримка членства в НАТО різко зросла до майже 47,8% [2]

4. У 2021 році, на тлі зростання російської загрози, підтримка членства в НАТО повернулася до рівня 2014 року - 47,8% [3]

5. У 2022 році, під час війни з Росією, підтримка членства в НАТО досягла рекордного рівня - 83% [4]

6. У 2023 році, після припинення війни, підтримка членства в НАТО залишилася високою - 86% [5]

За даними соціологічних опитувань, можна зробити висновок, що настрої українців щодо вступу країни до НАТО суттєво покращилися за останні 10-15 років. Якщо у 2008 році більшість українців були проти вступу до НАТО, то у 2021 році більшість українців підтримували вступ до НАТО. Це можна пояснити різними факторами, як внутрішніми, так і зовнішніми. З одного боку, внутрішні фактори включають зміну політичного курсу країни, реформування сектору безпеки та оборони, підвищення рівня свідомості та інформованості населення про НАТО, а також розвиток громадянського суспільства та медіа. З іншого боку, зовнішні фактори включають загострення конфлікту з Росією, підтримку НАТО Україні в сфері безпеки та реформ, а також збільшення позитивного іміджу НАТО в світі. Однак, це не означає, що вступ України до НАТО є неминучим або легким. Існують ще багато викликів та перешкод, які потрібно подолати, таких як відповідність критеріям членства, вирішення територіальних спорів, зниження рівня опозиції та сумнівів серед деяких груп населення, а також забезпечення консенсусу серед членів НАТО. Тому, вступ України до НАТО залишається відкритим питанням, яке потребує подальшого дослідження та діалогу.

Список використаної літератури

1. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60124541>
2. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-64376373>
3. <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60124541>
4. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/01/12/7154034/>
5. <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/03/infografika/suspilstvo/yak-zminyuvalosya-stavlennya-ukrayincziv-chlenstva-nato>

Проаналізуйте, які проблеми безпекового характеру для Європи можуть виникати через не співпадіння складу НАТО та ЄС

Неспівпадіння складу НАТО (Північноатлантичний альянс) та ЄС (Європейський союз) може породжувати ряд проблем безпекового характеру для Європи.

1. **Фрагментарність оборонних зусиль:** Неспівпадіння членства в НАТО та ЄС може призвести до ситуації, коли країни можуть бути залучені до колективної оборони через НАТО, але не мати доступу до інфраструктури або оборонних механізмів ЄС. Наприклад, деякі країни, які є членами НАТО, але не ЄС, можуть мати обмежений доступ до програм оборонної співпраці ЄС, таких як Європейська оборонна агенція або програма Перманентної структурованої співпраці (ПСС). Це може призвести до недооцінення загроз і важливості спільної оборони всієї Європи, а не тільки окремих країн чи блоків. У сучасному світі, коли безпекові загрози постійно змінюються та стають все більш складними, співпраця та координація між різними оборонними структурами є надзвичайно важливою. Однак фрагментарність оборонних зусиль між НАТО і Європейським союзом (ЄС) стає серйозною перешкодою у забезпеченні безпеки в Європі. Це все аналізує проблему фрагментарності оборонних зусиль НАТО і ЄС та пропонує шляхи її вирішення. По-перше, фрагментарність оборонних зусиль між НАТО та ЄС проявляється в різниці пріоритетів та функцій цих двох організацій. НАТО традиційно зосереджується на колективній обороні та забезпеченні безпеки на міжнародному рівні, тоді як ЄС більше займається економічною та політичною інтеграцією своїх членів. Це може призвести до ситуації, коли країни-члени можуть бути залучені до колективної оборони через НАТО, але не мати доступу до оборонних механізмів ЄС, таких як Європейська оборонна агенція або програма Перманентної структурованої співпраці (ПСС). Це створює фрагментарність у спроможності Європи забезпечити єдину та ефективну оборону в умовах загрози. Друга проблема полягає у розміщенні військової інфраструктури та баз. Різні країни можуть мати військові бази або інфраструктуру НАТО або ЄС на своїй території, але не бути членами обох організацій. Це може призвести до складнощів у вирішенні кризових ситуацій або конфліктів, коли необхідна координація між НАТО та ЄС. Наприклад, країни, що мають військові бази НАТО, можуть бути зобов'язані співпрацювати з НАТО у випадку конфлікту, навіть якщо вони не є членами цієї організації. Це може породжувати конфлікти і розбіжності у вирішенні ситуацій безпеки. Крім того, фрагментарність оборонних зусиль НАТО і ЄС може призвести до

дублювання зусиль та конкуренції між ними. Наприклад, обидва організації можуть розробляти власні стратегії з кібербезпеки або влади, витрачаючи ресурси на одні й ті ж цілі. Це може бути неефективним та неефективним використанням коштів і ресурсів, а також може призвести до розколу та розбіжностей у вирішенні безпекових питань. Щоб вирішити проблему фрагментарності оборонних зусиль, необхідно вдосконалити співпрацю та координацію між НАТО та ЄС. По-перше, важливо забезпечити, щоб країни-члени могли спільно реагувати на загальні безпекові виклики, незалежно від їхнього членства в конкретних організаціях. Для цього необхідно розвивати механізми співпраці та обміну інформацією між НАТО та ЄС. Крім того, важливо розробляти спільні стратегії та плани дій для реагування на кризові ситуації та загрози безпеки. Тільки шляхом збільшення координації та співпраці може бути забезпечена ефективна та єдина безпекова політика для Європи.

2. Розміщення військових баз та інфраструктури: Різні країни можуть мати військові бази або інфраструктуру НАТО або ЄС на своїй території, що може створити ризики у випадку загострення конфліктів або війни. Наприклад, країни, що мають інфраструктуру НАТО, можуть бути зобов'язані співпрацювати з НАТО у випадку конфлікту, навіть якщо вони не є членами цієї організації. Це може створити політичні та безпекові ризики для країн, що мають таку інфраструктуру, але не бажають брати участь у конфлікті. Розміщення військової інфраструктури та баз є однією з ключових складових забезпечення безпеки та оборони для країн НАТО та Європейського союзу (ЄС). Проте фрагментарність та розбіжності в розміщенні цих структур між НАТО і ЄС створюють низку викликів та можливостей, які варто розглянути. По-перше, різне розміщення військової інфраструктури може призвести до нерівномірного розподілу військових сил та ресурсів у регіоні. Країни, які мають військові бази НАТО на своїй території, можуть мати більшу здатність до оперативного реагування на загрози, порівняно з тими, що мають обмежений доступ до таких баз. Це може породжувати нерівновагу у спроможності реагувати на кризові ситуації та у здатності забезпечити колективну оборону. Другий аспект стосується політичних та стратегічних наслідків розміщення військових баз. Країни-члени НАТО, які мають військові бази на своїй території, можуть бути більш або менш зацікавлені у вирішенні конфліктів, що відбуваються у регіоні, порівняно з країнами, де такої інфраструктури немає. Це може створювати ризик політичної напруги та нерівності у вирішенні міжнародних конфліктів. Невідповідність між розміщенням військової інфраструктури НАТО та ЄС також може ускладнювати координацію та співпрацю між цими двома організаціями. При виникненні кризових ситуацій або загроз безпеці відсутність спільних механізмів координації та співпраці може ускладнювати ефективність реагування. Проте,

фрагментарність розміщення військової інфраструктури може також створювати можливості для розвитку більш гнучких та інноваційних підходів до безпеки. Наприклад, країни, які мають військові бази НАТО на своїй території, можуть розвивати більш тісні військові зв'язки та спільні стратегії з іншими країнами-членами НАТО. З іншого боку, країни-члени ЄС можуть концентрувати свої зусилля на розвитку інфраструктури, спрямованої на реагування на внутрішні загрози та кризи. Отже, розміщення військової інфраструктури НАТО і ЄС має свої виклики та можливості. Щоб максимізувати потенційні переваги та зменшити ризики, необхідно забезпечити більш тісну координацію та співпрацю між НАТО та ЄС, а також розвивати більш гнучкі та інтегровані стратегії безпеки для Європи.

3. Дублювання зусиль і конкуренція: Неспівпадиння складу НАТО та ЄС може призвести до дублювання зусиль у сфері безпеки та конкуренції між ними. Це може призвести до розколу і дублювання зусиль у відповіді на загальні безпекові виклики, такі як кіберзагрози, екстремізм або гібридні війни. Наприклад, обидва організації можуть розробляти власні стратегії з кібербезпеки або влади, витрачаючи ресурси на одні й ті ж цілі, що може бути неефективним та неефективним використанням коштів. Дублювання зусиль та конкуренція між НАТО та Європейським союзом (ЄС) стають серйозними викликами у забезпеченні безпеки та оборони в Європі. Обидві організації мають свої стратегії та підходи до розв'язання безпекових проблем, але неспівпадиння та конкуренція між ними можуть призвести до невиправданого дублювання зусиль та погіршення загальної ефективності у забезпеченні безпеки. По-перше, дублювання зусиль у сфері безпеки може виникнути через різницю стратегічних пріоритетів між НАТО та ЄС. НАТО традиційно зосереджується на колективній обороні та зовнішніх загрозах, тоді як ЄС більше фокусується на внутрішній безпеці, економічній стабільності та конфліктології. Це може призвести до ситуацій, коли обидва об'єднання розробляють свої власні програми та стратегії, що може призвести до надмірного дублювання зусиль та непродуктивної конкуренції. Друга проблема полягає у тому, що дублювання зусиль може викликати конкуренцію між НАТО та ЄС у сфері безпеки. Наприклад, обидва об'єднання можуть конкурувати за ресурси та фінансування для реалізації своїх програм та проектів, а також за вплив на прийняття рішень в безпекових питаннях. Це може призвести до розбіжностей у витрачанні коштів, затрат та ресурсів, а також до непродуктивних суперечок та змагань. Проте, на тлі цих викликів, дублювання зусиль та конкуренція також можуть створювати деякі можливості. Зокрема, конкуренція може стимулювати інновації та вдосконалення у сфері безпеки, спонукаючи НАТО та ЄС до розробки ефективніших та здатних стратегій та програм. Крім того, дублювання зусиль

може забезпечувати додаткові шляхи для співпраці та обміну інформацією між НАТО та ЄС, що може покращити загальну безпеку в Європі. Отже, дублювання зусиль та конкуренція між НАТО та ЄС є складними проблемами, які потребують уважного аналізу та управління. Щоб мінімізувати негативні наслідки цих явищ та максимізувати можливості для співпраці та розвитку, необхідно розвивати механізми координації та співпраці між НАТО та ЄС, а також шукати спільні рішення та стратегії в сфері безпеки.

4. **Відсутність єдиного підходу до безпеки:** Неспівпадіння складу НАТО та ЄС може ускладнити забезпечення безпеки в регіоні та вимагати більш активної співпраці та координації між обома організаціями. Без єдиного підходу до безпеки може бути важко координувати спільні дії та реагувати на загальні безпекові виклики, що може призвести до розбіжностей у витрачанні ресурсів та реагуванні на екстремізм, кіберзагрози або геополітичні конфлікти. Недолік єдиного підходу до безпеки стає однією з ключових проблем у взаємодії між НАТО та Європейським Союзом (ЄС). На перший погляд, обидва об'єднання мають спільну мету - забезпечення миру та стабільності в Європі, проте відмінності у мандатах, цілях та методах реалізації призводять до відсутності єдиного підходу до безпеки. Це есе пропонує з'ясувати причини та наслідки цієї проблеми, а також можливі шляхи її вирішення. Однією з основних причин відсутності єдиного підходу є різниця у стратегічних пріоритетах. НАТО, як військово-політичний альянс, ставить перед собою завдання забезпечення колективної оборони та реагування на зовнішні загрози. У той час, як ЄС, переважно економічний та політичний об'єднання, фокусується на внутрішній стабільності, економічному зростанні та розвитку. Це призводить до розбіжностей у визначенні пріоритетів та алокуванні ресурсів. Другою причиною є різниця у методах діяльності. НАТО спирається на військову силу та стратегії колективної оборони, в той час як ЄС частіше використовує економічні та політичні інструменти для забезпечення стабільності та безпеки. Ця різниця у методах може ускладнювати координацію між об'єднаннями та утруднювати спільну стратегію відповіді на кризові ситуації. Відсутність єдиного підходу до безпеки має ряд наслідків. По-перше, це призводить до дублювання зусиль та розпорошеності ресурсів, що може погіршувати ефективність реагування на загрози. По-друге, це створює прогалину у координації дій та обміні інформацією, що може підірвати спільну безпекову стратегію та призвести до розбіжностей у реагуванні на кризові ситуації. Проте, відсутність єдиного підходу також може мати певні переваги. Наприклад, це може стимулювати інновації та різноманітність у вирішенні безпекових проблем, а також забезпечити додаткові гнучкість та адаптивність у реагуванні на змінні загрози. Для вирішення проблеми відсутності єдиного підходу до безпеки,

необхідно зміцнити співпрацю та координацію між НАТО та ЄС. Це може бути досягнуто шляхом розвитку механізмів обміну інформацією та спільного прийняття стратегій, а також шляхом посилення взаємодії у вирішенні конкретних безпекових викликів. Тільки через спільні зусилля можна забезпечити більш ефективну та координовану відповідь на загрози та забезпечити мир і стабільність в Європі.

Уникнення цих проблем вимагатиме активної співпраці між НАТО та ЄС, спільних стратегічних обговорень та розвинення єдиних безпекових підходів.

Проаналізуйте місії ОБСЄ у XXI століття. Як ви оцінюєте можливості цієї організації впливати на безпекову ситуацію в Європі?

Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) є найбільшою регіональною міжурядовою організацією з питань безпеки, яка об'єднує 57 країн-учасниць з Європи, Азії та Північної Америки [1]. ОБСЄ виникла як Конференція з безпеки та співробітництва в Європі (КБСЄ) у 1973 році з метою політичного діалогу та співпраці між країнами, розділеними холодною війною. У 1975 році було підписано Гельсінський Завершальний акт, який закріпив принципи міжнародних відносин, зокрема повагу до суверенітету, територіальної цілісності, прав людини та основних свобод, а також сприяння співробітництву в економічній, екологічній, гуманітарній та інших сферах [2]. У 1990 році, після закінчення холодної війни, КБСЄ прийняла Паризьку хартію, яка визначила нову епоху демократії, миру та єдності в Європі [3]. У 1995 році КБСЄ була перейменована на ОБСЄ та отримала статус міжнародної організації [4].

Однією з основних функцій ОБСЄ є відправлення місій на місцях, де існують конфлікти або потенційні загрози безпеці. Місії ОБСЄ надають підтримку країнам-учасникам у вирішенні проблем, пов'язаних з дотриманням зобов'язань ОБСЄ, сприяють діалогу та співробітництву між сторонами, спостерігають за ситуацією на місцях, забезпечують інформацію та аналіз для ОБСЄ та міжнародної спільноти, а також надають допомогу в реалізації проектів та програм, спрямованих на підвищення безпеки, стабільності та демократії [5].

У XXI столітті ОБСЄ відправила багато місій у різні регіони Європи та Центральної Азії, де виникали або загострювалися конфлікти, такі як Балкани, Кавказ, Молдова, Україна, Афганістан тощо. Ці місії мали різні мандати, склад, тривалість та результати, але загалом вони сприяли збереженню миру, запобіганню насильству, захисту прав людини, посиленню демократичних інститутів, підтримці реформ, відновленню довіри та співпраці між сторонами.

Місія ОБСЄ в Косово

Місія ОБСЄ в Косово була створена у 1999 році після закінчення війни в Косово, яка призвела до втручання НАТО та встановлення міжнародного протекторату над цим регіоном. Метою місії було сприяти створенню демократичного, плюралістичного та толерантного суспільства в Косово, заснованого на повазі до прав людини, верховенства права та самоврядування. Місія ОБСЄ в Косово була найбільшою місією ОБСЄ за кількістю персоналу

(близько 1000 осіб) та бюджетом (близько 40 мільйонів євро на рік) [6]. Місія ОБСЄ в Косово виконувала наступні завдання:

- надання підтримки в організації та проведенні виборів на всіх рівнях;
- надання підтримки в розбудові та реформуванні судової системи, поліції, в'язниць, медіа, громадянського суспільства та інших секторів;
- надання підтримки в захисті прав людини, особливо національних меншин, внутрішньо переміщених осіб, біженців, які повернулися, жінок, дітей та інших вразливих груп;
- сприяння розвитку регіонального співробітництва та добросусідства між Косовом та іншими країнами Західних Балкан.

Місія ОБСЄ в Косово відіграла важливу роль у підтримці безпеки, стабільності та демократії в Косово та регіоні. Місія ОБСЄ в Косово сприяла проведенню виборів, які були визнані міжнародною спільнотою як вільні, чесні та демократичні. Місія ОБСЄ в Косово також допомогла в розбудові та реформуванні ключових інституцій, таких як суди, поліція, в'язниці, медіа, громадянське суспільство, які стали більш прозорими, професійними та відповідальними перед громадянами. Місія ОБСЄ в Косово також забезпечила захист прав людини, особливо національних меншин, які страждали від дискримінації, насильства та відсутності можливостей. Місія ОБСЄ в Косово також сприяла діалогу та співробітництву між Косовом та іншими країнами Західних Балканів, які мали складні історичні та політичні відносини.

Місія ОБСЄ в Косово продовжує свою діяльність у Косово, адаптуючи свої пріоритети та дії до змінюваних потреб та викликів. Місія ОБСЄ в Косово підтримує процес нормалізації відносин між Косовом та Сербією, який почався у 2011 році під егідою Європейського Союзу. Місія ОБСЄ в Косово також допомагає в реалізації Стратегії розвитку Косово 2021-2027, яка спрямована на підвищення економічного зростання, соціальної справедливості, доброго управління та інтеграції в європейський простір.

Місії ОБСЄ у XXI столітті є важливими інструментами для підтримки безпеки, стабільності та демократії в Європі. Місії ОБСЄ надають практичну допомогу країнам-учасникам у вирішенні конфліктів, реформуванні інститутів, захисті прав людини, сприянні діалогу та співробітництву. Місії ОБСЄ також забезпечують об'єктивну та незалежну інформацію про ситуацію на місцях, а також аналіз та рекомендації для ОБСЄ та міжнародної спільноти. Місії ОБСЄ відіграють важливу роль у виконанні зобов'язань ОБСЄ, які були прийняті країнами-учасниками у Гельсінському Завершальному акті, Паризькій хартії та інших документах. Місії ОБСЄ сприяють зміцненню довіри, співробітництва та безпеки в Європі.

Список використаної літератури

1. <http://surl.li/vbtp>
2. http://history.org.ua/JournALL/mo/mo_2012_21/13.pdf
3. <http://surl.li/mwhtk>
4. <http://surl.li/aubhp>
5. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Про ОБСЄ.
<https://www.osce.org/uk/about>
6. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Гельсінський Завершальний акт. <https://www.osce.org/uk/mc/39501>
7. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Паризька хартія для нової Європи. <https://www.osce.org/uk/mc/39516>
8. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-05/C_2022_3235_F1_ANNEX_EN_V3_P1_1973109.PDF

Проаналізуйте, за якими показниками Європейський Союз є світовим лідером та у чому він поступається іншим. Яке підґрунтя потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?

Європейський Союз (ЄС), що об'єднує 27 країн, є унікальним політичним та економічним утворенням, що відіграє значну роль у світі, володіє значним потенціалом та вже є світовим лідером у багатьох аспектах.

Показники світового лідерства Європейського Союзу :

1. Внутрішній ринок ЄС, що налічує понад 446 мільйонів людей, дає можливість для вільного пересування товарів, послуг, капіталу та людей. Цей безпрецедентний рівень інтеграції стимулює економічне зростання

2. Валютний союз, в рамках якого 19 країн ЄС використовують євро, є свідченням економічної єдності та стабільності. Євро – друга за поширеністю валюта у світі [1].

3. Найбільший економічний блок у світі: ВВП ЄС перевищує \$17 трлн, що робить його потужнішим за США та Китай.

Сильний внутрішній ринок: З населенням понад 446 млн людей, внутрішній ринок дає можливість для вільного пересування товарів, послуг, капіталу та людей [2].

4. Загальна якість життя в Європейському Союзі досягає високого ступеня, що підтверджується третім місцем в світі за ВВП на душу населення. Ключовим фактором є розвинена система соціального захисту, яка гарантує громадянам доступ до високоякісної освіти, медичної допомоги, пенсійного забезпечення та інших соціальних послуг.

Європейський Союз декларує високі стандарти забезпечення прав людини та верховенства права. Ці стандарти визнаються одними з найвищих гарантій прав громадян, роблячи ЄС світовим лідером у захисті основних прав та принципів верховенства права. Такий підхід сприяє покращенню якості життя та забезпечує гідний рівень життя для всіх громадян Європейського Союзу.

Європейський Союз задає світові тренди у сфері екологічної відповідальності. Завдяки жорстким нормам щодо викидів парникових газів, забруднення повітря та води, а також збереження біорізноманіття, ЄС посідає перше місце у рейтингу екологічних стандартів.

Одночасно з цим, ЄС демонструє вражаючі результати у переході до зеленої енергетики. Він є одним із провідних світових лідерів у розробці та впровадженні відновлюваних джерел енергії. Цей курс підкреслює непохитне зобов'язання Європейського Союзу до сталого розвитку та відповідального

використання енергетичних ресурсів. Метою цих дій є забезпечення екологічно чистого майбутнього для всіх.

Перейдемо до розглядання у чому поступається ЄС іншим

- **Економічна конкурентоспроможність:** Деякі інші країни, такі як США чи Китай, можуть володіти більш динамічними ринками та економічним зростанням, що робить їх конкурентоспроможнішими у деяких сферах.
- **Соціальні виклики:** ЄС може зіткнутися з внутрішніми викликами, такими як міграційна криза чи різноманітність поглядів у його країнах-членах, що становить виклики для єдності та прийняття рішень.
- **Енергетична залежність:** Європейський Союз ще не повністю вирішив питання енергетичної залежності та може бути залежний від імпорту енергоресурсів з інших регіонів.

Не зважаючи на ці перешкоди, Європейський Союз залишається сильним гравцем на світовій арені з великою кількістю позитивних досягнень і впливом в різних сферах.

Концепція стратегічної автономії Європейського Союзу стає все більш важливою в контексті геополітичних трансформацій та збільшеної невизначеності на міжнародній арені. Основна мета цієї концепції - забезпечити, щоб ЄС набував більшого рівня автономії, зокрема у справах безпеки, оборони та економіки.

Для реалізації цієї концепції необхідне відповідне підґрунтя, яке включає:

❖ Сильна політична воля: Політичні лідери країн Європейського Союзу повинні ясно розуміти необхідність та важливість стратегічної автономії і бути готовими приймати рішучі заходи для її досягнення. Це вимагатиме подолання розходжень в інтересах та пріоритетах країн-членів, а також досягнення консенсусу щодо спільних стратегічних цілей.

❖ Розвиток власних оборонних сил: Європейському Союзові необхідно суттєво підвищити свої оборонні можливості, щоб забезпечити можливість самостійно гарантувати власну безпеку. Це включає розвиток єдиної військової сили, вкладання в передові оборонні технології та посилення координації дій у галузі оборони.

❖ Зміцнення трансатлантичних відносин: Навіть враховуючи бажання до більшої автономії, Європейський Союз не планує відмовлятися від співпраці з Сполученими Штатами. Трансатлантичні відносини залишаються ключовим елементом для забезпечення світової безпеки та стабільності. Тому ЄС має на меті посилення та оновлення цих відносин на нових принципах та взаємній відповідальності.

Реалізація концепції європейської стратегічної автономії – це складний та тривалий процес, який вимагатиме значних зусиль та політичної волі. Однак це необхідний етап для збереження ролі та впливу Європейського Союзу у непередбачуваному світі.

Отже, важливо, щоб процес реалізації стратегічної автономії супроводжувався активною дипломатією та діалогом із іншими країнами, а також чітким окресленням мети та завдань, пов'язаних із європейською інтеграцією.

Концепція європейської стратегічної автономії має значний потенціал для посилення ролі Європейського Союзу у світі. Її успішна реалізація буде залежати від здатності країн-членів ЄС об'єднати зусилля та спільно діяти для досягнення спільних цілей.

Список використаної літератури

1. <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobotnictva-ta-rozvitku#:~:text=ОЕСР%20–%20міжнародна%20організація%20С%20членами%20якої,з%20МВФ%20та%20Світовим%20банком.>
2. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU>:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=EU>
3. Ливч Д. Посилити ЄС: чому членство України потрібне самому Євросоюзу. URL: <https://rpr.org.ua/news/posylyty-yes-chomu-chlenstvo-ukrainy-potribne-samomu-jevrosoiuzu/>

У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?

Війни, стихійні лиха, соціальні, економічні та політичні чинники змушують людей шукати кращого життя в інших країнах. Міграція є природним процесом, який з'явився під впливом певних історичних чинників, але на нашій планеті міграція не відбувалася в нинішніх масштабах протягом останніх 80 років, з часів Другої Світової. Це явище зачіпає не тільки країни та регіони, що переживають кризу, але і розвинені країни, де біженці шукають не тільки захисту, а й безпечного майбутнього для себе та своїх родин. [1]

Важливим тригером для сучасних міграційних процесів можна вважати війни на Близькому Сході (Сирія, Палестина, Сектор Гази, Ємен, Ліван та інші) та повномасштабне вторгнення росії до України, що спричинило вимушену міграцію понад 2,4 млн українців від початку 2022 року. Багато країн Європи поставились до ситуації з розумінням, даючи українцям тимчасовий захист та дозвіл на роботу або впроваджуючи певні виплати незахищеним верствам населення, таким як матерям з маленькими дітьми, людям з інвалідністю, пенсіонерам та багатодітним родинам. Але не всі країни та їх мешканці позитивно ставляться до мігрантів, іноді вражаючи своїми відповідями на соціальних опитуваннях. Так, Європейське соціальне дослідження демонструє, що жителі Європи вважають, що їхні країни стали гіршими місцями для життя через міграцію. Про результати опитування, яке включає 40 тис особистих інтерв'ю у 21 країні Європи та Великобританії, пише Schengenvisainfo. Найпомітніші відмінності зафіксовані в Швеції, Норвегії, Австрії та Німеччині, що може бути наслідком великої кількості шукачів притулку [2]. Ще гіршого ставлення зазнають мігранти-мусульмани. Від початку введення Трампом заборони на в'їзд до США для громадян семи ісламських країн у 2017 році, спори навколо цієї теми не втихають і до сих пір. За заборону в'їзду мігрантів зі східних країн висловилась Польща (за це проголосувало 71% опитуваних, хоча, показово, що частка мусульманського населення в цій країні найменший), за нею йдуть Австрія, Угорщина, Бельгія і Франція. З іншого боку, доброзичливою до мігрантів-мусульман виявилась Іспанія, де із експертним твердженням погодилось 41% респондентів [3].

Якщо порівнювати на прикладі конкретних країн, то на мою думку буде більш коректним взяти приклади відкритої до мігрантів Швеції, та закритої Угорщини з радикальною антиіммігрантською політикою. Швеція стала країною імміграції після Другої світової війни, чому передувало швидкий темп зростання

економіки, складна демографічна ситуація (наразі Швеція має найвищий показник старіння нації), нестачу робочих рук, надання соціальних послуг та впровадження нової економічної моделі. Загалом, Швеція відома тим, що запроваджує програми вивчення мови та професійної підготовки, завдяки чому забезпечує іммігрантам робочі місця, а також політикою возз'єднання родин, завдяки чому отримати право на перебування в країні виявилось ще легше [4]. З іншого боку — закрита Угорщина, в якій майже неможливо отримати дозвіл на працю або проживання через квоти на в'їзд та обмеження на доступ до соціальних пільг. Також варто зазначити, що сам уряд широко використовує антиіммігрантську риторичку в своїй політичній пропаганді, а також відмовляється приймати біженців за програмою перерозподілу ЄС. Це, і зростання радикальних націоналістичних настроїв в країні, робить Угорщину однією з найгірших країн для міграції.

Особисто мені, як людині, яка пережила вимушену міграцію в європейській країні, більше імponує відкрита Шведська модель, з приязним ставленням до переселенців, пільгами, соціальною допомогою, та бажанням інтегрувати новоприбулих в шведське суспільство. Загалом, питання міграції залишається гострим не тільки в країнах ЄС але й по всьому світу, і вирішення цієї проблеми можна передбачати тільки з врівноваженням та покращенням політичних та економічних чинників, які змушують людей шукати притулок в кращому місці — таких як війни, голод, гіперінфляція, безробіття, державні перевороти, переслідування та дискримінація, і інше.

Список використаних джерел

1. «Кожна країна має ставитися до мігрантів так, як хоче, щоб до її громадян ставилися за кордоном». Інтерв'ю з Головою Представництва Міжнародної організації з міграції в Україні Манфредом Профазі. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/kozhna-kraina-ma-stavitisya-do-migrantiv-tak-yak-hoche-shchob-do-ii-gromadyan-stavilisya-za-kordonom/>
2. Як європейці ставляться до мігрантів із бідніших країн? Результати опитування. URL: <https://glavcom.ua/world/observe/jak-jevropejtsi-stavljetsja-do-mihrantiv-z-bidnishikh-krajin-neochikuvani-rezultati-opituvannja-975164.html>
3. Як європейці ставляться до в'їзду мігрантів-мусульман. Дослідження. URL: <https://www.volynnews.com/news/society/yak-yevropeytsi-stavliatsia-do-vyizdu-mihrantiv-musulman-doslidzhennia/>
4. Міграційна політика Швеції в контексті соціальних перетворень. URL: http://4ua.co.ua/international/zb2ad69a5c43a88421216d37_0.html

Аналіз подій 70-х років ХХ століття. «Розрядка»: причини виникнення та наслідки

Розрядка подій 70-х років ХХ століття

На початку 1970-х років «Холодна війна» досягла свого піку, а напруженість між США та Радянським Союзом лише зростала. Однак водночас розпочалася серія подій, яка привела до процесу потепління відносин, відомого як «розрядка». Розглянемо ці події, їх причини та наслідки.

Саміт у Гельсінкі (1975 рік). Причини виникнення: Зустріч лідерів США та Радянського Союзу в Гельсінкі була відповіддю на необхідність зменшення напруженості між двома супердержавами та пошуку шляхів співіснування. Наслідки: Підписання Фінального акту Гельсінської конференції, що визначав права та свободи людини, а також принципи дотримання міжнародного права. Це стало кроком у напрямі покращення відносин між США та Радянським Союзом [1].

Політика «десант». Причини виникнення: Обидва блоки стикалися з внутрішніми та зовнішніми проблемами, а війна у В'єтнамі стала нагадуванням про те, які кошти витрачаються на зовнішні конфлікти. Наслідки: Зменшення напруженості, підписання СРСР та США ряду договорів про обмеження стратегічних збройних систем (SALT-1, АВМ), а також діалогу щодо боротьби зі зброєю масового знищення.

Політика «водіння на краю». Причини виникнення: Стратегія, яка передбачала збереження головної політичної мети (у цьому випадку утримання влади та впливу), уникнення прямих військових конфліктів та шукання компромісів у напружених ситуаціях. Наслідки: Зменшення загрози ядерної війни та збільшення можливостей для міжнародного співробітництва та дипломатичного діалогу.

Імперське перетинання. Причини виникнення: Економічні проблеми СРСР, пов'язані з утриманням великого військового апарату, а також спроба конкурувати з економікою США та інших країн. Наслідки: Зниження впливу Радянського Союзу, зокрема під час афганської війни, що прискорило процес занепаду [2].

Наслідками розрядки стали підписання договорів про обмеження збройних сил: Досягнення домовленостей про обмеження стратегічних ядерних збройних систем (Договір про зброю масового знищення 1972 року, Договір СОТР 1979 року). Вона сприяла політичним змінам, таким як підписання Гельсінського фінального акту (1975 рік), який визначив права та свободи людини в рамках

Європейської безпекової системи. Збільшення обмінів візитами між лідерами США та Радянського Союзу, такі як візит президента США Річарда Ніксона до Кремля у 1972 році. Розробка механізмів взаємної довіри та обміну інформацією про ядерне озброєння, що сприяло створенню більш стабільних відносин [3].

Таким чином, розрядка 1970-х років принесла певні позитивні наслідки, включаючи зменшення загрози ядерної війни та зміцнення міжнародного співробітництва. Однак вона також відображала складність та хиткість міжнародних відносин у контексті «Холодної війни». На мою думку період «розрядки» став періодом максимального зближення і потепління політичних відносин між геополітичними силами того часу. Нажаль у історії зустрічається багато прикладів такого короткочасного потепління, на сьогодні відзначається глобальне тенденція до загострення безпекової ситуації, розгортання військових дій у різних регіонах планети, зокрема в Україні та Ізраїлі.

Список використаної літератури

1. Період «розрядки» у міжнародній політиці URL.: <http://school259.in.ua/wp-content/uploads/2020/04/Urok-25-VI-11-klas.pdf>
2. Скиба В.В. Політика розрядки між сходом та заходом 1962-1975 URL.: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-492-209-5/23.pdf>
3. Характеристика періоду «Розрядки» URL.: <http://kplt.in.ua/wp-content/uploads/2020/04/%D0%92%D1%81%D0%B5%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8F-%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-24.04.pdf>

Проаналізуйте місії ОБСЄ у XXI століття. Як ви оцінюєте можливості цієї організації впливати на безпекову ситуацію в Європі?

ОБСЄ (Організація з безпеки та співробітництва в Європі) – це регіональна організація, заснована в 1975 році, яка прагне до миру, безпеки та демократії в Європі. Її діяльність охоплює широкий спектр питань, включаючи:

-Раннє попередження конфліктів: ОБСЄ використовує різні інструменти для раннього попередження конфліктів, такі як моніторинг політичної ситуації, спостереження за виборами та контроль над озброєннями.

-Врегулювання криз: ОБСЄ відіграє важливу роль у мирному врегулюванні конфліктів, надаючи платформу для переговорів,

-Контроль над озброєннями: ОБСЄ сприяє зміцненню безпеки та стабільності в Європі шляхом контролю над озброєннями та заходів з довіри.

-Демократія та права людини: ОБСЄ сприяє розвитку демократії та повазі прав людини в країнах-членах.

Економічна співпраця: ОБСЄ сприяє економічному розвитку та співпраці в Європі.

Місії ОБСЄ у XXI столітті:

ОБСЄ має понад 50 польових місій на всьому європейському просторі, які працюють над вирішенням різних проблем безпеки. Деякі з найважливіших місій ОБСЄ:

-Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні (СММ ОБСЄ): Створена у 2014 році для спостереження за ситуацією з безпекою на сході України. СММ ОБСЄ відіграє важливу роль у документуванні порушень прав людини та перемир'я.

-Місія ОБСЄ в Молдові: Створена у 1993 році для сприяння мирному врегулюванню придністровського конфлікту. Місія ОБСЄ допомагає сторонам конфлікту вести переговори та налагоджувати співпрацю.

-Місія ОБСЄ в Грузії: Створена у 2002 році для сприяння мирному врегулюванню грузино-абхазького конфлікту. Місія ОБСЄ допомагає сторонам конфлікту вести переговори та налагоджувати співпрацю.

-Проект ОБСЄ в Косово: Створений у 1999 році для сприяння демократизації та розвитку Косово. Проект ОБСЄ допомагає косовським властям у проведенні виборів, реформуванні юстиції та економічному розвитку.

Оцінка можливостей ОБСЄ впливати на безпекову ситуацію в Європі:

Переваги:

Широкий мандат: ОБСЄ має широкий мандат, який дозволяє їй займатися широким спектром питань безпеки.

Унікальна структура: ОБСЄ має унікальну структуру, яка включає як держави-члени, так і партнерів по співпраці, що дозволяє їй вести діалог з різними країнами.

Досвід: ОБСЄ має досвід роботи з мирного врегулювання конфліктів.

Недоліки:

Відсутність власних сил: ОБСЄ не має власних сил для примусу до миру.

Прийняття рішучих заходів: Рішення в ОБСЄ приймаються консенсусом, що може ускладнити прийняття рішучих заходів.

Критика: ОБСЄ часто критикують за неефективність.

Висновок:

ОБСЄ – це важлива організація, яка відіграє значну роль у забезпеченні безпеки в Європі. Незважаючи на свої недоліки, ОБСЄ має значний потенціал для впливу на безпекову ситуацію в Європі.

Список використаної літератури

Офіційний сайт ОБСЄ: <https://www.osce.org/ru>

СММ ОБСЄ в Україні: <https://www.osce.org/ru/special-monitoring-mission-to-ukraine>

Сайт "Стокгольмський міжнародний інститут досліджень миру": <https://www.sipri.org/>

Сайт "Центр європейських політичних досліджень": <https://www.ceps.eu/>

Офіційний сайт ООН: <https://www.un.org/en/>

Сайт НАТО: <https://www.nato.int/>

«Холодна війна» – це уже лише історія чи й сучасність?

Холодна війна - це термін, який використовується для позначення глобальної конфронтації між СРСР і його союзниками – з одного боку, та США і країнами Західної Європи і їхніми союзниками – з іншого, що тривала з середини 1940-х до початку 1990-х років. Цей конфлікт характеризувався ідеологічним, економічним, політичним, культурним та військовим протистоянням, яке не переросло в пряму військову боротьбу, але створювало загрозу виникнення ядерної війни. Холодна війна супроводжувалася численними регіональними конфліктами, посередницькими війнами, гонкою озброєнь, космічними перегонами, пропагандою, шпигунством, дипломатичними кризами та революціями. Вона закінчилася внаслідок розпаду СРСР, розпусчення Варшавського договору, возз'єднання Німеччини та кінця комуністичних режимів у Центральній та Східній Європі.

Але чи означає це, що холодна війна - це уже лише історія, яка не має відношення до сучасності? Чи можна стверджувати, що світ після холодної війни став безпечнішим, стабільнішим та демократичнішим? Чи не існують нові форми холодної війни, які замінили стару? На ці питання неможливо дати однозначну відповідь, адже вони вимагають глибокого аналізу та критичного мислення. Однак, можна спробувати окреслити деякі аспекти, які допоможуть зрозуміти, як це явище вплинуло на сучасний світ та які виклики створило.

По-перше, холодна війна сформувала новий міжнародний порядок, який базувався на біполярності, тобто на поділі світу на два протилежні табори, які змагалися за глобальний вплив. Цей порядок визначав основні правила, норми та інститути міжнародних відносин, які регулювали взаємодію між державами, недержавними акторами та міжнародними організаціями. Після її закінчення цей порядок зазнав змін, але не зник повністю. Деякі його елементи залишилися актуальними, наприклад, роль ООН, НАТО, ОБСЄ, ЮНЕСКО, ВООЗ та інших міжнародних організацій, які були створені або активізовані під час холодної війни. Деякі інші елементи втратили свою значущість, наприклад, ідеологічна протидія між капіталізмом та комунізмом, гонка озброєнь, поділ Німеччини та Берліна, ізоляція Китаю та Куби, військова присутність СРСР у Східній Європі та США у Західній Європі. Деякі нові елементи з'явилися, наприклад, уніполярність США, розвиток глобалізації, поширення демократії, зростання ролі регіональних інтеграційних об'єднань, таких як ЄС, АСЕАН, МЕРКОСУР, Африканський союз, виникнення нових центрів сили, таких як Китай, Індія, Бразилія, ПАР, Туреччина, Іран, виявлення нових загроз, таких як тероризм,

збройний екстремізм, масові порушення прав людини, кліматичні зміни, енергетична криза, кібератаки, пандемії та інші. Таким чином, можна сказати, що сучасний міжнародний порядок є наслідком холодної війни, але він також є результатом адаптації, трансформації та інновації, які відбуваються в світі після неї.

По-друге, холодна війна вплинула на розвиток суспільства, культури, науки, технології, освіти, мистецтва, спорту, мас-медіа, релігії та інших сфер життя людей. Створювалися як сприятливі, так і негативні умови для цього розвитку. З одного боку, сприяння прогресу в науці та технології, особливо в таких галузях, як атомна енергетика, ракетна техніка, космічні дослідження, комп'ютерна наука, біотехнологія, медицина та інші. Це було пов'язано з потребою забезпечити військову перевагу, а також з бажанням демонструвати свою наукову та технологічну відсталість. Наприклад, під час холодної війни було здійснено перші ядерні випробування, запущено перші штучні супутники Землі, виведено першого людину в космос, створено перші особисті комп'ютери, розроблено перші мобільні телефони, винайдено перші антибіотики, вакцини, штучні органи та інші досягнення. Багато з цих винаходів та відкриттів знайшли своє застосування не тільки в військовій, але й в цивільній сфері, поліпшуючи якість життя людей.

З іншого боку, холодна війна породжувала атмосферу страху, підозри, цензури, пропаганди, маніпуляції, дискримінації, переслідування, репресій, насильства, геноциду та інших негативних явищ. Було знищено багато культурних пам'яток, заборонено багато видів мистецтва, літератури, кіно, музики, спорту, обмежено доступ до освіти, науки, інформації, заборонено або контрольовано релігійні практики, проведено багато політичних чисток, масових вбивств, голодоморів, депортацій, військових інтервенцій, революцій, громадянських війн та інших трагедій. Багато з цих наслідків цього явища залишило глибокі рани в пам'яті та свідомості людей.

Таким чином, можна сказати, що холодна війна - це не тільки історія, але й сучасність, адже вона вплинула на багато аспектів життя людей та світу, залишивши свій слід у міжнародному порядку, суспільстві, культурі, науці, технології, освіті, мистецтві, спорті, мас-медіа, релігії та інших сферах. Холодна війна вимагає від нас не тільки знання та розуміння її причин, ходу та наслідків, але й критичного аналізу та оцінки її значення та впливу на наше життя.

Список використаної літератури

1. Холодна війна. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0

2. Початок Холодної війни: причини, основні етапи та підсумки. URL: <https://travel-in-time.org/uk/mandrivki-chasom/pochatok-holodnoyi-viyni-prichini-osnovni-etapi-ta-pidsumki/>

3. «Холодна війна» і посилення консервативних тенденцій у США і СРСР. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/history-ukraine-and-world-11-class-2019-mudriy/9.php>

На вашу думку, які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати. Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?

Війна в Україні підкреслила зміну європейського ландшафту безпеки та прагнення України інтегруватися в сильнішу та більш об'єднану систему. Це зумовлює необхідність узгодження зі стандартами безпеки ЄС, що є складним процесом із численними викликами.

Потенційні та реальні переешкоди

Верховенство права та корупція: Підтримка верховенства права та боротьба з корупцією є основоположними принципами ЄС. Незважаючи на те, що Україна досягла значних успіхів за останні роки, залишаються занепокоєння щодо незалежності судової системи, ефективності прокуратури та прозорості. Це обумовлено історичною складовою становлення людської свідомості, так як в Україні дуже розвинена «культура корупції». Корупція присутня на всіх рівнях держави, починаючи від державних органів, закінчуючи дошкільними навчальними закладами.

Також в Україні досить часто можна зустріти «кумівство». Досить часто це явище можна зустріти в судових та інших органах які відповідають за справедливість та рівність перед законом. Є безліч прикладів коли маючи «свою» людину у важливому місці забезпечує підтримку, захист, соціальні зв'язки які дають значну перевагу над іншими, що допомагає уникати покарань, обходити обмеження та інше.

Оборонні та безпекові інституції: Модернізація та реформування сектору безпеки і оборони України відповідно до стандартів ЄС має надважливе значення. Це передбачає вдосконалення оперативної сумісності з силами НАТО і ЄС, посилення кібербезпеки і забезпечення можливості бути гарантами безпеки на рівні з країнами лідерами. На даний момент, більше 100 000 українських військовослужбовців пройшли перенавчання у країнах НАТО, Великобританії та США, але для досягання рівня західних партнерів, необхідно налагодити такий рівень підготовки всередині держави. Окрім живої сили, є велика необхідність модернізації технічної складової оборонної спроможності України, так як переважна більшість техніки, яка використовується для забезпечення безпеки, є радянською та застарілою, тому більш розвинуті країни вже давно списали техніку такого класу і почали розробляти новішу, більш надійну та сучасну.

Права людини та соціальні стандарти: Узгодження з високими стандартами прав людини ЄС та просування соціальних реформ вимагає

постійних зусиль та суспільних змін. В нашій країні є величезний людський потенціал, який на мою думку не сходиться з можливостями які дає сама Україна. Наші люди у Канаді, США, Європі мають великий успіх на роботах, які в Україні є низькооплачувані та соціально не популярні. Причиною такої різниці в реалізованому потенціалі людей є необізнаність людей у своїх власних правах, та їх систематичне порушення роботодавцями під гаслом «незамінних людей не існує».

Економічна інтеграція: Відповідність економічним критеріям ЄС, включаючи сильні ринкові інститути, фіскальну дисципліну та ефективну конкуренцію, є значним викликом, враховуючи руйнівний вплив війни та корупції на економіку України. Війна в Україні, безсумнівно, кинула довгу тінь на економічні перспективи, зробивши узгодження та досягнення економічних критерій ЄС складним і багатогранним викликом. Хоча, зрозуміло, першочергова увага приділяється відновленню інфраструктури та відновленню після прямих наслідків конфлікту, важливо враховувати такі проблеми як:

Корупція: Ще до війни корупція була значною перешкодою для економічного розвитку та інтеграції України з ЄС. Вирішення цієї проблеми потребує жорстких антикорупційних заходів, підвищення прозорості та зміцнення верховенства права.

Інституційні слабкості: Слабкі місця в управлінні та інституціях, включаючи державне управління та судову систему, перешкоджають ефективному розподілу ресурсів та розвитку ринку. Реструктуризація цих інститутів має первинне значення для створення справедливого, стабільного та передбачуваного бізнес-середовища.

Диверсифікація економіки: Економіка України значною мірою залежить від сільського господарства, промисловості та кількох ключових галузей, що робить її вразливою до зовнішніх шоків. Людський потенціал країни дозволяє підняти сферу послуг на рівень найрозвинутіших країн, але для цього потрібні ресурси. Диверсифікація в нових секторах та сприяння інноваціям мають важливе значення для довгострокової економічної стійкості та зростання.

Вплив воєнного часу

Пошкодження інфраструктури: Війна завдала значної шкоди приватній та державній інфраструктурі України, включаючи транспортні мережі, енергетичні об'єкти та промислові підприємства. Відбудова цієї інфраструктури потребуватиме значних інвестицій та міжнародної підтримки ще досить довгий час.

Переміщення та нестача робочої сили: Війна призвела до переміщення мільйонів українців всередині країни та за її межами, що стало ударом для ринків праці та перешкодило устаткованій економічній активності. Вирішення

проблеми переміщення та підтримка реінтеграції переміщеного населення в робочу силу має вирішальне значення для підтримки економіки.

Порушення торгівлі та інвестицій: Війна суттєво порушила торговельні потоки та інвестиції, що ще більше напружує українську економіку. Відновлення торговельних зв'язків, залучення нових інвестицій та підтримка існуючого бізнесу мають важливе значення для відновлення економіки.

Подолання перешкод:

Вирішення цих проблем вимагатиме комплексного підходу та досить велику кількість часу і ресурсів, але ці кроки необхідні для відновлення держави та її майбутнього розвитку як рівної з країнами Європи.

Сильна політична воля та громадська підтримка: Стійка політична прихильність з боку українського керівництва у поєднанні з розумінням та підтримкою громадськості є життєво важливою для проведення цих реформ. Для більшої ефективності я вважаю необхідним кадрові зміни у правлячій структурі влади. Необхідно викоринити проросійських управлінців, або тих хто має з ними зв'язки. По відношенню до нас у всі часи відмінно працювала пропаганда, на наш час вона працює по у напрямку самої України, якщо змінити курс на Європу та показати людям що вони вартують більшого, це сприяє мотивації людей та розширенню свідомості.

Цільова фінансова та технічна допомога: ЄС та міжнародні партнери мають надати важливу фінансову та технічну допомогу для підтримки зусиль України з проведення реформ, зосереджуючись на розбудові потенціалу та обміні знаннями. Для Європи у довгостроковому вигляді це буде набагато вигідніше ніж просто приймати біженців які не хочуть жити у «розбитій» країні, де немає роботи та можливостей.

Залучення громадянського суспільства: Розширення можливостей та залучення організацій громадянського суспільства до моніторингу прогресу, притягнення органів влади до відповідальності та адвокації реформ може зробити значний внесок. Залучення третіх сторін є своєрідним гарантом прогресу задля майбутнього та виключить можливість розвитку минулих проблем в нових реструктуризованих рівнях державного контролю, управління та розвитку.

Використання імпульсу війни: Нинішня терміновість, спричинена війною, може бути використана як каталізатор для прискорення реформ та мобілізації ресурсів. Однак дуже важливо, щоб реформи не поспішали і не йшли на компроміс під тиском, а також розглядались компетентними людьми, які здатні аналізувати, мислити широко, критично та бути зацікавленими у виведення України на вищі рівні розвитку як економічного, так і соціального та культурного.

Важливо визнати, що відповідність стандартам безпеки ЄС – це не просто відповідність технічним критеріям. Вона являє собою ширший шлях до спільних цінностей, демократичних принципів і міжнародного порядку, заснованого на правилах. Хоча виклики є значними, продемонстрована стійкість України та відданість європейській інтеграції дають надію на світле майбутнє. ЄС та міжнародне співтовариство відіграють велику роль у підтримці цього шляху не лише для безпеки України, але й для стабільності та процвітання всього європейського континенту.

Список використаної літератури

1. European Commission - Ukraine 2023 Report: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2023_en
2. Вимоги для України для вступу в ЄС: <https://www.slovoidilo.ua/2022/11/02/infografika/polityka/chlenstvo-yes-yaki-vymohy-lystopada-maye-vykonaty-ukrayina>
3. Україна та ЄС: https://www.eeas.europa.eu/ukraine/ukrayina-ta-yes_uk?s=232

Порівняння моделі європейської безпеки, які сформувалися після наполеонівських воєн, та після Першої світової війни

Анотація. Це есе проводить порівняльний аналіз моделей європейської безпеки, що виникли після наполеонівських воєн та Першої світової війни. Шляхом огляду історичних контекстів та політичних обставин кожного періоду, виявляються спільні риси і відмінності між цими моделями. Особлива увага приділяється тривалості їх існування, зокрема, з'ясовується, чому перша модель протягом майже століття змогла зберегти стабільність, тоді як друга існувала лише протягом двадцяти років. Аналізуються ключові аспекти політичної, економічної та соціальної динаміки кожного періоду, що вплинули на формування та розвиток моделей європейської безпеки.

Ключові слова: моделі європейської безпеки, наполеонівські війни, Перша світова війна, спільні риси, відмінності, тривалість існування.

Вступ. У контексті періодів наполеонівських воєн та Першої світової війни виникли дві відмінні моделі європейської безпеки, що стали об'єктом вивчення багатьох вчених та істориків. Роботи видатних дослідників, таких як Карл фон Клаузевіц, Георг Гегель, Альфред Зіммель, Герган Льюїс та інші, розкривають складність політичних, військових та соціальних перетворень, що відбувалися у Європі після великих воєн. Їхні дослідження вказують на значущість цих періодів у формуванні моделей безпеки та визначають ключові аспекти, які дозволяють розуміти особливості кожної з них. Разом із тим, аналіз сучасних досліджень у галузі міжнародних відносин та безпеки відкриває нові підходи до розуміння динаміки та факторів, що впливають на тривалість та ефективність подібних моделей. У цьому есе ми підходимо до обговорення порівняльного аналізу цих моделей з врахуванням досліджень відомих вчених у цій галузі, щоб краще розкрити їхню сутність та динаміку розвитку.

Виклад основного матеріалу. Після завершення наполеонівських воєн у першій половині XIX століття в Європі склалася складна політична та соціальна ситуація, яка потребувала нового підходу до забезпечення безпеки на континенті[1]. Звільнення від французького впливу та прагнення запобігти подібним конфліктам у майбутньому стимулювали формування нових політичних структур та міжнародних відносин.

Однією з ключових ініціатив у цьому контексті стала Конгрес віденський 1814-1815 років, який визначив принципи міжнародного порядку в Європі після

падіння Наполеона. Конгрес віденський спрямовувався на відновлення монархічних режимів та відновлення територіальної стабільності, що розглядалося як запорука миру. Відновлення принципу рівноваги сил та утвердження консервативних цінностей були характерними рисами цього періоду. Політичні структури, що виникли після наполеонівських воєн, були в основному базовані на принципах монархічного абсолютизму. Багато європейських країн відновили свої королівства та монархії, спираючись на династії, які були знесені Наполеоном. Дипломатія в той час здебільшого проводилася на рівні військових альянсів та таємних угод між монархіями, спрямованих на підтримку стабільності та збереження сфер впливу[2]. Військова стратегія більшості європейських держав після наполеонівських воєн базувалася на поновленні військово-промислового потенціалу та створенні оборонної інфраструктури, а також на реформах в організації армій з метою підвищення їхньої ефективності.

Незважаючи на те, що модель безпеки після наполеонівських воєн підтримувала стабільність у Європі протягом певного часу, вона також була критикована за свою консервативність та недемократичний характер. Це стало одним з факторів, що спричинило наростання напруги в Європі та згодом вибух Першої світової війни.

Після Першої світової війни в Європі виникла надзвичайно складна ситуація, яка вимагала реформування підходів до забезпечення безпеки на континенті[3]. Завершення війни супроводжувалося не лише руйнацією інфраструктури та людських втрат, але й зміною геополітичного ландшафту та виникненням нових політичних сил. Здебільшого, це стосувалося падіння аустра-угорської, російської, турецької та німецької імперій, а також виникнення нових держав, таких як Польща, Чехословаччина, Латвія, Литва, Естонія та інші. Головними ініціативами після Першої світової війни було створення міжнародних організацій з метою забезпечення колективної безпеки та вирішення міжнародних конфліктів. Однією з найважливіших була Ліга Націй, створена в рамках Версальського договору 1919 року. Ця організація пропонувала механізми міжнародного співробітництва, а також механізми для вирішення спорів та конфліктів між державами. Стратегія збройних конфліктів після Першої світової війни включала у себе реорганізацію армій та військових стратегій багатьох держав. З'явилися нові форми збройних сил, було проведено реформи в організації та тактиці ведення війни[4]. Однак, суттєвим відмінником від попередньої моделі стало зростання інтересу до ідеї колективної безпеки. Ліга Націй намагалася втрутитися у конфлікти та уникнути їх розпалювання через міжнародну дипломатію та арбітраж.

Отже, модель європейської безпеки після Першої світової війни суттєво відрізнялася від попередньої. Вона була спрямована на спільні зусилля держав для уникнення масових військових конфліктів та вирішення міжнародних спорів за мирними засобами.

На мою думку, спільні риси моделей європейської безпеки після наполеонівських воєн та Першої світової війни відображають загальні принципи та стратегії, які використовувалися в обох моделях для забезпечення стабільності та миру на континенті[5]. Перш за все, обидві моделі спрямовувалися на поновлення міжнародного порядку та зменшення ризику великих військових конфліктів шляхом співробітництва та дипломатії. Це відобразалося у створенні міжнародних організацій, таких як Конгрес вiденський та Ліга Націй, які пропонували механізми для вирішення міжнародних конфліктів та забезпечення колективної безпеки. Позитивними аспектами обох моделей було їхнє здатність до розвитку міжнародного співробітництва та вирішення конфліктів за мирними засобами[6]. За участю цих моделей було забезпечено деякий період стабільності в Європі, а також вдало вирішено деякі міжнародні суперечки.

Відмінності між моделями полягають у їхніх підходах до забезпечення безпеки після двох воєн. Модель після наполеонівських воєн більш консервативна та спиралася на дипломатію та військові альянси, тоді як модель після Першої світової війни була більш орієнтована на міжнародне співробітництво та колективну безпеку через створення міжнародних організацій[7]. Негативні аспекти другої моделі включають її недоліки у вирішенні міжнародних конфліктів та недостатню ефективність у протидії збройним агресорам. Також, відсутність ефективних механізмів протидії агресії призвела до короткотривалості цієї моделі, адже вона не змогла запобігти розпалюванню Другої світової війни.

Висновки. Підбиття підсумків порівняльного аналізу свідчить про значущі відмінності та схожості моделей європейської безпеки після наполеонівських воєн та Першої світової війни. Хоча обидві моделі спрямовувалися на забезпечення стабільності та запобігання військовим конфліктам, вони відрізнялися за підходами та ефективністю у досягненні цих цілей. Перша модель, побудована на основі монархічних структур та дипломатичних альянсів, зуміла забезпечити деякий період стабільності, хоча була критикована за свою консервативність. Друга модель, зосереджена на ідеях міжнародного співробітництва та колективної безпеки через створення міжнародних організацій, не змогла уникнути вибуху Другої світової війни через недоліки у механізмах протидії агресії.

Гіпотеза щодо чинників, які сприяли тривалості першої моделі та скороченню другої, може полягати в наступному: перша модель змогла

протриматися протягом тривалого часу завдяки стабільності монархічних структур та відсутності масових міжнаціональних конфліктів, що дозволяло зберігати існуючий порядок. У той час, друга модель була побудована на ідеях нового міжнародного порядку та співробітництва, проте недостатня ефективність механізмів протидії агресії призвела до швидкого руйнування системи безпеки під впливом нових конфліктів та амбіцій міжнаціональних лідерів.

Заклик до подальших досліджень у галузі безпеки та міжнародних відносин є вкрай важливим у контексті розуміння динаміки конфліктів та шляхів досягнення стабільності. Подальші дослідження можуть допомогти розкрити більш детальні аспекти взаємодії держав, ефективності міжнародних організацій та розробки стратегій протидії агресії з метою побудови більш мирного та безпечного світу.

Список використаної літератури

1. Ціватий В. ВІДЕНСЬКИЙ КОНГРЕС 1814–1815 рр.: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВЕРДИКТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПОЛІТИКО ДИПЛОМАТИЧНОГО ТА СУСПІЛЬНО ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Tsivatyi_Viacheslav/Videnskyi_konhres_1814_1815_rr_instytutsionalnyi_verdykt.pdf (дата звернення: 29.04.2024).

2. Ціватий В. Інституціональна історія міжнародних відносин і дипломатично-протокольних практик Європи раннього модерного часу: суспільно-історичне значення Віденського конгресу (1814–1815 рр.). *Київський національний університет імені Тараса Шевченка*. URL: <https://istznu.org/index.php/journal/article/download/994/933> (дата звернення: 29.04.2024).

3. Гнатюк М. Безпека та інтеграція: європейський досвід побудови проекту миру. *Language selection / European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8f12342d-263f-4946-8830-7fdeed3bbfba/Book_Gn_3_full.pdf (дата звернення: 29.04.2024).

4. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства. *Університет менеджменту освіти - Університет менеджменту освіти*. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/struktura/kaf_upravlj_proekt/navch_discipl/1/РПНД_Європейс_ка_соціал_на_політика.pdf (дата звернення: 29.04.2024).

5. Міжнародна безпека. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ.

URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=375907&lang=en> (дата звернення: 29.04.2024).

6. Моделі національної безпеки: досвід для України. | Політичне життя. *Політичне життя*. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/4014> (дата звернення: 29.04.2024).

7. Теоретичні підходи до розуміння європейської безпеки. *Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/helberg_teoretychni.pdf (дата звернення: 29.04.2024).

Проаналізуйте динаміку змін у настроях українців щодо вступу країни до НАТО за останні 10-15 років. Як на вашу думку, такі зміни є наслідком внутрішніх процесів в Україні, чи вони головним чином відображають вплив зовнішніх факторів?

За останні роки Україна пройшла багато політичних, економічних та соціальних трансформацій, що вплинули на думку українців щодо вступу до НАТО. Після здобуття незалежності Україна почала будувати відносини з НАТО і питання про вступ до військово-політичного блоку часто викликало напружені політичні обговорення в різний період часу. Думки українців щодо вступу до НАТО різноманітні та можуть залежати від різних чинників, таких як політичні переконання, сприйняття національної безпеки та досвід попередніх конфліктів. Сьогодні думка українців щодо вступу до військового блоку є важливим чинником, який впливає на політичні рішення у країні.

Динаміку змін настроїв українців щодо вступу країни до НАТО за останні 14 років можна поділити на наступні періоди:

1. Період 2010-2014 років. Політика президента Віктора Януковича щодо вступу до НАТО була досить неоднозначною. Янукович висував ідею розвитку відносин із Росією та одночасного прагнення до євроінтеграції, що включав можливий вступ до НАТО. Результати опитування українців щодо членства України до НАТО за 2010-2014 роки показали найбільші відсотки проти вступу до воєнного блоку за весь період взаємостосунків від 2002 року – це 64-68% [1]. Протягом цього періоду велика частина українців відчувала певну недовіру щодо можливості вступу до НАТО. Однією з причин може бути спільний історичний, культурний та мовний зв'язок України з Росією, що призводило до сприйняття Росії як близького партнера.

2. Період 2014-2022 років. Після анексії Криму та початку подій на сході підтримка членства в НАТО зросла у понад 2,5 рази: у вересні 2014 року 47,8% українців виступали за вступ до організації, 32,4% – були проти [1]. Це створило велику небезпеку для країни та підвищило рівень свідомості щодо потенційних загроз з боку Росії. У 2014 році нова влада на чолі з Порошенком скасувала позаблоковий статус України, запроваджений Януковичем. У політиці знову згадали про виконання умов для вступу до НАТО. Петро Порошенко відмітив, що обговорювати членство можна буде лише після референдуму та не раніше, ніж за 6-7 років [2]. Поступово підтримка вступу до НАТО почала падати після підписання Мінських угод, що створило сподівання на врегулювання

конфлікту на сході України та можливість встановлення миру. Вже з 2020 року поступово підтримка ідеї союзу з військовим блоком почала знову зростати після приходу президента Володимира Зеленського. Він продовжив підтримувати інтеграцію України до НАТО та активно виступав за реформи в армії та в інших сферах. Під впливом активної підтримки Зеленського та підсилення загрози з боку Росії, думка українців щодо вступу до НАТО продовжила змінюватися. Більшість українців почали розглядувати членство в альянсі як стратегічний крок для забезпечення безпеки країни та захисту від зовнішньої агресії.

3. Період 2022-2024 років. Після початку повномасштабної війни з Росією у 2022 році абсолютна більшість українців (89%) хотіли бачити Україну у складі НАТО, причому у всіх регіонах абсолютна більшість підтримує такий крок: від 79% на сході до 93% на заході країни. Більшість українців зараз висловлюють підтримку членства в НАТО натомість "гарантіям безпеки". У травні 2022 року лише 39% опитаних були за вступ до НАТО, а 42% вважали прийнятними "гарантії безпеки". Проте до травня 2023 року ситуація змінилася: підтримка членства в НАТО зросла до 58%, тоді як підтримка "гарантій безпеки" знизилася до 29% [3]. Це свідчить про те, що в умовах загострення конфлікту та загрози з боку Росії, українці все більше віддають перевагу членству в НАТО як найбільш ефективному шляху забезпечення безпеки країни.

На основі цих даних та статистики можна зробити висновок, що в основному динаміка зміни настроїв українців щодо вступу до НАТО залежить від зовнішніх факторів, таких як гостра загроза з боку Росії та початок повномасштабної війни. Коли виникала загроза з боку Росії, то відсоток тих, хто підтримує вступ до альянсу, помітно піднімався. Українці реагують на конкретні події та загрози для своєї країни, що призводить до зміни їх поглядів та підтримки ідеї вступу до НАТО. Також слід зазначити, що внутрішні події в Україні, наприклад як Революція гідності у 2014 році, відіграли неабияку роль у формуванні настроїв українців стосовно вступу до НАТО. Ці внутрішні процеси викликали прагнення до змін та покращень у країні, а членство в НАТО може сприяти змінам найкраще, забезпечуючи безпеку, стабільність та підтримку з боку західних країн.

Список використаної літератури

1. Як змінювалося ставлення українців до членства в НАТО. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/10/03/infografika/suspilstvo/yak-zminyuvalosya-stavlennya-ukrayincziv-chlenstva-nato>
2. Довга дорога до НАТО. Скільки вона тривала для інших і якою буде для України. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c51350z8mgzo>

3. Підтримують вступ до НАТО 89% українців - соціопитування КМІС.
URL: <https://interfax.com.ua/news/general/921898.html>

Оцінка ефективності санкцій, які ЄС запровадив проти росії. Що негативно позначається на цій ефективності?

У зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії на територію України у 2022 році, Європейський Союз запровадив ряд санкцій проти країни-агресора. Станом на сьогодні було схвалено 13 пакетів санкцій, які спрямовані на досягнення наступних цілей:

- обмеження здатності Кремля фінансувати війну;
- накладення помітних економічних і політичних витрат на російську політичну еліту;
- позбавлення Росії економічної опори [1].

Таким чином, санкції ЄС націлені на завдання прямих витрат Росії, а також пошкодження промислової та економічної здатності країни вести війну.

Варто звернути увагу на те, що в рамках економічних санкцій проти РФ багато стосуються саме імпорту та експорту по відношенню до країни. За даними Європейської комісії, з лютого 2022 року ЄС заборонив експортувати до Росії товарів на суму понад 43,9 млрд євро, а також імпортувати з країни товарів на суму 91,2 млрд євро. Це означає, що в порівнянні з обсягами експорту та імпорту в 2021 році зараз під санкції потрапляє 49% експорту та 58% імпорту [2]. Крім того, важливо зауважити, що економічні санкції також стосуються нафти, на якій тримається значна частина державного бюджету країни-агресора. У червні 2022 року Рада ухвалила шостий пакет санкцій, який, серед іншого, забороняє купівлю, імпорт і транспортування морської нафти та деяких нафтопродуктів із Росії до ЄС. Обмеження застосовуються з 5 грудня 2022 року для сирової нафти та з 5 лютого 2023 року для інших продуктів переробки нафти. Крім того, був встановлений ціновий ліміт на нафту та нафтопродукти:

- 60 доларів за барель сирової нафти;
- 45 доларів за барель для нафтопродуктів зі знижкою;
- 100 доларів за барель для преміальних нафтопродуктів [2].

Таке рішення було прийнято з метою обмеження зростання цін, а також воно мало різко скоротити доходи, які Росія отримує від нафти. Варто зауважити, що це дійсно завдало неабиякої шкоди РФ.

Ще однією важливою санкцією була заборона SWIFT для російських банків. Заборона не дозволяє десяти російським банкам здійснювати міжнародні платежі з використанням SWIFT. Таким чином, вони не можуть отримувати

іноземну валюту та переводити активи за кордон. Це рішення має негативні наслідки для економіки Росії.

Загалом, на початку повномасштабного вторгнення, при запровадженні санкцій, Європейський Союз передбачав, що у результаті економіка РФ швидко загине, але цього не сталося. Звісно, введенні обмеження мали певний вплив на країну-агресора, але, на жаль, на сьогоднішній день вони поступово втрачають свою ефективність за рядом причин.

Санкції Європейського Союзу проти Росії мають певні недоліки та лазівки, якими й скористувалася країна.

Перш за все, розглянемо експортні обмеження цін на нафту, вони не мають механізму примусу, через що, на сьогоднішній день, РФ продає нафту дорожче ніж 60 доларів за барель, наразі ціна перевищила 70 доларів за барель [3]. Ще однією лазівкою стосовно заборони імпорту нафти є відносини Росії з не європейськими країнами. Наприклад, Індія закуповує великі обсяги російської нафти за низькою ціною. Після обробки ці матеріали можуть бути продані без будь-яких обмежень у країнах ЄС. Таким чином, нафта продовжує приносити мільярди доларів країні-агресору.

Ще одна лазівка негативно вплинув на санкцію щодо заборони SWIFT для російських банків. Це обмеження не стосувалося банків, які проводять енергетичні операції, через що деякі банки зберегли доступ до SWIFT та зараз мають змогу проводити міжнародні банківські операції без будь-яких обмежень. Крім того, Росія завчасно підготувалася до відключення SWIFT та створила власну банківську систему платежів «Мир» [4].

Звісно, це не всі лазівки, які РФ знайшла для обходження санкцій, їх доволі багато та необхідно запроваджувати міри щодо їх усунення. Але, крім недоліків самих обмежень, негативний вплив на їх ефективність також здійснює залежність країн Європейського Союзу від Росії.

Знову ж таки, якщо розглядати санкції, що стосуються нафти. Такі країни як Словаччина, Чехія, Австрія та Угорщина користувалися російською нафтою до 2024 року. Щодо російського газу, то ця ситуація ще більш складна зі сторони європейських країн. ЄС не готовий повністю відмовитися від імпорту газу з країни-агресора, через що РФ і надалі отримує величезні кошти для підтримання війни.

Підходячи до підсумку, при запровадженні санкцій проти Росії, Європейський Союз мав на меті значно погіршити економічне, промислове та політичне становище всередині країни-агресора. Звісно, такі дії дали певні результати, але з часом РФ знаходить все більше обхідних стратегій та пристосовується до змін. Крім того, країни ЄС також у деякій мірі страждають від впроваджених обмежень, можливо, через що й ставляться до санкцій більш

лояльно, ніж вимагають громадяни України. Таким чином, санкції втрачають свою ефективність. Якщо приділити увагу тому, як забезпечити більшу ефективність санкцій Європейського Союзу проти країни-агресора, то необхідно постійно вдосконалювати їх, усуваючи недоліки та враховуючи потенційні лазівки для Росії, а також негативні наслідки на економіку та політику європейських країн.

Список використаних джерел

1. Санкції, запроваджені ЄС щодо Росії через вторгнення в Україну. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_uk
2. EU sanctions against Russia explained. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/#:~:text=Due%20to%20the%20ban%20on,share%20of%20Russia's%20for eign%20reserves.>
3. Санкції не діють: цінові обмеження російської нафти фактично провалилися. URL: <https://www.unian.ua/economics/energetics/sankciji-proti-rosiji-cinovi-obmezheniya-na-naftu-ne-diyut-12475284.html>
4. Що заважає ефективності західних санкцій проти росії. URL: <https://cpd.gov.ua/main/shho-zavazhaye-efektyvnosti-zahidnyh-sankcij-proty-rosiyi/>

Розрядка 70-х років ХХ століття: чому вона змінилася новим протистоянням?

Про 70-ті роки минулого століття, можна сміливо стверджувати, що це були роки відносної стабільності як у Радянському Союзі, так у країнах Заходу (США, Великобританія, Франція і так далі), але при цьому триваюча Холодна війна, породжувала нові конфлікти і нестабільність у країнах третього світу, наприклад: у країнах Африки, країнах Південно-Східної Азії, країнах Латинської Америки тощо. Але при цьому результат політики двох великих наддержав привели до пом'якшення загальної міжнародної обстановки, стабілізації, припинення багатьох збройних конфліктів та нормалізації відносин між СРСР та США. Цей результат називається розрядкою або детантом.

Розрядка — історичний період зменшення міжнародної напруженості, ослаблення військового й політичного протистояння та нормалізація відносин між західним блоком держав, НАТО на чолі з США та комуністичним блоком, ОВД на чолі з СРСР [1].

Холодна війна — глобальна геополітична, економічна та ідеологічна конфронтація між СРСР і його союзниками, з одного боку, і США та Західною Європою і їх союзниками, з іншого, що тривала з середини 1940-х до початку 1990-х; назва-синонім біполярної системи міжнародних відносин [2].

Причини, з яких відбулися такі зміни, можна розділити на 2 категорії – на політичні та економічні.

Політичні причини:

Після Карибської кризи, коли світ опинився на волоску від ядерної війни, СРСР і США не хотіли що б це сталося і тому сприяли зменшенню загальносвітової напруги.

При владі в обох наддержав були люди, які мали нормальні особисті стосунки і були готові вести конструктивний діалог між собою. Цими людьми були Леонід Брежнєв та Річард Ніксон.

Після програшу у війні у В'єтнамі і виведення звідти своїх військ і активний антивоєнний рух, що почався після цього, американський уряд не хотів погіршувати ситуацію, а хотів стабілізувати обстановку, у той час як радянський уряд не хотів змінювати стабільну ситуацію, що вже злагодилася, у себе в країні.

Економічні причини:

Постійне витрачання грошей на озброєння погіршувало як економічний стан держави, так і фінансовий стан населення. Ця ситуація була як у СРСР, так і у США.

Збільшення торгівлі та економічного співробітництва сприяло зростанню взаємозалежності країн, що робило військовий конфлікт менш ймовірним.

Світова стабільність збільшувала торгівлю між країнами та доходи до бюджету.

Але після певного часу відносної стабільності відносини між країнами НАТО та Варшавським блоком погіршилися. Причини цього є як і внутрішні, так і зовнішні.

Зовнішні фактори:

Міжнародні події, на які ставлення СРСР і США кардинально розходяться. Як приклад, можна згадати військовий переворот у Чилі 1973 р. Тоді законнообраний президент Сальвадор Альєнде, який проводив соціалістичні реформи і мав погані відносини зі США, був убитий під час перевороту, після цього до влади прийшла диктатура Августо Піночета, який усі попередні реформи скасував і почав реформувати країну в капіталістичному стилі і зближуватися з країнами Заходу. Ця подія була негативно сприйнята СРСР та іншими країнами соціалістичного блоку, які підтримували Альєнде. Вони бачили у цьому перевороті порушення демократичних процесів і втручання зовнішніх сил у внутрішні справи країни. Для СРСР та інших країн соціалістичного блоку це також було негативним сигналом щодо перспектив розвитку соціалізму в Латинській Америці.

Регіональні конфлікти, де інтереси двох країн безпосередньо стикалися. Як приклад, можна згадати війну в Афганістані 1979-1989. Тоді, на прохання уряду Демократичної Республіки Афганістан ввів Обмежений контингент радянських військ для боротьби з повстанцями (моджахедами), які фінансувалися та готувалися США та іншими західними державами.

Нова гонка озброєння, коли обидві держави почали вкладати більше грошей у озброєння. Згадати можна той момент, коли США розпочали реалізацію Стратегічної Оборонної Ініціативи (SOI), метою якої було створення системи протиракетної оборони (ПРО) з елементами космічного базування, спрямованої на уникнення можливої атаки на земні та морські об'єкти з космосу. У відповідь на це, Радянський Союз також почав вкладати кошти у нові проекти, призначені для протидії цій системі.

Внутрішні фактори:

Політичні зміни в урядах обох країн, тобто прихід до влади в США Рональда Рейгана (активного борця з комунізмом), в той час як в СРСР прийшли інші лідери після Леоніда Брежнєва.

Ідеологічні протиріччя відновили знову протистояння між капіталістичними країнами та країнами соціалістичної економіки.

Відставання США від СРСР в економічному плані породжували нову хвилю дестабілізації, що могла вилитися на міжнародній обстановці.

Резюмуючи сказане вище, можна зазначити, що період розрядки був періодом стабільності як у внутрішній, так і в зовнішній обстановці. У цей період населення країн перестало відчувати загрозу ядерної війни, економіка та торгівля розвивалися швидкими темпами, люди отримали права та можливості для стабільного, спокійного життя. Проте з ідеологічних розбіжностей, міжнародних протиріч і регіональних конфліктів цей період закінчився і розпочався новий етап протистояння Холодної війни, що в результаті призвело до падіння соціалістичного блоку та розвалу СРСР.

Список використаної літератури

1. History.co. URL: <https://uahistory.co/>
2. ВУЕ. URL: <https://vue.gov.ua/>

Порівняйте ступінь готовності до вступу у ЄС України та Молдови? За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільше відставання?

Вступ України та Молдови до Європейського Союзу є актуальною темою, що привертає увагу як в українському, так і в молдовському суспільстві. Попри схожість шляху обох країн до євроінтеграції, існують різноманітні фактори, що впливають на ступінь готовності кожної з них до вступу у ЄС.

Спочатку слід розглянути політичні аспекти. Україна та Молдова обидві визнали євроінтеграцію як стратегічний пріоритет. Обидві країни провели значні реформи, спрямовані на гармонізацію законодавства з європейськими стандартами. Однак, на відміну від України, Молдова вже має статус кандидата на вступ до ЄС, що свідчить про певний рівень виконання необхідних критеріїв.

Економічний аспект також має важливе значення. Україна, яка має значно більший розмір та економічний потенціал, стикається зі складнощами в процесі адаптації до європейських стандартів. З іншого боку, економіка Молдови, хоч і менша, але дещо більш гнучка та готова до адаптації до європейських норм і правил.

Соціокультурні аспекти також розглянемо. Україна має значну диверсифікацію культурних, мовних та ідентичних груп, що може ускладнити процес інтеграції та створити напругу в суспільстві. Молдова, хоч і має свої внутрішні конфлікти, але менш складна у цьому аспекті [1].

Також, зовнішньополітичне спрямування впливає на готовність країн до вступу у ЄС. Україна знаходиться у складній геополітичній ситуації через конфлікт з Росією, що може ускладнити її відносини з ЄС. Молдова натомість менше залежить від російського впливу, що дає їй деяку перевагу у відносинах з ЄС.

Національна безпека та стабільність відіграють важливу роль у процесі євроінтеграції. Україна знаходиться в складній геополітичній ситуації через окупацію територій та конфлікт з Росією в останні роки. Це ставить під питання її здатність забезпечити необхідний рівень стабільності для вступу до ЄС. Молдова, хоч і має свої внутрішні політичні проблеми, але на цю мить не переживає конфліктів та має стабільність національної безпеки, що може бути сприятливим фактором для її швидшої інтеграції у європейське співтовариство.

Ну і важливим аспектом є рівень корупції та ефективність державного управління. Україна та Молдова активно працюють над боротьбою з корупцією та підвищенням ефективності своїх урядових структур. Проте, корупційні скандали та недостатня прозорість у діяльності влади залишаються серйозними проблемами для обох країн. В умовах Молдови, яка має меншу глибину проникнення корупції порівняно з Україною, ця проблема може бути менш критичною.

Необхідно врахувати готовність самого європейського співтовариства до розширення. Політичні та економічні проблеми в деяких країнах-членах, а також спори щодо прийняття нових учасників можуть сповільнити процес вступу як для України, так і для Молдови.

Дуже важливим аспектом є геополітичне розташування обох країн. Україна, яка має великий розмір та прикордонний статус з Росією, важлива для безпеки та стабільності всього регіону. Це ставить певний тиск на процес її євроінтеграції, оскільки члени ЄС повинні ретельно розглянути можливі наслідки розширення, особливо у контексті російського впливу.

З іншого боку, Молдова, яка має складні взаємовідносини з сусідом на сході - Трансністрією, є важливим учасником для стабільності на цьому регіоні. Її можливий вступ у ЄС може сприяти зміцненню демократичних інститутів та забезпечити стабільність на сході Європи [2].

Крім того, варто звернути увагу на роль громадянського суспільства у процесі євроінтеграції. Активність громадян, їхні вимоги до влади та участь у реформах можуть значно вплинути на успішність цього процесу. В Україні та Молдові громадянське суспільство відіграє важливу роль у підтримці євроатлантичних цінностей та вимог до влади щодо проведення необхідних реформ.

Ще одним цікавим аспектом є взаємодія між Україною та Молдовою у контексті їхніх євроінтеграційних ставленнях. Обидві країни активно співпрацюють у різних форматах, обмінюючись досвідом та підтримуючи один одного на шляху до європейської інтеграції. Ця взаємодія може зміцнити їхні позиції в процесі вступу до ЄС та сприяти реалізації їхніх євроінтеграційних амбіцій [1,2].

У висновку можна зазначити, що процес євроінтеграції для України та Молдови є складним і багатограним, враховуючи різноманітні аспекти, включаючи політичні, економічні, соціокультурні, геополітичні та інші фактори. Обидві країни здійснюють значні зусилля для гармонізації свого законодавства та інституційних структур з європейськими стандартами.

Молдова, яка має статус кандидата на вступ до ЄС, демонструє певний рівень готовності та активно працює над виконанням необхідних вимог. У той

час як Україна, зі своїми геополітичними складнощами та внутрішніми проблемами, продовжує розвиватися у напрямку європейської інтеграції, що потребує подальших зусиль.

Важливо зазначити, що успіх цього процесу значною мірою залежить від рішучості країн-членів ЄС у зміцненні підтримки розширення та від здатності України та Молдови впроваджувати необхідні реформи та відповідати високим стандартам, що встановлені Європейським Союзом.

Успіх євроінтеграції для України та Молдови може стати важливим кроком у зміцненні демократії, забезпеченні стабільності та зростанні економіки в обох країнах та в регіоні в цілому. Однак це вимагає постійних зусиль, співпраці та адаптивності з усіх сторін.

Таким чином, процес євроінтеграції для України та Молдови є важливим шляхом розвитку, який потребує ретельного аналізу, стратегічного планування та співпраці всіх зацікавлених сторін для досягнення спільної мети - європейської інтеграції та процвітання.

Список використаної літератури

1. Вступ України до Європейського Союзу:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83

2. Вступ Молдови до Європейського Союзу:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF_%D0%9C%D0%BE%D0%BB%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%B4%D0%BE_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83

Порівняйте моделі європейської безпеки, які сформувалися після наполеонівських воєн та після Першої світової війни. Що спільного у них та чим вони відрізняються? Чому, на вашу думку, перша проіснувала майже століття, а друга лише двадцять років?

Перш ніж перейти до розгляду питання, хочу додати трохи історії.

1. Модель європейської безпеки яка сформувалась після наполеонівських воєн мала такий вигляд:

У 1814-1815 рр. у Відні відбулася конференція, на якій знаходилися найвпливовіші дипломати з Європи, які приймали багато компромісних рішень. Вони встановили нові кордони для частини європейських країн.

26 вересня 1815 р. у Парижі російський імператор Олександр I, австрійський імператор Франц II та прусський король Фрідріх Вільгельм III підписали *Акт Священного союзу*, що і стало документом про модель європейської безпеки, *заснованої на силі*. Ця модель проіснувала майже сто років. Після цієї моделі не було воєн у Європі, але воєнні конфлікти виникали часто.

На останок, виникли загострення суперечностей між самими гарантами європейської безпеки. Це було однією з причин Першої світової війни, яка була найбільш руйнівною з усіх попередніх воєн.

2. Модель європейської безпеки яка сформувалась після Першої світової війни мала такий вигляд:

У червні 1919 р. підписали Версальський договір, після Першої світової війни. Тоді хотіли вибудувати нову модель європейської безпеки. Підписали цей договір, країни-переможниці. Слабкість нової моделі була в тому, що країни-переможниці знову ж таки намагалися отримати максимум зі своєї перемоги.

Версальський договір став причиною формування реваншистського настрою у Німеччині та приходу до влади правих сил. Модель не передбачала дієвих форм контролю за дотриманням ключових положень, що й призвело до Другої світової війни.

На завершення, після розповіді історії, хочу сказати, що дві представлені моделі європейської безпеки, які сформувалися після наполеонівських воєн та після Першої світової війни, все ж таки мали певні схожості та відмінності.

Що спільне?

По-перше, в обох моделях є збалансованість між державами, які сприяють утриманню миру і стабільності у їхніх регіонах.

По-друге, присутність дипломатичних умов. Обидві моделі передбачають існування дипломатичних умов, таких як конференції, міжнародні угоди, підписання договорів та документів, це було зроблено для вирішення конфліктів та підтримання міжнародної співпраці. На прикладі з історії, Акт Священного союзу та Версальський договір.

По-третє, в обох моделях існує увага до вивчення конфліктів та їх причин для запобігання подібним ситуаціям у майбутньому.

Що відрізняється?

По-перше, існувала система альянсів. Після наполеонівських воєн основною формою забезпечення безпеки були системи альянсів, такі як Священний союз, який забезпечував спільний підхід до проблем безпеки.

По-друге, ідеологічна конфронтація. Після Першої світової війни виникла ідеологічна конфронтація між капіталістичним Заходом та комуністичним Сходом, що призвело до розділення Європи на два блоки з власними системами безпеки, що спричинило інтенсивний збройний конфлікт - Холодну війну.

По-третє, гнучкість та швидкість реакції. Модель, сформована після Першої світової війни, була більш гнучкою та здатною до швидкої реакції на нові виклики безпеки, оскільки сучасні технології та комунікації дозволяли ефективніше розв'язувати проблеми безпеки.

Висновок:

Головним чинником, що вплинув на тривалість існування моделі безпеки після Першої світової війни, було політичне та ідеологічне протистояння між капіталістичним та комуністичним світом, що призвело до Холодної війни та інтенсивного збройного змагання. Міжнародні конфлікти та геополітичні напруження, ускладнювали можливість досягнення стабільності у регіонах.

Врешті-решт, усе було змінено новими підходами до безпеки після зникнення радянського союзу та закінчення Холодної війни.

Тому, на мою думку, друга модель безпеки виявилася менш стійкою та мала коротший термін існування.

Список використаної літератури

1. Задоя А.О., Федулова С.О., Ключник Р.М. Архітектура європейської безпеки: нові виклики та загрози: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2024. 297 с.

У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?

Політика ставлення до іммігрантів у країнах ЄС може значно відрізнятись через різні соціокультурні, економічні та політичні контексти.

За даними ООН, з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році, понад 2 мільйони українців стали внутрішньо переміщеними особами, а близько 1 мільйона виїхали за кордон у пошуках притулку та безпеки. Багато з них звернулися до країн Європейського Союзу, особливо до Німеччини, Польщі, Чехії, Словаччини та Литви.

Кожна країна ЄС має свої правила та процедури щодо прийому та інтеграції біженців. Німеччина є однією з найбільш гостинних та відкритих країн для людей, які тікають від війни. Німеччина надає біженцям статус особи, яка потребує міжнародного захисту, який дає право на проживання, соціальну допомогу, медичне обслуговування, освіту та ринок праці. Німеччина також скасувала правило 90 днів для українських біженців, яке обмежувало їхнє перебування в країні без візи.

Однак не всі країни ЄС так лояльно ставляться до українських біженців. Деякі країни, такі як Угорщина, Румунія, Болгарія та Греція, мають низькі рівні визнання статусу біженця та надання захисту. Деякі країни, такі як Франція, Італія, Іспанія та Португалія, мають високі рівні відмов у розгляді заяв на притулок. Деякі країни, такі як Данія, Швеція, Нідерланди та Бельгія, мають складні та тривалі процедури реєстрації та розгляду заяв.

Таким чином, українські біженці стикаються з різними викликами та можливостями в залежності від країни, до якої вони звертаються. Вони також мають адаптуватися до нової культури, мови, законів та суспільства. Це вимагає від них сили, гнучкості, терпіння та бажання інтегруватися.

На початку повномасштабного вторгнення я мала досвід перебування в Німеччині через війну. Умови прийняття і ставлення до нас були дуже добрі, німці ставились до нас з повагою та розуміння.

Коли ми приїхали туди, почали оформлювати тимчасовий вид на проживання, страховку та оформлювати карту в банку щоб отримувати виплати. Цей весь процес наче був організованим, тобто ми отримували лист з датою на зустріч, та на цей день приїжджали. А з іншого боку, за 4 місяці перебування ми

так і не дочекались картку з видом на проживання та не знайшли окреме житло. Тобто вся реєстрація та заповнення документів дуже довго тягнулась.

Весь чай час перебування в Німеччині ми проживали у жінки, яка прихистила нас до себе. Вона дуже добра та доброзичлива, в нас не було конфліктів, ми спілкувалися та розповідали традиції наших країн, готували національні блюда та проводили разом час.

Також Німеччина запустила курси німецької мови для біженців. Ми також мали туди ходити, пройшли тест на визначення рівню на знання німецької мови, але початок курсів мав бути в вересні, а в липні ми поїхали назад в Україну.

Я знаю, що після курсів люди здають тест з німецької, а вже потім йдуть одразу працювати, або на практику, якщо це наприклад помічник окуліста. Пару тижнів там триває практика, а потім вже можна працювати, та отримувати за це гроші.

Я дуже вдячна Німеччині за теплий прийом, та те, що країна піклувалась про людей які через війну покинули свою країну. Не дивлячись на мінуси що там дуже довге оформлення, та важко знайти окрему квартиру, все одно це був дуже цікавий досвід та я впевнена що люди які все ж вирішили там залишитись зможуть побудувати нове життя в Німеччині.

Список використаної літератури

1. <https://www.goethe.de/prj/mwd/uk/ukraine.html>.
2. <https://thepage.ua/ua/politics/pravilo-90-dniv-ta-inshi-osoblivosti-peretinu-kordonu-v-yes-dlya-ukrayinskih-bizhenciv>.
3. <https://novy.tv/ua/news/2022/08/13/yak-vyyihaty-do-nimechchyny-z-ukrayiny-marshrut-umovy-dlya-bizhencziv-ta-korysni-posylannya/>.

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

Після подій, що відбулися 24 лютого 2022 року, коли Україну сколихнуло жорстка новина про повномасштабне вторгнення росії, багато країн як Європейського Союзу так і Сполучені Штати відповіли на це запровадженням пакетами санкцій аби хоч якось обмежити можливості ворога у проведенні воєнних дій.

Так як санкції, це основний інструмент у цьому протистоянні, вони мають на меті зменшити фінансування росії, що йде на війну проти України.

Однією із головних та провідних галузей заборони є енергетична сфера. Тож оцінити ефективність санкцій саме за цією сферою буде більш показово.

– Вугілля. ЄС ввів заборону імпорту вугілля (всіх різновидів) з росії. Попри це, дивлячись на статистику видобутку за останні 10 років, можна зробити певні висновки (табл. 1). По-перше, видобуток вугілля на початок війни, тобто у 2022 році, зріс в порівнянні з довоєнним часом, наприклад, порівнюючи 2021 рік - різниця складає 0,3%. Але вже на 2023 рік показники набули зниженого характеру та становили менше на 2,8% у порівнянні з попереднім 2022 роком. Якщо, орієнтуватися на дохід, з початку війни він склав 532 мільярдів євро від експорту, з яких близько 180 мільярдів євро йде на країни ЄС [3].

Таблиця 1

Видобуток вугілля в росії у період 2013-2023 рр. [3]

Рік	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Млн. тонн	85,9	85,0	91,1	95,5	100,2	107,0	108,5	97,9	107,9	108,2	106,6

– Заборона від нових інвестицій ЄС на російську гірничодобувну сферу, окрім деякої сировини.

– Заборона резерву потужностей зі зберіганням газу в країнах ЄС (поширюється на російських громадян та юридичних осіб).

– Заборона на імпорт з росії сирової нафти через морський шлях. Статистика дає розуміння, що ця санкція була ефективна та є значною для цієї галузі та у цілому це має значні наслідки для бюджету росії, який саме і значною

мірою складався з цієї сфери ринку. Така велика різниця між показниками виникла по причині того, що близько половини експорту припадала на країни ЄС. Накладені ліміти мали також наслідки й на світовий ринок, бо вирівняли і стабілізували ринок енергетики. На початку війни видобуток збільшився на 10 млн. тонн, та вже на січень 2023 року впав до позначки 46,0 млн. тонн, тобто, різниця склала 488 млн. тонн у порівнянні з 2022 роком (табл.2) [3].

Таблиця 2

Видобуток нафти в росії у період 2021-2023 рр.

Рік	2021	2022	2023
Млн. тонн	524,0	534,0	46,0

Отже, санкції ЄС проти росії, безсумнівно, мали значний вплив на її економіку, та можна сказати, що були ефективними, та чи ця ефективність достатня? Незважаючи на ці економічні труднощі, росія не припинила війну в Україні. Це свідчить про те, що санкції, хоча й є потужним інструментом, але не є панацеєю. Щоб поліпшити цю ситуацію, треба розуміти, що спричиняє неефективність впровадження цих санкцій.

Отже, як висновок, розглянемо дві основні причини, що негативно сприяє ефективності:

- Обхід санкцій. Експорт до ЄС здійснюється не на пряму, а через країни, які не входять в це перелік країн. Одним з прикладів є експорт нафти, який експортують через Індію та ще деяких країн.
- Залежність від викопного палива для країн ЄС. Тому що ЄС становить найбільший відсоток використання російського викопного палива.

З упровадженням 11-го пакету санкцій проти росії у 2023 році зазначалось, що: «ефективність міжнародних санкцій залежить від твердості, згуртованості, співпраці, чесності та поваги до зобов'язань держав, які їх прийняли» [2].

Список використаної літератури

1. Leyen, U. von der (no date) EU sanctions against Russia following the invasion of Ukraine, EU Solidarity with Ukraine. Available at: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_en (Accessed: 24 February 2024).
2. Press corner (no date) European Commission - European Commission. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3429 (Accessed: 24 February 2024).

3. SiteSoft (no date a) Росстат - Поиск. Available at:
https://rosstat.gov.ru/search?q=%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%8B%D1%87%D0%B0%2B%D1%83%D0%B3%D0%BB%D1%8F%2B&date_from=&content=on&date_to=&search_by=all&sort=relevance (Accessed: 24 February 2024).

Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Ідея європейської армії виникла одночасно з попередником самого Євросоюзу – у 1950-х роках. Незважаючи на це, Франція, Німеччина, Італія сподіваються створити Європейське оборонне співтовариство, але угода не була схвалена французьким парламентом. Відтоді ця ідея регулярно висувається на порядок денний. Так було, наприклад, після закінчення холодної війни та конфлікту в колишній Югославії. У 1999 році ЄС вперше почав обговорювати створення системи бойових груп ЄС, чисельність якої, як очікується, досягне 1500 осіб. Їх мета - реагувати на кризи, що виникають у світі. Однак такі групи ніколи і ніде не використовувалися з моменту їх створення в 2007 році. З початком російсько-української війни у баченні європейських політиків знову з'явилася ідея «Європейської армії». Загроза з боку Росії стала черговим викликом для Європи. Ідею створення збройних сил ЄС обговорювали президент Європейської комісії Жан-Клод Юнкер та інші європейські лідери та політики, такі як Норберт Райтген, голова зовнішньополітичного комітету німецького парламенту, який сказав, що сили ЄС колись були « майбутнє Європи, зараз настав час» [1].

Зараз ЄС має 27 армій загальною чисельністю більше мільйона осіб. Оборона переважно організовується на національному рівні, що призводить до дублювання структур і функцій, що, у свою чергу, призводить до високих витрат на оборону [2]. Прихильники концепції європейської армії гарантують, що добра співпраця між усіма країнами-членами ЄС дозволить заощадити на розробці та закупівлі сучасних систем озброєнь, таким чином перерозподіливши завдання таким чином, щоб кожна країна мала свою систему озброєнь. Прихильники ідеї вважають, що європейська армія стане символом єдності та сили і покаже світові, що війни між країнами ЄС ніколи не буде. Наразі головним питанням у формуванні європейської армії є те, чи згодні всі країни ЄС передати Брюсселю повноваження на використання армії. Не варто також забувати, що протягом багатьох років армія була важливим символом національного суверенітету в деяких європейських країнах.

Ідея створення європейської армії повернулася до порядку денного саміту Ради Європи на початку травня 2021 року, на якому розглядатимуть питання про "євроармію": 14 країн Європейського союзу (ЄС), включно з Німеччиною і Францією, запропонували створити військові сили швидкого реагування, які

можна було б використовувати на ранніх стадіях міжнародної кризи. На думку чиновників, ЄС має створити бригаду з 5 000 солдатів, можливо, за підтримки кораблів і літаків, для надання допомоги демократичним іноземним урядам, які потребують негайної допомоги, і для активнішого втручання в ситуації за кордоном, зокрема в Лівії [1]. Як уже згадувалося вище, бойові сили ЄС, створені 2007 року, нині становлять основу так званих сил першого реагування і можуть стати частиною нового курсу на зміцнення обороноздатності ЄС. Тим часом генеральний секретар НАТО Йенс Столтенберг заявив, що нові сили ЄС розділять Європу і союзників по НАТО. Генеральний секретар Столтенберг також згадав про європейські оборонні зусилля. Однак, за словами генерального секретаря Столтенберга, сили Європейського союзу не замінять НАТО. Пан Столтенберг звернув увагу на той факт, що 80% витрат на оборону НАТО фінансують союзники, які не входять до ЄС. До них належать Норвегія, Ісландія, Туреччина, США, Канада і Велика Британія. На думку пана Столтенберга, спроби створити паралельні військові структури, що дублюють одна одну, або такі, що дублюють одна одну, послаблять здатність союзників по НАТО співпрацювати в умовах обмежених ресурсів [3].

На думку політологів, навіть якщо ЄС погодиться на створення єдиних європейських сил, процес затягнеться з огляду на європейську бюрократію. Однак почати можна з формування низки об'єднаних сил, що базуються в конкретних країнах. Чисельність цих сил не має бути дуже великою. На початковому етапі для вирішення поточних проблем буде достатньо оперативної групи. Потім, залежно від того, як розвиватимуться відносини з Російською Федерацією, кількість об'єднаних сил може бути збільшено. Але Європі все одно потрібно з чогось починати, вважають політичні експерти. До речі, в Україні є досвід створення міжнародних бригад, як і в Польщі та Литві. Європейські держави могли б використати цей досвід і створити кілька коаліційних бригад із незалежним командуванням. Це стало б сигналом для Російської Федерації, що Європа приділяє достатньо уваги російській агресії і що на додаток до сил НАТО існують європейські сили. Крім того, Дональд Трамп регулярно заявляє, що США повністю вийдуть із НАТО, якщо він знову стане президентом. Політологи не вірять, що США вийдуть із НАТО, але цілком можливо, що США приділятимуть менше уваги європейським справам. Якщо це станеться, європейські країни опиняться перед обличчям Росії. Тому наявність додаткового аргументу у вигляді об'єднаних сил була б дуже доречною [3].

Список використаної літератури

1. Чи матиме Європейський Союз власні збройні сили. URL: <https://armyinform.com.ua/2021/09/08/chy-matyme-yevropejskyj-soyuz-vlasni-zbrojni-syly/>

2. Європейський Союз. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7

3. Євроармія: чи зможе Євросоюз створити власні збройні сили. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20240108-yevroarmiya-ekspert-rozpoviv-chy-zmozhe-yevrosoyuz-stvoryty-vlasni-zbrojni-syly/amp/>

Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Вступ

Актуальність теми створення власних збройних сил ЄС полягає у зростаючій необхідності Європейського Союзу мати більшу стратегічну автономію та здатність оперативного реагувати на безпекові виклики. Наразі, країни-члени ЄС покладаються на НАТО та національні армії для оборони та безпеки [1].

ЄС не має власних збройних сил, частково через історичні, політичні та юридичні причини. Кожна країна-член має свою оборонну політику та армію, і координація в оборонній сфері відбувається переважно через НАТО. Проте, існують пропозиції та дискусії щодо створення європейських оборонних сил, особливо у контексті збільшення оборонних витрат та підвищення військової спроможності ЄС [2].

Потреба у власних збройних силах ЄС виникає з бажання мати більшу незалежність та гнучкість у військових та оборонних питаннях, а також здатність самостійно вирішувати кризи, що виникають на кордонах ЄС або в сусідніх регіонах.

Щодо майбутнього, існує ряд ініціатив та планів, які можуть призвести до створення збройних сил ЄС. Зокрема, було запропоновано створення сил швидкого реагування ЄС та інших оборонних структур[3]. Однак, це питання залишається предметом політичних дискусій та вимагає згоди всіх країн-членів ЄС [4].

Аналіз поточного стану оборонної політики ЄС

Аналізуючи поточний стан оборонної політики ЄС, можна виділити кілька ключових аспектів:

1. Спільна оборонна політика ЄС: Європейське оборонне агентство (EDA) визначило 22 пріоритети для розвитку європейської оборони, засновані на уроках, отриманих під час російського вторгнення в Україну. Ці пріоритети включають розвиток мобільності сил, інтегровану протиповітряну та протиракетну оборону, модернізацію бойових танків, боротьбу з дронами, та покращення військової розвідки [5].

2. Зусилля по координації оборони серед країн-членів: ЄС активно працює над підвищенням координації у питаннях оборони. Високий представник

ЄС Жозеп Боррель наголосив на необхідності збільшення оборонних витрат та координації зусиль для усунення слабких місць у військовому будівництві та оборонній промисловості [6].

3. Стан галузі військово-промислового комплексу країн ЄС: Європейська комісія планує інтегрувати Україну в схему підтримки оборонної промисловості ЄС, що дозволить використовувати досвід України та сприятиме її поступовій інтеграції в Європу. Це також включає співпрацю з компаніями країн-членів ЄС у створенні спільних підприємств та розвитку виробничих потужностей [7].

Потреба власних збройних сил у ЄС

Європейський Союз розглядає можливість створення власних збройних сил, що може зміцнити його незалежність у сфері безпеки та оборони. Проте, існують побоювання, що такий крок може послабити НАТО та призвести до роз'єднання Європи [8].

Країни ЄС стикаються з різноманітними загрозами, включно з тероризмом, гібридними загрозами, економічною нестабільністю, змінами клімату та ненадійністю енергетичних постачань [9].

Спільна політика безпеки та оборони (CSDP) є ключовим елементом зовнішньої політики ЄС, яка включає військові та оборонні аспекти. ЄС прагне зменшити залежність від США та НАТО, розвиваючи власні оборонні можливості.

ЄС стоїть перед глобальними викликами, такими як міграційна криза, зростання популярності крайньо-правих сил, агресія Росії, та зміна клімату. ЄС розглядає різні сценарії для спільної реакції на ці виклики, включно з ідеєю "робимо більше, але разом" [10].

Можливі шляхи створення збройних сил ЄС

Можливі шляхи створення збройних сил ЄС включають:

1. Поліпшення співпраці в рамках НАТО: Це може включати збільшення координації та інтеграції зусиль у сферах оборони та безпеки, а також спільні навчання та операції [11].

2. Створення європейських військових структур: ЄС може розвивати власні багатонаціональні військові формування, такі як бойові групи, та інші структури, що діятимуть під егідою Спільної політики безпеки та оборони (СПБО).

3. Розвиток військово-промислового комплексу ЄС: Це передбачає інвестиції у розвиток оборонної промисловості, збільшення виробництва військового обладнання та технологій в межах ЄС, а також співпрацю з Україною у цій сфері [12].

Висновки

Аналіз сучасного стану оборонної політики ЄС та потреби у створенні власних збройних сил підтверджує, що ЄС прагне до більшої стратегічної незалежності та здатності реагувати на безпекові виклики. Це відображається у зусиллях по координації оборони та розвитку військово-промислового комплексу.

ЄС зіткнувся з рядом безпекових викликів, які вимагають спільної реакції та можливо, створення власних збройних сил. Існують різні шляхи досягнення цієї мети, включаючи поліпшення співпраці в рамках НАТО, створення європейських військових структур та розвиток військово-промислового комплексу.

У майбутньому ЄС може продовжити розвивати свої оборонні можливості та співпрацювати з міжнародними партнерами для забезпечення безпеки та стабільності в регіоні. Створення власних збройних сил може стати ключовим кроком у цьому процесі, хоча це вимагатиме значних зусиль та консенсусу серед країн-членів ЄС.

Список використаних джерел

1. Чи матиме Європейський Союз власні збройні сили – АрміяInform (armyinform.com.ua)
2. ЄС не зможе бути геополітичним гравцем без зміцнення оборони - Боррель (ukrinform.ua)
3. ЄС на шляху створення власних Збройних сил (tepravda.te.ua)
4. Голова МЗС Італії закликав створити армію Європейського союзу: що відомо (fakty.com.ua)
5. ЄС погодив 22 пріоритети розвитку оборони з урахуванням війни РФ проти України | Європейська правда (eurointegration.com.ua)
6. Країни ЄС мають підвищити координацію у питаннях оборони – Боррель (ukrinform.ua)
7. Війна з РФ - Україна має стати членом схеми підтримки оборонної промисловості ЄС (focus.ua)
8. ЄС може створити власні збройні сили: чим це загрожує | ОВОЗ.UA (obozrevatel.com)
9. Гібридні загрози Україні і суспільна безпека. Досвід ЄС і Східного партнерства - Synergising Energies (geostrategy.org.ua)
10. Глобальні виклики для ЄС: 5 сценаріїв і реальність | VoxUkraine
11. nato.pdf (niss.gov.ua)

12. ЄС затвердив оборонну стратегію - що це означає для України - Апостроф (apostrophe.ua)

Порівняйте ступінь готовності до вступу у ЄС України та Молдови? За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільші відставання?

Тема готовності до вступу у Європейський Союз (ЄС) України та Молдови залишається актуальною так, як обидві країни мають наміри до європейської інтеграції але знаходяться на різних етапах цього процесу.

23 червня 2022 року Україна набула статусу кандидата на вступ до Євросоюзу, але Єврокомісія дала 7 рекомендацій (обов'язкових), які Україна повинна виконати:

1. Реформа Конституційного суду – ухвалити та впровадити законодавство про відбір суддів КСУ (Конституційний Суд України)

2. Продовження судової реформ – включає в себе перевірку доброчесності кандидатів, які претендують на посад членів Вищої ради юстиції, також сюди входять відбір кандидатів до складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

3. Антикорупція: забезпечити належну динаміку судових справ та винесення вироків, призначити директора НАБУ (національний антикорупційний управлінський комплекс), призначення керівника САП (спеціалізована антикорупційна прокуратура).

4. Боротьба з відмиванням коштів

5. Втілення антиолігархічного закону.

6. Прийняття закону про засоби масової інформації, який гармонізує законодавство України з європейською Директивою про аудіовізуальні, медіапослуг та надає повноважень незалежному медіарегулятору.

7. Зміни законодавства про нацменшин: мова навчання в приватних закладах, поширення матеріалів передвиборчої агітації, телемовлення нацменшин.

23 червня 2022 року Молдова також отримала статус кандидата на вступ до Євросоюзу та отримала наступні рекомендації:

1. Політичні реформи, тобто дії, які спрямовані на боротьбу з корупцією та підвищення рівня демократії.

2. Економічні кроки – означає розвиток економіки за допомогою залучених інвестицій та покращення умов для бізнесу.

3. Співпраця з ЄС, що означає продовжувати сприяти співпраці з ЄС, також включає сюди виконання умов та зобов'язань.

4. Забезпечення прав людини: Молдові потрібно дотримуватися міжнародних стандартів у сфері прав людини, кі включають захист прав меншин та забезпечення свободи слова.

У Молдові є невирішена придністровська проблема. Молдова допускає те, що вони можуть вступити до Євросоюзу без територій Придністров'я але все одно для того, щоб прискорити вступ їм бажано вирішити це питання.

Обидві країни мають свої завдання та рекомендації для вступу до Європейського Союзу, проте Україна має більш конкретні та обов'язкові вимоги, які повинна виконати. Україна може вступити швидше ніж Молдова через війну з росією лідери багатьох країн ЄС говорять відкрито про те, що вони хочуть прийняти Україну до свого складу, президент Польщі Анджей Дуда виступив за скорочену процедуру вступу.

Україна має параметри, за якими вона може бути визнана найбільш готовою до вступу до Європейського Союзу. Україна вже розпочала реформування своєї судової системи та боротьбу з корупцією, що є ключовими аспектами для вступу до ЄС. Прийняття законів, спрямованих на гармонізацію законодавства з європейськими стандартами, також є важливим аспектом готовності. Україна активно співпрацює з Європейським Союзом у рамках різних проектів та програм, що сприяє вирішенню внутрішніх проблем та підвищенню рівня стандартів. Найбільші відставання України можуть бути пов'язані з: боротьба з корупцією, реформа судової системи (реформи розпочаті але є багато чого зробити для покращення незалежності та ефективності судової системи), також сюди входить війна, окуповані території, що дуже сповільнює приєднання Україн до ЄС.

Для досягнення повної готовності до вступу до ЄС Україні необхідно продовжувати робити акцент на цих аспектах та зосередитися на їх подальшому вдосконаленні.

Список використаної літератури

1. 7 вимог, які має виконати Україна, щоб ЄС не скасував її новий статус URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2022/06/18/7141516/>
2. Вступ до ЄС Молдови. URL: <https://uk.eureporter.co/world/moldova/2022/07/20/moldova-between-eu-accession-and-mounting-regional-tensions/>
3. Україна на шляху до ЄС. URL: <https://vikna.tv/dlia-tebe/novyny-ukrayiny/etapy-vstupu-do-yes-shlyah-yakyj-maye-projty-ukrayina/>
4. Головні проблеми України перед вступом до ЄС URL: <https://zn.ua/ukr/europe/ukrajintsi-visloveli-dumki-shchodo-najbilshikh-pereshkod-dlja-vstupu-v-jes-naskilki-tsi-dumki-vidpovidajut-realnosti.html>

Наведіть приклади, коли відмінності між країнами доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху і коли вони породжують суперечності. На вашу думку, від чого це залежить?

1. Відмінності, які сприяють успіху:

Сучасний світ переповнений різноманітністю, і розуміння цієї різноманітності може стати ключем до успіху в міжнародному бізнесі. Компанії, які здатні адаптуватися до культурних, економічних та соціальних відмінностей між країнами, мають перевагу над конкурентами. Наприклад, McDonald's вдало адаптує свої меню та маркетингові стратегії до місцевих смакових уподобань, що дозволяє їм зберігати лідерство на багатьох ринках. Крім того, розуміння культурних нюансів кожної країни дозволяє компаніям ефективно впроваджувати свої продукти та послуги на нових ринках, створюючи специфічні рішення, які відповідають потребам місцевих споживачів.

2. Відмінності, які породжують конфлікти:

Незважаючи на переваги, відмінності між країнами також можуть бути джерелом конфліктів. Різниця в культурних цінностях, правових нормах, економічних інтересах та політичних переконаннях може спричинити непорозуміння та протистояння. Наприклад, суперечки між країнами щодо тарифів та торговельних обмежень можуть призвести до торговельних війн, що негативно впливає на міжнародну економіку. Крім того, різниця в розумінні етики бізнесу може спричинити конфлікти між міжнародними компаніями та місцевими урядовими органами.

3. Фактори, які впливають на це:

Взаємодія між відмінностями між країнами та їх впливом на успіх або конфлікти залежить від кількох факторів. По-перше, це рівень розвитку країн та їх економічна стабільність. Країни з високим рівнем розвитку та стабільною економікою зазвичай мають більш конструктивний підхід до вирішення конфліктів. По-друге, важлива роль належить лідерам бізнесу та політикам, які мають здатність адаптуватися до нових умов і шукати компроміси. Використання дипломатії та міжнародних стандартів може допомогти уникнути конфліктів і встановити партнерські відносини між країнами та компаніями.

Список використаних джерел

1. Хофстеде, Г. (1980). Культурні наслідки: міжнародні відмінності в цінностях, пов'язаних з роботою.
2. Хілл К. В. Л., Халт Г. Т. М. і Т.М. (2020). Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку.
3. Осланд Дж. С. та Берд А. (2000). Поза складними стереотипами: Культурний сенсосмислення в контексті.

Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?

По-перше, я б хотіла пояснити, чому я обрала саме цю тему. Через агресію росії, зараз я тимчасово перебуваю на території Німеччині й бачу та відчуваю вплив право-радикальних партій у цій країні, тому далі мова буде йти про націоналістичну та право-популістську партію “Alternative für Deutschland” (AfD), яка взята за приклад, та на жаль ще є й проросійською.

Аналізуючи діяльність цієї партії та переглядаючи їх останню пропозицію від 29 січня 2024 року федеральна виконавча рада «Альтернативи для Німеччини» у координації з федеральним комітетом, відповідальним за програму, прийняла наступну пропозицію під назвою « Як AfD визначає термін «реміграція» », що свідчить про їх серйозні наміри з приводу депортації біженців до їх рідних країн. Сама партія набула значної популярності у 2015 році, завдяки жорстокій критиці і засудженню політики А. Меркель щодо біженців із країн Близького сходу та Африки. AfD була заснована ще у 2013 році на хвилі євро кризи як національно-ліберальна та консервативна партія. Простими слова вони за Німеччину тільки для німців.

Причинами стрімкого розвитку та популяризації, на мою думку, є не прорахунки інших партій, а перелічені нижче причини:

1. Невдоволеність традиційними партіями. Частина населення Німеччини незадоволена політикою та рішеннями, що приймаються традиційними партіями, такими як Християнсько-демократичний союз (CDU), Соціал-демократична партія Німеччини (SPD) та інші.

2. Міграційна криза. Те про що ми вже говорили, коли у 2015 році Німеччина стала однією з основних країн, які приймали біженців та мігрантів.

3. Економічні проблеми. В деяких регіонах країни можуть бути проблеми з економічним занепадом або ж із збільшенням соціальної нерівності.

Все вищенаведене є основою того, що стало причиною обурення та основними темами, які використовують право-радикальні партії для привертання уваги. Вони беруть ці економічні, міграційні та внутрішні проблеми для залучення підтримки з боку громадян, обіцяючи розв'язання цих питань.

На мою думку найефективнішим рішенням усунення таких право-радикальних та популістських партій і рухів є розвиток критичного мислення у населення, також треба впроваджувати більше інформаційних заходів та

проводити опитування, щоб зрозуміти причини, які спонукали більшість населення до обрання такої позиції. Важливу роль відіграє підтримка громадських ініціатив та їх активна участь у прийнятті рішень, це треба робити, щоб задовольняти людську потребу у визнанні.

Чесно кажучи, я не розумію як партія, яка має такі висловлювання: “Іслам не належить Німеччині” або ж “Для AFD сім’я – це завжди: мати, батько і діти. Шлюб повинен бути тільки для чоловіка і жінки. Шлюб не для двох чоловіків або двох жінок”, взагалі здобула собі місце у [Deutscher Bundestag](#).

У підсумку, я можу сказати, що я погоджуюся із тим, що кожен з нас має право на власну думку, але не коли вона нав’язана кимось іншим.

Список використаної літератури

<https://uk.wikipedia.org>

<https://www.afd.de>

<https://www.wir-in-deutschland>

<https://uk.wikipedia.org>

«Холодна війна» - це уже лише історія чи й сучасність?

Холодна війна в загальному розумінні даного терміну являє собою конфлікт між двома або більше країнами, який відбувається без безпосереднього залучення збройних сил, натомість шляхом геополітичних та економічних дій, санкцій, гонки озброєнь, пропаганди та інших форматах протистояння.

Питання Холодної війни є як ніколи актуальним на момент 2024 року на фоні початку та загострення військового конфлікту між Росією та Україною, а також з причини напружених відносин між такими країнами, як США, Росія та Китай. Все більше дослідників та сучасних істориків починають частіше згадувати тему Холодної війни між США та СРСР з 1947 по 1989 роки та проводити аналогію із сучасністю, так як політичні та економічні дії (такі, як підтримка Китаю Росією у озброєному конфлікті проти України, підтримка Америкою України у зазначеному вище конфлікті, посилення механізмів пропаганди в Росії, направленої проти США та України, та інше) стають дедалі більше схожими на неозброєний, але напружений та небезпечний конфлікт.

Офіційно Холодна війна між США та СРСР розпочалася 12 березня 1947 року, але напруження між цими країнами почало зростати раніше. Як відомо, під час Другої світової війни основними країнами Антигітлерівської коаліції були США, Велика Британія та Радянський Союз (з 1941 року), які були країнами-союзниками та перебували на одній стороні. Однак вже у 1944 році почали розвиватися ідеологічні розбіжності між західними країнами та країнами СРСР. Ще тоді було зрозуміло, що вищеперераховані держави мають різні погляди і плани на подальше існування країн Східної Європи, в особливості Польщі, на яку Сталін будував свої плани з панування [1].

Холодна війна вважається офіційно завершеною після того, як відбулися такі основні події, як впровадження Генеральним секретарем ЦК КПРС Михайлом Горбачовим політики перебудови, падіння Берлінської стіни та розпад СРСР. Однак на тлі останніх подій ХХІ століття постає питання – чи можливо «повернення» Холодної війни чи початок Другої Холодної війни, або сучасний конфлікт між США, Росією та Китаєм є якоюсь іншою формою суперництва?

Так, український політолог, доцент і кандидат політичних наук Михайло Шабанов вважає, що передумови для розвитку Холодної війни ХХІ століття вже існують. На його думку, основними противниками на цей раз виступають США і Китай, а не США і Росія. Причиною саме такого списку держав є той факт, що, за його словами, останніми роками Російська Федерація майже повністю

опинилася у геополітичній та економічній залежності від Китаю, який у свою чергу є набагато більшим «гравцем», отже, на відміну від свого союзнику, може виступати в якості повноцінного учасника у змаганні проти Західної частини світу [2].

Михайло Шабанов також має що сказати стосовно Холодної війни безпосередньо між Україною та Росією. Таким чином, за словами спеціаліста, такий формат війни між вищезазначеними країнами є цілком можливим, як один із варіантів розвитку подій після завершення основного відкритого озброєного конфлікту. Також політолог зазначає, що так звана «війна гібридного порядку» або часткова Холодна війна почала свій активний розвиток зі сторони держави-агресора проти України ще у 2014 році. Основним її мотивом була відповідь Кремлівського режиму на революційні дії держави-сусіда, а також її євроінтеграційний курс [2].

У свою чергу, старший науковий співробітник сім'ї Мілбанк в Інституті Гувера Стенфордського Університету Найл Фергюсон в інтерв'ю з Пітером Робінсоном, співробітником з питань політики Мердока в Інституті Гувера, вважає, що сучасні події коректно називати Другою Холодною війною (Cold War II). Він проводить аналогію з Першою та Другою світовими війнами: «Була Перша світова війна. Потім була друга. Вони не були ідентичні. Але вони були достатньо схожі для того, щоб ніхто не сперечався про номенклатуру». Таким чином, можна порівняти Холодну війну ХХ і ХХІ століття і дати їм назви за логікою світових воєн: Перша Холодна війна і Друга Холодна війна. Як і Михайло Шабанов, говорячи про Другу Холодну війну, Найл Фергюсон має на увазі саме сучасний конфлікт між США і Китаєм. Причиною цього є те, що «Китай є набагато більш грізним супротивником ніж був свого часу Радянський Союз», отже, цього разу Друга Холодна війна може навіть тривати довше, ніж попередня, а також мати виражену ядерну загрозу. Він виражає думку, що, оцінивши економічні та політичні аспекти сучасності, Друга Холодна війна вважається йому гіршою за Першу. В якості важливого і відмінного фактору в боротьбі двох світових гігантів науковець також виділяє розвиток штучного інтелекту, квантових обчислень та інших сучасних технологій, яких не існувало у минулому столітті і які можуть суттєво змінити хід теперішньої війни. Найл Фергюсон також виражає занепокоєння результатом Другої Холодної війни: «Немає ніяких гарантій, що ми (США) переможемо, тому що, звичайно, ми виграли Першу Холодну війну. Нам не варто припускати, що ми виграємо Другу Холодну війну» [3].

Однак не всі науковці вважають за потрібне проводити аналогію між Холодною війною 1947-1989 років з тим, що відбувається між США, Китаєм, Росією та Україною з моменту 24 лютого 2022 року. Так, деякі політики з

Америку та Китаю намагаються уникати порівняння протистояння своїх країн з Холодною війною. Також у вересні 2022 року президент США Джо Байден у своїй промові висказав думку про те, що «ми (США) не шукаємо Холодної війни», а китайські дипломати у свою чергу регулярно заявляють, що їх держава не підтримує ідею такого типу конфлікту, водночас висказуючи звинувачення в сторону уряду штатів з тієї причини, що американське керівництво використовує інструменти, на кшталт санкцій, які є характерними для Холодної війни [4].

Викладену вище думку розділяють не тільки представники США або Китаю. Наприклад, норвезький історик Арне Вестаад та шведський історик Фредерік Логевалл стверджують, що сучасні політичні події не слід називати Другою Холодною війною, але це «необов'язково хороша новина». Вони вважають, що для того, щоб теперішні події дійсно можна було пов'язати з питанням Холодної війни, недостатньо спільних факторів: відносини між США та КНР не включають в себе масштабну гонку озброєнь або глибоке ідеологічне зіткнення [4].

Отже, дати однозначну відповідь на питання «Холодна війна» - це вже історія чи й сучасність?» на даний момент не уявляється можливим. Деякі історики, політологи та інші спеціалісти вважають, що теперішні події є нічим іншим, як повторенням Холодної війни, тільки із сучасними декораціями та можливою зміною країн-учасниць, однак інші історики, науковці та представники задіяних держав висловлюють зовсім протилежну думку. Скоріше за все, остаточно визначити відповідь на це питання можна буде лише через декілька років, коли ситуація почне змінюватися в ту чи іншу сторону й робити висновки спеціалістам буде дещо легше.

Список використаної літератури

1. Блек Джеремі. Історія світу від найдавніших часів до сьогодення. Харків, 2021. 256 с.
2. Ігнатова І. Холодна війна: чи можливий такий сценарій між Україною та Росією – відповідь експерта. URL: <https://fakty.com.ua/ua/svit/20231222-holodna-vijna-chy-mozhlyvyj-takyj-sczenarij-mizh-ukrayinoyu-ta-rosiyeyu-vidpovid-eksperta/>
3. Cold War II: Niall Ferguson On The Emerging Conflict With China. URL: <https://www.hoover.org/research/cold-war-ii-niall-ferguson-emerging-conflict-china>
4. Рій Г. Нова, Друга і чи взагалі холодна війна. На порозі якого історичного періоду ми стоїмо. URL: <https://forbes.ua/svit/nova-druga-i-chi-vzagali-kholodna-na-porozi-yakogo-istorichnogo-periodu-mi-stoimo-poyasnyue-istorik-grigoriy-riy-30082023-15720>

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти Росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

Насамперед почну з того, що санкції – це обмеження за порушення, які вводяться країною у відповідь на дії іншої. Обмеження у пересуванні, купівлі, продажу тощо. [1] На Росію наклали санкції через те, що ця країна є агресором, яка постійно порушує закон. Де в законодавстві написано, що можна стріляти ракетою Х-22, призначеною для кораблів-авіаносців у житловий будинок та вбивати людей? Росія дезінформує своїх мешканців, кажучи їм інформацію, що стріляють тільки по об'єктах інфраструктури, хоча насправді все зовсім інакше, вони стріляють по житлових будинках і випадок у Дніпрі 14 листопада 2023 року не поодинокий і це страшно, скільки таких випадків може повторитися ще. Дана країна порушує і права людини, а також загрожувала ядерною зброєю – це дуже небезпечно і могло б нашкодити не лише Україні, тому всі країни ЄС і не тільки, хочуть максимально зробити так, щоб підтримати Україну у боротьбі з терором і, щоб не було ядерної небезпеки, допомагаючи Україні з військовою технікою, фінансово і всім тим, що вони можуть собі дозволити.

Через війну на території України яку розпочала Росія, всі країни ЄС та США підтримали Україну та ввели санкції проти країни агресора, для того, щоб мінімізувати її фінансові кошти, погіршити економічне становище, зменшити виробництво озброєння, постачання товарів, обмежили доступ до банків, грошового резерву, до західного фінансування, запровадили санкції на енергетичні компанії, прибрали із системи SWIFT (міжнародні платежі), закрили повітряний простір понад 32 країн світу, запровадили заборону на доставку запчастин для літаків, зупинили монетизацію соціальних мереж таких як Facebook, Google, Instagram тощо. Багато відомих брендів і компаній офіційно більше не продають свої товари на території агресора - це все зроблено для того, щоб сприяти закінченню війни. На сьогоднішній момент 2024 рік Росія перша країна в списку лідерів за кількістю санкцій, а їх кількість вже перевищує 7000. [2]

На мою думку, самі санкції ефективні, але недостатньо для такої країни, як Росія. Ефектно, але не ефективно. Тому, що країна агресор легко обходить санкції через треті країни, такі як Туреччина, Казахстан, Вірменія, Китай, Таджикистан та інші, які мають спільний кордон з Росією. Коли українське ППО збиває ракети, фахівці розбирають їх та виявляють деталі з країн, такі як Бельгія, США, Німеччина тощо, які є нашими союзниками. Щодо нафтогазової промисловості

також запроваджено санкції, але за рахунок третіх країн на яких оформлені танкери, які перевозять нафту і зріджений газ, доходи Росії від нафтогазового сектора допомагають вести війну і утримувати армію. Також всесвітні бренди, такі як Зара, продовжують свою діяльність на території Росії за рахунок того, що їх товар продається під іншими назвами брендів та вони знаходять лазівки, як з'явиться на російському ринку. З приводу соціальних мереж, росіяни використовують VPN - це спеціальний додаток, за допомогою якого можна поміняти своє місце розташування і зайти в будь-який додаток або на будь-який сайт абсолютно спокійно, швидко та просто.

У зв'язку з вищевикладеними фактами, я вважаю, що санкцій введено недостатньо і тому ЄС і США повинні карати ті країни, які в обхід санкцій введених ними, допомагають російській федерації отримувати прибути зі своїх енергоресурсів, зернової продукції, алмазів тощо. Я б запропонувала ЄС бути жорсткішими з тими країнами, які продовжують співпрацювати з Росією та обходити санкції. Ще найкращим дієвим способом є допомога збройним силам України. Чим більше в Україні буде авіації, дронів, далекобійної артилерії, ракет далекого радіусу дії, тим швидше будуть знищені всі нафтопереробні заводи, ангари сільськогосподарської продукції Росії та всі заводи, які виробляють продукцію військового профілю, і тоді навіть за допомогою цих країн, які допомагають обходити санкції, вони не будуть заповнювати свої втрати, коли будуть знищені нафтопереробні заводи, то Росія не зможе продавати свою нафту і, якщо вона не зможе продавати нафту, то вона не зможе забезпечити військово-промисловий комплекс. І ось тільки тоді ми побачимо результат санкцій, які ЄС та США приймали проти Росії.

Список використаної літератури

1. Санкції – що це таке, навіщо потрібні та які бувають. URL: <https://termin.in.ua/sanktsii/>
2. Весь світ карає Росію санкціями. Ось їх повний список. URL: <https://forbes.ua/ru/inside/ves-svit-karae-rosiyu-sanktsiyam-os-ikh-povniy-spisok-onovlyuetsya-28022022-4001>
3. Санкції проти РФ. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf>

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

24 лютого 2022 року - день, коли росія напала на Україну. Ця жорстка, невинуватана і неспровокована військова агресія не могла залишити осторонь увесь світ. ЄС відреагували на такий злочин проти людства, у відповідь впровадили безпрецедентні санкції, які повинні впливати на:

покарання політичного режиму та еліт, що його підтримують, через блокування, обмеження та ізолювання активів, які належать їм та їхнім сім'ям;

виснаження та ослаблення військового ресурсу, скорочення економічної бази для виробництва окремих видів озброєнь та військової техніки. Обмеження на постачання матеріалів і сировини, які беруть участь у виробництві озброєння та знаряддя для його виробництва;

запобігання державі-агресору відновленню наявних у її резервах озброєнь та військових технологій;

попередження спроби до подальшої ескалації; позбавлення росії економічної опори та підтримки.

Запровадження обмежувальних заходів щодо російської економіки здебільшого не мають високого одночасного ефекту, він посилюватиметься з часом .

Найвідчутнішою для москви серед багатьох пунктів санкційних дій виявилась Європи і G7 від російських енергоресурсів. Біля 60-70% експортних доходів росії належали торгівлі нафтою та газом у довоєнні роки, близько 40% федерального бюджету складають кошти від нафтогазової експортної виручки. Введена гранична ціна на російську нафту в 60\$ за барель на початковому етапі призвела до втрати близько 47,3\$ млрд доходів.

Відтік капіталу: З Росії виїхало понад 1100 міжнародних компаній, а також велика кількість досвідчених і професійних фахівців. За оцінками ЦБ РФ, відтік капіталу з росії тільки у 2022 році склав \$153 млрд. Інфляція: Інфляція в Росії у 2023 році очікується на рівні 20%. За даними Росстату, інфляція в Росії у 2022 році склала 12,2%.

Знизився рівень життя: Реальні доходи населення росії у 2023 році впали майже на 10%. За даними Росстату, реальні доходи населення росії у 2022 році впали на 3,5%.

Ускладнення постачання: Санкції перешкоджають росії постачати запчастин та комплектуючі для військової техніки і обладнання. Виникла і посилюється нестача боєприпасів та високоточної зброї.

Скорочення виробництва: виготовлення зброї та військової техніки в росії знизилося на 30-50%. За даними української розвідки, виробництво танків в росії впало на 50%, а випуск літаків - на 30%.

Варто визнати, що обмеження, які запровадив Захід, поступово втрачають ефективність. Є фактори, що негативно впливають на ефективність санкцій.

Обмеження експортної ціни на нафту не має чіткого і надійного механізму примусу. Отже росія, незважаючи на заборону, продає нафту дорожче (у вересні і жовтні ціна перевищувала 80\$ за барель)

Обхід санкцій: росія використовує різні засоби, наприклад, торгівля через посередників та використання криптовалют. За даними Мінфіну США, Росія успішно обходить близько 30% санкцій.

Неоднозначність позиції деяких країн, таких, як Китай та Індія, які не підтримали санкції проти росії, що дає їй можливість продовжувати торгівлю та співпрацю. Таким чином, за даними китайської митниці, товарообіг між Китаєм та Росією у 2022 році виріс на 35%.

Заборона SWIFT не поширювалася на банки, що проводять енергетичні операції. Тому низка банків зберегла доступ до SWIFT , також росія заздалегідь створила власну систему банківських платежів «Мир».

У відповідь на повну заборону ЄС на експорт алмазів, вони переорієнтувалися на країни третього світу, наприклад ОАЕ.

Накопичений золотий запас пом'ягшив ефект від санкцій і стримав падіння курсу рубля, незважаючи на заморожені рахунк на Заході.

Санкції проти росії призвели до зростання цін на енергоносії та продовольство, що негативно вплинуло на світову економіку. За даними МВФ, світова економіка у 2023 році втратила понад 0,5% ВВП через санкції проти росії.

Що робити для виправлення ситуації?

ЄС може посилити санкції проти росії, поширивши їх на нові прошарки економіки та заклавши лазівки для їх обходу.

Залучення більше країн до санкцій, щоб зробити їх більш ефективними. Це може включати в себе дипломатичні переговори та економічні стимули.

Вжити заходів для зменшення негативного впливу санкцій на світову економіку. Збільшити допомогу країнам, що найбільше постраждали: фінансова допомога, поставка продовольства та енергоресурсів, а також технічна допомога.

Отже, дотримання санкцій призведуть до зміни політики росії: економічні труднощі та втрати на фронті врешті змусять росію переглянути свої дії та ставлення щодо України. Ці заходи правильні і скоординовані з нашими

союзниками. Вони націлені на російську політичну еліту і завдають росії прямих втрат за її агресивну війну, перешкоджають її промисловій та економічній здатності вести війну, виробляти більше зброї і ремонтувати наявні системи озброєння. Санкції позбавляють російську армію та її постачальників техніки, запчастин і обладнання, необхідних для ведення війни на суверенних українських землях.

Список використаної літератури

1. У 2023-му нафтогазові доходи рф обвалюються вдвічі, а ВВП впаде на 8%. Прогнози деградації російської економіки від KSE. URL: <https://forbes.ua/money/u-2023-naftogazovi-dokhodi-rf-obvalyatsya-vid-kse-03012023-10874>
2. Що заважає ефективності західних санкцій проти росії. URL: <https://cpd.gov.ua/main/shho-zavazhaye-efektyvnosti-zahidnyh-sankcij-proty-rosiyi/>
3. Санкції, запроваджені ЄС щодо росії через вторгнення в Україну. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine_uk

Які варіанти реформування Організації об'єднаних націй сьогодні пропонуються? Оцініть можливі переваги та загрози такого реформування.

З моменту свого створення Організація Об'єднаних Націй відіграла історичну роль, беручи участь у численних прогресивних змінах, що відбулися у світі протягом другої половини ХХ століття. Основним джерелом сили ООН є універсальність її членства та всепроникливий характер її мандату.

Проте, з середини ХХ століття світ зазнав негативних змін, включаючи загострення глобальних проблем та появу міжнародних конфліктів після розвалу біполярної системи. Ці події спричинили необхідність адаптації ООН до нових реалій, оскільки утворився новий геополітичний ландшафт і новий баланс сил у світі, який потрібно враховувати в роботі Організації [1].

На сьогоднішній день розглядаються різні варіанти реформування Організації Об'єднаних Націй (ООН). Одним з варіантів є розширення складу Ради Безпеки за рахунок додавання нових постійних членів, таких як Індія, Бразилія, Німеччина, Японія та Південна Африка. Це має на меті більш адекватне відображення геополітичних реалій сучасного світу.

Деякі країни пропонують розширити представництво країн, що розвиваються, у Раді Безпеки та інших органах ООН, щоб забезпечити більш рівномірне представництво різних регіонів світу.

Також пропонується ряд інших реформ, таких як зміну прав голосу в Генеральній Асамблеї, покращення ефективності та прозорості в діяльності ООН, збільшення фінансування, зміну мандатів та структур агентств. Ці заходи спрямовані на адаптацію ООН до сучасних викликів суспільства [1; 2].

Реформування Організації Об'єднаних Націй (ООН), зокрема розширення складу Ради Безпеки та збільшення представництва країн, що розвиваються, може мати як переваги, так і загрози. Переваги полягають у більш адекватному представництві та більшій легітимності рішень ООН за рахунок врахування геополітичних реалій та інтересів різних країн. Крім того, це може сприяти зміцненню міжнародної співпраці та покращенню вирішення міжнародних проблем.

Проте розширення складу Ради Безпеки може також призвести до ускладнення прийняття рішень та зменшення ефективності діяльності органу. Можливість блокування рішень та конфлікти інтересів також є серйозними

загрозами, які можуть ускладнити процес прийняття консенсусу та зменшити ефективність роботи ООН [2].

Таким чином, сучасні варіанти реформування Організації Об'єднаних Націй включають розширення складу Ради Безпеки та збільшення представництва країн, що розвиваються. Це може призвести до більш адекватного представництва та легітимності рішень ООН, сприяти міжнародній співпраці та вирішенню міжнародних проблем. Однак, реформування може також ускладнити прийняття рішень та призвести до конфліктів інтересів, що загрожує зниженню ефективності діяльності ООН.

Список використаної літератури

1. Wandel J. UN reform. 2020. URL: <https://unitar.org/sites/default/files/media/file/Mr.%20Jens%20Wandel.pdf>
2. Реформа Ради безпеки ООН: як пропонують трансформувати один із основних органів організації. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/09/19/infografika/polityka/reforma-rady-bezpeky-oon-yak-proponuyut-transformuvaty-odyn-osnovnyx-orhaniv-orhanizacziyi>

Які варіанти розв'язання європейської міграційної кризи пропонують політики та експерти? Що з запропонованого ви вважаєте найбільш перспективним для реалізації?

Розв'язання європейської міграційної кризи вже давно знаходиться на передньому краї політичних і дискусійних агенд. Політики та експерти пропонують різноманітні підходи до цієї проблеми, зокрема:

1. Підвищення фінансування на розвиток країн-походження. Деякі прихильники вважають, що збільшення інвестицій в економіку та інфраструктуру країн, з яких відбувається масова міграція, допоможе зменшити тиск на міграційні потоки, забезпечивши місцеве населення засобами доходу та перспективами [1].

2. Створення механізмів для легальної міграції. Ідея полягає в тому, щоб розробити систему, яка б дозволила людям з країн, що стикаються з економічними та політичними труднощами, легально виїжджати до країн Європейського Союзу з метою працевлаштування чи отримання освіти.

3. Зміцнення кордонів та контроль над міграційними потоками. Деякі політики вважають, що необхідно посилити заходи безпеки на кордонах та активно боротися з нелегальною міграцією шляхом зміцнення контролю та співпраці між країнами [1].

4. Розробка спільної міграційної політики Європейського Союзу. Пропонується створення єдиного підходу до міграції для всіх країн-членів ЄС, який би враховував не лише інтереси окремих держав, а й загальні цілі та цінності.

Найбільш перспективним для реалізації може виявитися комплексний підхід, який комбінує елементи кожного з цих підходів. Наприклад, комбінація інвестицій в розвиток країн-походження з можливістю легальної міграції та контролю над нелегальними потоками може допомогти зменшити тиск на систему міграції Європейського Союзу та сприяти більш стабільному та гуманному керуванню міграційними процесами.

Крім того, важливо враховувати глобальний контекст та співпрацю з міжнародними партнерами, такими як ООН та Міжнародна організація з міграції, для спільного розв'язання міграційних проблем.

Ще однією ключовою складовою успішної стратегії є інформаційна кампанія та освітня діяльність, спрямована на роз'яснення прав та обов'язків мігрантів, а також на боротьбу з міграційною дезінформацією [1].

Необхідно також активно залучати до діалогу та прийняття розв'язання міграційних проблем широкий спектр зацікавлених сторін, включаючи громадські організації, міграційні установи, бізнес-середовище та самі мігранти.

Враховуючи наслідки минулих спроб та звернення до різних підходів, оптимальним шляхом може виявитися гнучкий та адаптивний план дій, який враховуватиме конкретні особливості кожної ситуації та здатний реагувати на зміни у внутрішній та зовнішній політиці. Такий підхід сприятиме створенню більш стійкого та гуманного міграційного управління, яке відповідатиме як потребам мігрантів, так і інтересам країн-приймачів та країн-походження.

Також, важливо розглядати питання міграції не лише з погляду безпеки та економіки, але й з людської та гуманітарної перспективи. Гідне та поваго-містке поводження з мігрантами, захист їхніх прав та свобод, а також надання доступу до освіти, медичної допомоги та інших основних послуг є не менш важливими аспектами вирішення міграційної кризи.

Будь-яке рішення щодо міграційної політики повинно базуватися на принципах співробітництва, взаємної допомоги та солідарності. Колективна відповідальність перед міграційними викликами вимагає від країн спільних зусиль та компромісів у пошуку оптимальних рішень [2].

Остаточний успіх у розв'язанні європейської міграційної кризи залежатиме від здатності різних сторін зайняти конструктивну позицію, враховуючи різноманітні інтереси та переконання, а також здатності забезпечити довгострокову стабільність та добробут як для мігрантів, так і для суспільств приймаючих країн.

Значну увагу також слід звернути на аспекти інтеграції мігрантів у суспільство приймаючих країн. Процес інтеграції містить в собі не лише адаптацію до нового соціокультурного середовища, а й забезпечення можливостей для розвитку та включення в економічне та соціальне життя [2].

Потрібно розглядати можливості створення програм та ініціатив, спрямованих на підтримку мігрантів у здобутті освіти, навичок і професійної кваліфікації, що відповідають потребам ринку праці приймаючої країни. Також важливо стимулювати культурний обмін та взаєморозуміння між мігрантами та місцевим населенням через проведення спільних заходів, культурних фестивалів та проектів співпраці.

Згаданий аспект інтеграції стає ключовим для створення гармонійного та мирного суспільства, де різноманіття розглядається як перевага, а не як проблема. Правильно організований процес інтеграції має потенціал стати джерелом нових ідей, інновацій та соціального розвитку.

Таким чином, крім зазначених раніше стратегій контролю над міграційними потоками та вироблення спільної політики, необхідно також

активно працювати над створенням сприятливого середовища для успішної інтеграції мігрантів, що сприятиме стабільності та розвитку європейського суспільства в цілому.

Список використаної літератури

1. «Міграційна криза в ЄС: причини і шляхи подолання»: [https://theses.oa.edu.ua/DATA/152/%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BC%D0%B2-61%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20\(1\).pdf](https://theses.oa.edu.ua/DATA/152/%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BC%D0%B2-61%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20(1).pdf)
2. МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-07/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?

Сьогодні тема вступу до НАТО, вивчення історій вступу різних країн є найбільш обговорюваною проблематикою. По світу виникають різні дискусії на тему того, яким чином можна було б допомогти Україні швидше приєднатися до цього союзу та за яким сценарієм. Звичайно, розглядаються абсолютно різні варіанти, у тому числі й абсолютно неприйнятні для більшості українців, як поділ країни за принципом – окуповані території залишити під контролем агресора, а територію, на якій не ведеться активних бойових дій, приєднати до північно-атлантичного альянсу. У цьому варіанті набагато більше мінусів, ніж плюсів, відзначають безліч експертів з безпекових відносин [1].

При розгляді подібного сценарію часто згадують про поділ Німеччини після Другої світової війни на Федеративну Республіку Німеччини та Німецьку Демократичну Республіку, коли 6 травня 1955 року після другого розширення НАТО вступила лише ФРН, залишивши НДР під окупацією СРСР [2].

Звичайно, з першого погляду можна дійти висновку, що дані ситуації дуже схожі між собою і можна сміливо порівнювати їх, і, навіть, пропонувати шляхи вирішення сьогоденних проблем, спираючись на минулий досвід. Однак, слід враховувати безліч факторів, завдяки яким це абсолютно різні історії та вимагають індивідуального розгляду для кожної, що унеможлиблює спиратися виключно на такий досвід.

Також, щоб розуміти передумови до прийняття Федеративної Республіки Німеччини до НАТО в ті часи, необхідно розуміти, що собою являє, власне кажучи, такий союз, як НАТО, для чого він був створений і чому саме в той історичний період.

НАТО бере початок від 4 квітня 1949 року. Тоді, у післявоєнний період, 12 країн засновників, а саме – США, Канада, Ісландія, Великобританія, Франція, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Норвегія, Данія, Італія та Португалія – вирішили створити трансатлантичний військовий союз для підтримки кожної з них у разі подій, здатних підставити під загрозу їхню безпеку [2].

У післявоєнний період велику стурбованість викликав Радянський Союз, який усіма силами бажав протистояти так званому «заходу» і досягти успіху в розробці нових технологій і видів зброї для нових збройних конфліктів. Після початку холодної війни, країни, які створили цей союз, були дуже стривожені

через передумови початку нової рушійної війни на території Європи, тому й вирішили створити відомий зараз у всьому світі союз із безпеки – НАТО.

Оскільки Німеччина, свого часу, представляла явну загрозу і почала з СРСР Другу світову війну, багато країн були не в захваті, що частина цієї країни вступить в даний союз і повинна буде відновити власні збройні сили. Проте, на той час, ФРН вже не становила такої загрози і теж потребувала гарантій безпеки, оскільки Східна Німеччина залишалася сателітом Радянського Союзу, керованим Об'єднаною соціалістичною партією, з радянськими військовими базами та понад 300 000 військовослужбовців на її території [3].

У тодішніх обставинах члени Альянсу погодилися з тим, що армія Федеративної Республіки Німеччини повинна бути відновлена як частина міжнародної структури, яка не дозволить їй знову загрожувати своїм сусідам та допоможе протистояти СРСР. І тому після тривалих консультацій усіх членів альянсу було вирішено погодити вступ ФРН до НАТО. Озираючись назад, можна з упевненістю сказати, що ця подія стала важливим кроком у повоєнній відбудові країни і забезпечила суттєву роль Німеччини у захисті Західної Європи під час холодної війни.

Саме тому деякі аналітики можуть прийти до думки, що дана німецька модель здатна допомогти Україні і зараз, проте є чіткі особливості, які абсолютно суперечать в ситуації з нашою країною.

Під час вступу ФРН, жодного збройного конфлікту не існувало, була лише холодна війна, яка передбачала собою гонку озброєнь. Тому прийняти частину Німеччини не становило жодної проблеми та не провокувало за собою жодних наслідків.

У нашому ж випадку все навпаки – збройний конфлікт і пряме зіткнення з країною агресором присутнє, що ставить під загрозу сам північно-атлантичний союз до прямого зіткнення з росією після приєднання України до НАТО. Адже ніхто не гарантує, що приєднавши території України, на яких не ведуться бойові дії, зупинить агресора завдавати постійних ударів по них. А в такому разі, союзникам доведеться вдатися до оборонних заходів, що загрожує безпеці цілої Європи.

Тому, коли вступала Федеративна Республіка Німеччини до НАТО, стояло питання не про вступ країни, а про те, чи варто колишній агресорці створювати знову військовий ресурс. А у випадку з Україною, ніхто не боїться військової агресії від нашої країни і навпаки лише заохочують створення кращої боєздатної армії в Європі, проте питання про сам вступ ще залишається відкритою дилемою.

Список використаної літератури

1. Ліскович М. Вступ до НАТО за прикладом Західної Німеччини: чому це не підходить Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3736015-vstup-do-nato-za-prikladom-zahidnoi-nimeccini-comu-ce-ne-pidhodit-ukraini.html>
2. Офіційний сайт НАТО. Країни-члени НАТО. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_52044.htm
3. Лук'янюк В. Німецька Демократична Республіка. URL: <https://www.jnsm.com.ua/h/1007N/>

Перешкоди, з якими стикнеться Україна на шляху до вступу у ЄС

Шлях до вступу в ЄС складається з трьох етапів. а саме: завершення асоціації країни з ЄС, отримання статусу кандидата та її членство в ЄС. Статус країни-кандидата в ЄС означає, що країна знаходиться на шляху до членства в ЄС. Україна безумовно має майбутнє в ЄС, але є багато вимог, які наша країна має виконати для омріяного членства в ЄС:

1. Прийняти закон про порядок відбору суддів Конституційного Суду. Це має включати процес попереднього відбору на основі оцінки чесності та професійної компетентності.

2. Здійснює перевірку доброчесності кандидатів до складу Вищої ради суддів України та відбір кандидатів до складу Вищої кваліфікаційної колегії суддів України.

3. Посилити боротьбу з корупцією, особливо серед високопосадовців.

4. Завершити відбір та призначити нових керівників НАБУ та прокурорів САП.

5. Забезпечити дотримання законів про боротьбу з відмиванням грошей і стандартів Групи розробки фінансових заходів (FATF).

6. Прийняти комплексний стратегічний план реформування правоохоронного сектору.

7. Забезпечити виконання Закону про олігархію.

8. Привести законодавство про ЗМІ у відповідність до європейського аудіовізуального права.

9. Завершити правові реформи для етнічних меншин.

Виходячи з цього списку, можна зробити висновок, що шлях до вступу у ЄС буде складний, але його можливо подолати. З усіх цих вимог до нашої країни можна висвітлити декілька, з якими стовідсотково виникнуть проблеми:

3. Посилити боротьбу з корупцією, особливо серед високопосадовців.

7. Забезпечити виконання Закону про олігархію.

9. Завершити правові реформи для етнічних меншин [1].

Почнемо з першого пункту. Корупція в нашій країні має коріння ще з початку існування незалежної України, більш того, кумівство, хабарництво, відмивання державних коштів, викрадання державного майна, тягнеться ще з часів радянського союзу, коли "нагріти" державу було справою честі. Для багатьох українців покоління Х та Y ці поняття збереглися. Навіть в умовах повномасштабної війни деякі високо посадовці примудряються класти бруківку

за мільйони гривень з державного бюджету або виписувати собі мільйон гривень у вигляді премій «за інтенсивність роботи».

Наступна проблема – це впровадження закону про олігархів. Цей закон добровільно ніколи не приймуть. А чому? Через те, що наші можновладці і є олігархами. Тільки під дулом пістолету державний діяч проголосує "за" подібний закон, якщо його взагалі подадуть на розгляд до Верховної Ради.

Проблема національних меншин є одним з найгостріших питань в Україні. Будемо відверті, багато українців поколінь X та Y є антисемітами та мають негативне відношення до циганів. Вони бачать євреїв як причину війни, краху економіки, бідності українців та України, але ніяких конкретних доводів не наводять. Цей страх, ця ненависть, ці упередження явно бере початок з середини 20-ого століття і, скоріш за все, цим поколінням українців вже ніколи не позбутися антисемітизму. Цигани для українців є уособленням бідності, неосвіченості, жебрацтва. Ось це ставлення не є безпідставним, тому що у більшості великих міст країни українці бачать на вокзалах, площах, у парках та скверах брудних циган та їх маленьких дітей, які жебракують, гадають, обкрадають містян або гостей міста. Так, цей факт може зіпсувати ставлення до усієї нації циган, але не треба забувати, що існує європейська країна, батьківщина ромів, з більш високим рівнем життя ніж в Україні - це Румунія. Тож судити усю націю за одним табором жебраків не раціонально та неправильно, вже не кажучи за якусь сліпу ненависть.

На мою особисту думку, шляхи подолання цих складнощів є:

1. Реформувати корумпованих держслужбовців та обрати нових співробітників, які заінтересовані не у своєму збагаченню, а у процвітанні їх країни та нації. Молодих, амбіційних націоналістів, гімн по життю яких є "Non sibi sed patriae", у перекладі - "Не для себе, для вітчизни".

2. Людям покоління X та Y з антисемітськими та антициганськими поглядами не має місця в цивілізованому світі Європейського союзу. Цим людям треба пристосуватися, змінити свої погляди на світ або бути заміненіми наступним поколінням з антишовіністичними поглядами.

Список використаних джерел

1. Що має виконати Україна, щоб увійти до Євросоюзу URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/shcho_ya_mozhu_zrobyty_shchob_moya_kraina_stala_chlenom_yevropeyskogo_soyuzu_133931.html

«Холодна війна»- це уже лише історія чи й сучасність?

«Холодна війна» – історичний період, що охоплює напружені відносини між США та Радянським Союзом, що тривали з 1947 до 1991 року. Цей період характеризувався геополітичною конфронтацією, ідеологічними протистояннями та змаганням за вплив над різними регіонами планети. «Холодна війна» як класичний історичний період завершилася з розпадом СРСР, поняття «нова Холодна війна» актуальне і сьогодні, адже світова політика знову переживає напруженість та конфлікти, які вимагають особливої уваги [1].

У 1947 році президент США Гаррі Трумен виступив з «доктриною Трумена», підтримуючи країни, які опинилися під загрозою комунізму. Це спровокувало створення Плану Маршалла (1948), який надавав економічну допомогу країнам Європи, що врятувало їх від впливу радянського комунізму. У 1949 році відбулася подія, що мала велике значення – Радянський Союз випробував атомну бомбу. Це призвело до початку гонки озброєнь та створення військових альянсів: НАТО (1949) та Варшавського пакту (1955). Захід також проводив інформаційну кампанію, виокремлюючи радянський комунізм як загрозу для свободи та демократії. У 1962 році світ зіткнувся з Карибською кризою, коли радянський Союз розмістив ракети на Кубі. Криза призвела до напруженості між США та Радянським Союзом та поглибила страх перед ядерною війною. «Холодна війна» завершилася в 1991 році з розпадом Союзу, але її спадщина впливає на сучасну геополітичну ситуацію [1, 2].

Сучасна «Холодна війна» відрізняється від свого історичного прототипу в багатьох аспектах. По-перше, актори цього протистояння різні. Замість США та Радянського Союзу у ролі ключових гравців зараз бачимо Китай, Росію, США та Західні держави, до неї залучені силові блоки ОДКБ, НАТО та інші союзи. Що свідчить про зміни геополітичної конфігурації світу, формування нових геополітичних центрів тяжіння.

На сьогодні, конфлікти та методи ведення «холодної війни» давно вийшли за тривіальні рамки.. Якщо у минулому були гонка озброєнь, гонка за космосом і прямі військові конфлікти відповідно до доктрини відкритого протистояння, то сучасна «Холодна війна» відбувається на різних фронтах, включаючи економічні санкції, кібератаки, інформаційну війну та гібридні загрози. Важливим компонентом сучасної холодної війни є розвиток використання над-технологій, зокрема штучного інтелекту [4].

Відмічається, що ідеологічний аспект не такий чіткий, як у минулому. Якщо під час оригінальної «Холодної війни» ідеологічні розбіжності між

комунізмом і капіталізмом визначали конфлікт, то сьогодні він більш складний і полягає у боротьбі за геополітичний вплив, ресурси та світове лідерство. Фонова економічна конкуренція тільки один з багатьох аспектів протистояння.

Регіонально «сучасна холодна війна» переходить у гарячу стадію, варто відмітити повномасштабне вторгнення російської федерації. Яке попередньо супроводжувалося гібридною війною, на даний момент наша держава є центром загострення глобальної «холодної війни».

Таким чином, «Холодна війна» – це не лише історичний період, але його концепція залишається актуальною й сьогодні, відображаючи напружені відносини між ключовими гравцями міжнародної арени та вимагаючи пошуку нових стратегій та рішень для забезпечення світової стабільності та безпеки [3]. На мою думку «холодна війна» є фоновим явищем новітньої історії і час від часу призводить до формування нових локальних конфліктів.

Список використаної літератури

1. «Холодна війна» (1946 – 1991 рр.). Документи і матеріали. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2013. 536 с.
2. Арон Р. Мир і війна між націями. Пер. з фр. Київ: Юніверс, 2000. 688 с
3. Мартинов, А. «Нова холодна війна» як прояв кризи постбіполярної системи міжнародних відносин. *Україна–Європа–Світ : міжнародний збірник наукових праць : 25-ій річниці Незалежності України присвячено*. Тернопіль : ТНПУ, 2016. Вип. 17. С. 237–244.
4. Мережі і мережеві війни. Майбутнє терору, злочинності та бойових дій. Київ: Ніка-центр, 2005. 390 с.

Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?

На мою думку, це не має великого впливу на забезпечення Європейської безпеки, через те, що технічно кордони НАТО ширші ніж кордони Європейського союзу, і це на мою думку вигідно для європейських країн, тому що, якщо щось колись і почнеться, то почнеться не «на їх берегах», також саме це можливо і є причиною чому низка країн в центральній Європі не є членами НАТО, просто тому що їм немає потреби захищати себе від країн партнерів по ЄС, але і вступати до НАТО потреби немає бо вони і так оточені країнами альянсу.

Кажучи про країни які є членами НАТО але не є членами Європейського союзу, тут можуть виникати питання, але в цілому це теж можна пояснити, вони є додатковим «бар'єром» для основних країн, наприклад та ж сама Турція яка не є членом ЄС, фактично прикриває європейські країни-члени НАТО від можливих проблем зі сходу. Але такі союзники, які мають гарну армію, мають стратегічно важливу позицію, як та сама Турція, не завжди є друзями для всіх країн ЄС, так Турція блокує вступ Швеції до Альянсу через проблеми по суті свої власні, не спільні.

Також є доволі очевидне питання, якщо країнам в центрі вигідно розширяться, бо не їх кордони страждатимуть у випадку чого, та й ще виконати одну важливу думку яку колись давно сказав ще Сунь Цзи: «Тримай друзів близько, а ворогів ще ближче», яка ж вигода для країн, що ці нові кордони створюють? Тут як на мене все ще легше, вони в теорії і так були в поганому становищі, та ще й на одинці, а тепер за їх спиною буде сильний та дуже страшний союзник, який хоча б пообіцяв, допомагати і захищати.

Загалом розбіжності в складі НАТО та ЄС не перетинаються, бо звичайно, побутові проблеми можна вирішувати довго, бо ЄС і справді працює довго, сперечатись можна, трошки «повикручуватись», як то дуже люблять європейські країни, але коли доходить то термінових питань, всі хочуть мати сильних союзників, і всі готові забути про сварки та співпрацювати разом.

До речі в питаннях саме швидкості реагування, відсутність єдиного командування у ЄС ускладнює оперативне прийняття рішень та координацію дій у випадку кризових ситуацій. НАТО, у свою чергу, має централізовану структуру командування, що полегшує координацію військових операцій. Це обумовлено саме різницею вирішуваних питань, ЄС більше спрямований на цивільні аспекти

безпеки, такі як економічна стабілізація та гуманітарна допомога, тоді як НАТО зосереджується на військовій обороні та колективній безпеці.

Нарешті, приходячи висновку, незважаючи на різницю у складі та функціях, ЄС і НАТО залишаються взаємозалежними у питаннях безпеки Європи. Вони так чи інакше співпрацюють між собою, взаємодіють і надають захист для Європи, цей союз перевірений часом, в нього є авторитет, і в навіть різниця в складах не створює проблем, всі отримують вигоду, хоча і основна ідея змінилася, і ворог тепер не є конкретною сверх-державою в лиці СРСР, та загроза все одно є, з різних боків, від різних країн чи організацій, але все одно є, тому і НАТО, і ЄС, мають над чим працювати, і поки звісно різної думки можна дійти, міркуючи про їх дії, але в цілому я вважаю, що союзники, не заважають один одному, а навпроти, допомагають, підсилюють, та інколи навіть, вирішують деякі проблеми.

Список використаної літератури

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Файл:2020_EU_MAP.svg
2. [https://ru.wikipedia.org/wiki/Список_государств_—_членов_НАТО#/media/Файл:North_Atlantic_Treaty_Organization_\(orthographic_projection\).svg](https://ru.wikipedia.org/wiki/Список_государств_—_членов_НАТО#/media/Файл:North_Atlantic_Treaty_Organization_(orthographic_projection).svg)
3. <https://www.eata.ee/ru/nato/gosudarstva-chleny-nato/#:~:text=Албания%2С%20Бельгия%2С%20Болгария%2С%20Венгрия,Штаты%20Америки%2С%20Турция%2С%20Финляндия%2С>

Наведіть приклади, коли відмінності між країнами доповнюють одна одну та сприяють досягненню успіху і коли вони породжують суперечності. На вашу думку, від чого це залежить?

Відмінності між країнами завжди відігравали ключову роль у світовій історії, привносячи як позитивні, так і негативні наслідки.

Одним з яскравих прикладів досягнення успіху при наявності явних відмінностей є Європейський Союз (ЄС). Хоча європейці й розмовляють різними мовами та мають різні традиції, вони поділяють єдиний набір цінностей, на якому був заснований ЄС. У першу чергу, це повага до людської гідності, свобода, демократія, рівність, верховенство права та повага до прав людини. ЄС став втіленням успішного об'єднання країн з різною історією, культурою та економічним розвитком. Це сприяло створенню єдиного ринку, спільних економічних та політичних політик, що відкрило шлях до зростання та стабільності для країн-членів. Те, що починалося як економічний проект, спрямований на підвищення рівня життя в післявоєнній Європі, призвело до створення найбільшої у світі зони єдиного ринку, де люди, товари, послуги та капітал можуть вільно пересуватися. Протягом десятиліть ЄС розширив свою діяльність у сферах, де співпраця між країнами приносить кращі результати. Країни-члени, які належать до ЄС, вірять, що працюючи разом, вони стають міцнішими та здатні краще протистояти великим викликам сьогодення, наприклад зміні клімату та цифровій трансформації нашого суспільства, великим загрозам здоров'ю та безпеці, як-от пандемія COVID-19 і російська агресія проти України.

Одним із негативних впливів відмінностей між країнами є торговельні війни між США та Китаєм, викликані різницею в економічних системах, торговельних політиках та іншими факторами, що призвели до введення великої кількості тарифів та торговельних обмежень. Торговельна війна між США та Китаєм сформувала негативні тенденції в темпах росту ВВП як цих двох країн, так країн Єврозони. Окрім того, конфлікт наклався на економічний спад у Китаї, що відбилося на зниженні попиту на нафту. Як наслідок – падіння цін на нафту, що відчутно впливає на економічний стан країн-експортерів нафти з недиверсифікованим експортом. Торговельна війна призвела до значних збитків для обох економік. У 2018–2019 рр. імпорт США з Китаю впав на 16,3% до рівня, якого не було з 2013 р., а експорт до Китаю впав на 11,5% до рівня 2011 р.

Торгівля (особливо американський експорт) відновилася у 2021 р., але імпорт зріс лише до рівня 2017 р. В обох країнах, але особливо в США, політика, а не економічні інтереси домінують у розробленні політики щодо двосторонніх відносин. На Китай і США разом припадає понад 35% світового ВВП, тому, оскільки торговельні та інвестиційні конфлікти зменшують зростання в обох країнах, це відображається на уповільненні світового економічного зростання. Оскільки торгова напруженість між США та Китаєм зберігається, її вплив також виходить за межі потоків поточного періоду. Сильна спадкоємність політики від Д. Трампа до Д. Байдена додала імпульсу політичним ініціативам в обох країнах, які загрожують упередженню внутрішніх ринків у закупівлях, укладанні контрактів і комерційній практиці, наприклад політики «Зроблено в Китаї 2025» і «Купуй американське» для федеральних закупівель.

Різноманітність етнічних груп, релігійних переконань та політичних інтересів на Близькому Сході часто призводить до конфліктів, таких як війна в Сирії або ізраїльсько-палестинський конфлікт. Різниці в культурі, ідеології та інтересах часто ускладнюють пошук мирного вирішення конфлікту. Ізраїльсько-палестинський конфлікт є одним з найбільш складних і тривалих конфліктів у сучасному світі, який виник через територіальні, національні, релігійні та культурні протиріччя між єврейською державою Ізраїль та палестинськими арабськими народами. Основні проблеми, які викликають конфлікт, включають територіальні претензії, насильство, внутрішній розкол у палестинському лагері, релігійні розділи, економічні труднощі та відсутність довіри між сторонами. Конфлікт має глибокі релігійні корені, зокрема у відносинах між юдаїзмом та ісламом. Кожна сторона має свої священні місця на території, що сприяє релігійній напруженості та конфліктам. Високий рівень безробіття та бідності в палестинських територіях, а також відсутність економічних можливостей ускладнюють ситуацію, підживлюючи соціальну напруженість та гнів на ізраїльське уряд. Відсутність довіри між сторонами конфлікту ускладнює будь-які спроби мирного врегулювання. Історичні події, воєнні дії та терористичні акти ведуть до загострення взаємин і поглиблюють розкол.

Отже, основними факторами, які мають вплив на результат відмінностей сильне лідерство та ефективна дипломатія, вони можуть допомогти у розв'язанні суперечностей і забезпечити співпрацю між країнами навіть у разі значних різниць. Великі різниці в економічних системах та інтересах можуть викликати конфлікти у сфері торгівлі та інвестицій. Різниця в культурі, мові та ідентичності також може призвести до непорозумінь та конфліктів, які потребують розуміння та толерантності з обох сторін. Загалом, різноманітність між країнами може мати як позитивний, так і негативний вплив, залежно від того, як ці країни сприймають та використовують свою різноманітність. Вирішення суперечностей та

досягнення успіху залежить від здатності країн знаходити спільні точки зору та працювати разом на користь світової спільноти.

Список використаної літератури

1. Ізраїльсько-палестинський конфлікт: з чого все почалося і що відбувається [Електронний доступ] <https://www.bbc.com/ukrainian/features-57059768>

2. Короткий посібник по ЄС [Електронний доступ] <https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/uk/index.html>

3. Вплив торгівельної війни між США та Китаєм на розвиток зовнішньої торгівлі в азійському регіоні [Електронний доступ] <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/80/1133.pdf>

4. Частка Китаю та Південно-західних країн Азії в імпорті США. Офіс торгового представництва США [Електронний доступ] <https://ustr.gov/countries-regions/southeast-asia-pacific/association-southeastasian-nations-asean>

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?

Вступ Федеративної Республіки Німеччини (ФРН) до НАТО у 1955 році відіграв визначну роль у формуванні сучасної європейської безпекової архітектури. Ця подія не лише знаменувала собою закінчення повоєнної окупації Німеччини, але й значно зміцнила європейську безпеку та започаткувала нову еру європейської інтеграції.

Німеччина була розділена нацією з 1945 року. Американці, британці та французи утримували зони окупації в Західній Німеччині та Західному Берліні; Радянський Союз контролював Східну Німеччину та Східний Берлін. Хоча публічно і американці, і Радянський Союз проголошували своє бажання возз'єднаної та незалежної Німеччини, швидко стало очевидним, що кожен із цих опонентів холодної війни прийме лише возз'єднану Німеччину, яка служитиме інтересам їх власної нації [1]. У 1949 році американці, британці та французи об'єднали свої зони окупації в Західній Німеччині, щоб створити нову державу – Федеративну Республіку Німеччина. Радянський Союз у відповідь створив у Східній Німеччині Німецьку Демократичну Республіку.

Німеччина, яка несла відповідальність за розв'язання війни, була окупована союзними військами та поділена на чотири зони окупації.

Західні країни прагнули інтегрувати Західну Німеччину в систему європейської безпеки, щоб запобігти повторній агресії з її боку. А тому з метою стримання радянської експансії та захисту, було прийнято рішення про створення військового союзу західних країн у 1949 р., який мав назву НАТО.

Як і НАТО, Федеративна республіка була дитям Холодної війни. Створення двох держав на території Німеччини стало результатом неспроможності чотирьох держав — Франції, Радянського Союзу, Сполученого Королівства та Сполучених Штатів — спільно керувати Німеччиною, як було домовлено на Потсдамській конференції 1945 року [2]. Берлінська блокада 1948 і 1949 років була лише передчуттям майбутнього конфлікту, а Корейська війна підтвердила найпесимістичніші погляди на радянські наміри.

А тому вступ ФРН до НАТО був важливим кроком у забезпеченні безпеки та стабільності в Європі з кількох ключових причин.

По-перше, вступ Німеччини до НАТО підтвердив єдність Західної Європи в обличчі загрози з боку радянського блоку. Після війни Європа переживала серйозний страх перед можливою радянською агресією, яка могла привести до подальшого розширення впливу комунізму в регіоні. Участь Німеччини у військовому альянсі надавала йому додаткову міцність та довіру серед інших членів альянсу.

По-друге, вступ до НАТО надавав Німеччині гарантії безпеки. Для країни, яка пережила трагедію Другої світової війни та поділ країни на впливові блоки, це було особливо важливим аспектом. Участь у колективній обороні забезпечувала ФРН захист від потенційної загрози та сприяла відновленню довіри до країни серед її сусідів і партнерів.

Крім того, вступ до НАТО стимулював стабільність у Європі. Участь Німеччини у військовому альянсі забезпечила певний рівень прогнозованості та сприяла створенню мирного та стабільного середовища для подальшого економічного та політичного розвитку.

Таким чином, в результаті рішень, прийнятих Конференцією дев'яти держав у вересні 1954 року, Західна Німеччина приєдналася до Альянсу в 1955 році зі своїми збройними силами під керівництвом Верховного головнокомандувача об'єднаних збройних сил НАТО в Європі. Така ж домовленість застосовувалася до інших континентальних європейських членів НАТО, але британці та французи підтримали її спеціально для стримування західнонімецької армії. Далі, як крок до вступу до НАТО, канцлер Конрад Аденауер відмовився від виробництва атомної, біологічної та хімічної зброї в Західній Німеччині [3].

Отже, можна зробити такий висновок, що вступ ФРН до НАТО був кроком, який мав величезне значення для зміцнення європейської безпеки. Ця подія відображала стратегічну взаємодію між країнами Західної Європи в обличчі загрози з боку радянського блоку та сприяла стабільності миру в регіоні.

Список використаної літератури

1. Західна Німеччина приєднується до НАТО- <https://www.history.com/this-day-in-history/west-germany-joins-nato>
2. Хельга Гафтендорн аналізує дебати та події навколо вступу Німеччини до НАТО 50 років тому- <https://www.nato.int/docu/review/articles/2005/06/01/germanys-accession-to-nato-50-years-on/index.html>
3. Початкова мета НАТО- <https://nsarchive.gwu.edu/briefing-book/nuclear-vault/2018-12-11/natos-original-purpose-double-containment-soviet-union-resurgent-germany>

«Холодна війна» - це вже лише історія чи й сучасність?

Поняття "Холодна війна" із своїм певним контекстом та значенням можна розглядати як історичний етап у міжнародних відносинах, що охоплював період з приблизно середини 1940-х до початку 1990-х років. Проте, багато з основних причин, що спричинили цей конфлікт, а також багато з його проявів, залишаються актуальними й у сучасному світі, і вони впливають на сучасні міжнародні відносини.

У період Холодної війни світ був розділений на дві супердержави - США та Радянський Союз, які представляли собою дві антагоністичні політичні системи - капіталістичну демократію і комуністичний соціалізм. Конфлікт між цими системами проявлявся у різних сферах: політиці, економіці, військовій справі, культурі та ідеології. Передовсім, ця війна виявилася у формі змагання за вплив на різних континентах, військовій гонці з розробки ядерної зброї, проксі-війнах у різних країнах, таких як В'єтнам та Афганістан, і в протистоянні ідеологій і цінностей.

У період формування нових підходів до відносин з Радянським Союзом ключову роль відіграв американський дипломат та фахівець з питань Росії Джордж Кеннан. У своєму телеграмі до Вашингтону у лютому 1946 року, він виклав основні принципи політики стримування, вказуючи, що необхідно реагувати на будь-яку спробу розширення впливу СРСР, уникаючи втручання в його внутрішні справи. Кеннан вбачав успіх у створенні здорового та впевненого в собі суспільства на Заході, яке б не сприймало комуністичних ідей.

Подальша історія показала, що більшість усвідомлювали важливість ролі США у стримуванні СРСР. Президент Трумен у своєму посланні до конгресу у березні 1946 року виклав доктрину стримування у зв'язку з комуністичною загрозою над Європою та Азією. Державний секретар США Джордж Маршалл у червні 1947 року запропонував країнам Європи економічну допомогу для їх відродження, що призвело до створення Плану Маршалла. СРСР оцінив цей план як спробу закабалення Європи Америкою і відмовив участь у ньому, що спричинило активізацію комуністичних сил у східноєвропейських країнах.

На фоні цих подій, у 1949 році було створено НАТО, яке посилювало військовий і політичний вплив США в Європі. Це був період, коли формувалися нові військово-політичні організації, такі як СЕАТО та Багдадський пакт, що показує важливість ролі США в стратегічних союзах у цей період.

Наслідком цього конфлікту було формування системи міжнародних відносин, в якій головні ролі відігравали саме США та Радянський Союз. Після розпаду Радянського Союзу багато експертів вважали, що Холодна війна завершилася, але багато з проблем та конфліктів того часу залишаються актуальними й до цього дня.

У наш час, прикладом може бути ситуація між США та Китаєм. Китай вважає Тайвань своєю неподільною територією і намагається встановити контроль над островом, у той час як Тайвань прагне зберегти свою незалежність. США виступає в захист Тайваню, зокрема шляхом постачання військової допомоги та політичної підтримки. Американські військові кораблі та літаки часто проводять проходження біля Тайваню для підвищення військового присутності в регіоні. Це може викликати негативну реакцію з боку Китаю, який вважає такі дії втручанням у його внутрішні справи.

Останнім часом спостерігається збільшення військових провокацій з боку Китаю, зокрема збільшення військового присутності та проведення військових навчань біля Тайваню. Це може вказувати на підвищення напруженості в регіоні та можливість загострення конфлікту між Китаєм та Тайванем.

Загалом, ситуація між США та Китаєм щодо Тайваню залишається дуже складною та урочистою, і вимагає обережного та розумного підходу для уникнення ескалації конфлікту.

Таким чином, можна стверджувати, що Холодна війна залишається важливою для розуміння сучасних міжнародних відносин, оскільки багато з проблем, що виникли в той час, ще не були повністю вирішені і можуть мати великий вплив на подальший розвиток світової політики та геополітичних відносин.

Список використаної літератури

1. Холодна війна (друга половина 40-х - перша половина 50-х років) - Бібліотека BukLib.net - <https://buklib.net/books/32722/>
2. Китай заявив, що конфлікт із США буде «глобальною катастрофою» - <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kytai-usa-konflikt-katastrofa/32444128.html>
3. Протистояння росії та Заходу — Вікіпедія - https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%83
4. Холодна війна на карті - Протистояння США і СРСР – YouTube - <https://www.youtube.com/watch?v=8sIHjgOxkOs>

Склад ЄС та НАТО не співпадає. Чи може це породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?

Сьогодні, коли Росія веде загарбницьку війну проти України, питання європейської безпеки стоїть гостріше, ніж будь-коли. НАТО та ЄС, як два головні гаранта безпеки на континенті, відіграють ключову роль у протидії цій агресії. Проте, важливо зазначити, що склад цих двох організацій не збігається, і постає питання: «Чи може це породжувати певні проблеми у їхній взаємодії та координації зусиль з забезпечення європейської безпеки?»

Побачивши те, як Росія напала на Україну, Швеція та Фінляндія офіційно висловили бажання приєднатися до НАТО. Якщо їх заявки будуть прийняті, в Євросоюзі залишиться лише четвірка країн, які не є членами трансатлантичного військового альянсу: Австрія, Кіпр, Ірландія та Мальта. Незважаючи на їхній нейтралітет, Австрія, Ірландія та Мальта співпрацюють з НАТО через програму "Партнерство заради миру", яка сприяє розширеному політичному та військовому співробітництву, а також спільній багатосторонній діяльності.

Беручи історію співпраці НАТО та ЄС, можна відзначити, що 16 грудня 2002 року була підписана Декларація про Європейську безпеку та політику оборони між НАТО і ЄС [1]. У цьому документі були визначені політичні принципи співпраці, а також було оголошено про гарантований доступ ЄС до механізмів планування, сил та засобів НАТО. Головна мета була доповнити існуючий комплекс інструментів у ЄС для врегулювання кризових ситуацій та запобігання конфліктів, включаючи військові операції, в яких НАТО не бере участь як організація.

Обидві організації визнали необхідність створення систем забезпечення комплексної розробки вимог щодо розвитку обороноспроможності, які є спільними для обох організацій. Крім того, обидві сторони гарантували рівноправність і дотримання принципу нейтралітету в процесі прийняття рішень, а також повагу до положень статутів, включаючи міжнародний Статут ООН, та інтересів країн-членів як НАТО, так і ЄС [2].

Процес розроблення постійних механізмів був завершений 17 березня 2003 року та отримав назву пакет угод «Берлін плюс». Згідно з цією угодою визначилися наступні компоненти [3]:

1. Гарантований доступ Європейського Союзу до сил оперативного планування НАТО;

2. Забезпечення наявності попередньо визначених засобів НАТО та спільних ресурсів для використання в операціях під проводом ЄС;
3. Можливість використання механізмів Командування НАТО в Європі під час операцій, керованих ЄС;
4. Подальша адаптація системи оборонного планування НАТО з метою більш комплексного врахування наявності ресурсів для проведення операцій під керівництвом ЄС;
5. Угода між НАТО і ЄС щодо обміну секретною інформацією на основі правил взаємної охорони таємниці;
6. Процедури надання, моніторингу, повернення і відкликання ресурсів і засобів НАТО;
7. Домовленості щодо консультацій між НАТО і ЄС у контексті операцій ЄС з врегулювання кризових ситуацій, в яких застосовуються ресурси і засоби НАТО.

Відповідаючи на питання «Чи може відмінність у складі ЄС та НАТО породжувати якісь проблеми взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки?», можна сказати, що ця розбіжність може породжувати певні проблеми у взаємодії та участі НАТО у забезпеченні європейської безпеки, але й відкривати нові можливості.

ЄС зосереджується на політичному та економічному співробітництві, а також на м'якій силі у врегулюванні конфліктів, володіє значними фінансовими ресурсами, але має обмежені військові можливості, також ЄС використовує консенсус або кваліфіковану більшість, що може ускладнити та уповільнити процес прийняття рішень

НАТО ж має військовий характер і робить акцент на стримуванні та обороні, має розвинену військову структуру, але потребує фінансової підтримки. також НАТО використовує принцип одностайності, що робить його більш гнучким у кризових ситуаціях.

Проте, незважаючи на ці проблеми, існують і можливості для ефективної співпраці, наприклад, ЄС може використовувати фінансові та політичні інструменти для підтримки операцій НАТО, а НАТО ж може надавати військові можливості для реалізації стратегії ЄС з безпеки, ці дві організації можуть спільно планувати та координувати свої дії у сфері безпеки та оборони, що дозволить їм ефективніше використовувати ресурси та уникати дублювання [4].

Співпраця ЄС та НАТО може зміцнити трансатлантичні зв'язки та посилити безпеку в євроатлантичному регіоні, також дані організації можуть співпрацювати з нейтральними країнами ЄС, щоб залучити їх до спільних зусиль з безпеки.

Різниця у складі ЄС та НАТО несе в собі як проблеми, так і можливості. Для того, щоб забезпечити європейську безпеку, важливо розвивати співпрацю між цими двома організаціями, враховуючи особливості та інтереси кожної з них. Російська агресія проти України - виклик для обох організацій, що підкреслює важливість єдності.

Для поглиблення співпраці та усунення проблем, пов'язаних з неспівпадінням складу, рекомендується:

1. Розширити співпрацю на основі принципу "+4", який передбачає участь 4 країн ЄС, які не є членами НАТО (Австрія, Кіпр, Ірландія та Мальта);
2. Створити спільні механізми планування та реагування на кризові ситуації;
3. Підвищити рівень інформаційного обміну та координації дій;
4. Розробити спільну стратегію з протидії російській агресії.

Втілення цих рекомендацій допоможе ЄС та НАТО більш ефективно співпрацювати з питань європейської безпеки, незважаючи на те, що склад цих двох організацій не збігається.

Отже, незважаючи на те, що склад ЄС та НАТО не збігається, ці дві організації мають спільні цінності та інтереси у сфері безпеки. Їхня співпраця є ключовою для протидії російській агресії та забезпечення стабільності на європейському континенті.

Список використаних джерел

1. Місюра, А., Паливода, В. (2018). Концептуальні підходи НАТО та ЄС до забезпечення стабільності держави і суспільства у сфері національної безпеки. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2018-04/NATO-ES-stiykist-59383.pdf> (дата звернення: 13.02.2024).
2. NATO, Relations with the EU. NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION: веб-сайт. URL: http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49217.htm (дата звернення: 13.02.2024).
3. Зміцнення відносин між НАТО і ЄС. NATO REVIEW: веб-сайт. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2019/07/16/zmtsnennya-vdnosin-myonato-s/index.html> (дата звернення: 13.02.2024).
4. Carmen Gebhard, Simon John Smith, The two faces of EU-NATO cooperation: Counter-piracy operations off the Somali coast. 2014. С. 107–127. URL: https://www.researchgate.net/publication/270609942_The_two_faces_of_EU-NATO_cooperation_Counter-piracy_operations_off_the_Somali_coast (дата звернення: 13.02.2024).

Які відмінності у ставленні окремих країн ЄС до прийому нових членів? У чому причина таких відмінностей? Як кандидати у члени ЄС можуть сприяти розв'язанню цієї проблеми?

Розширення Європейського Союзу шляхом приєднання нових держав-членів було головним аспектом його еволюції. Проте прийом нових членів окремими країнами ЄС відзначався різними ставленнями та підходами.

Різне ставлення до прийому нових учасників:

Країни ЄС показують різний спектр ставлення до прийому нових членів, починаючи від підтримки до відсутності впевненості. Деякі країни, такі як Німеччина та Франція, часто наголошують на необхідності суворого дотримання критеріїв ЄС, включаючи економічну стабільність, демократичне врядування та повагу до основних прав. Вони розглядають розширення як процес, який має відбуватися обережно, гарантуючи, що нові члени повністю готові виконати зобов'язання та відповідальність членства в ЄС.

Такі країни, як Польща та Румунія, історично більше підтримували розширення, визнаючи в ньому можливість сприяти стабільності, процвітанню та регіональній інтеграції. Вони стверджують, що розширення ЄС сприяє розповсюдженню демократичних цінностей і сприянню економічному розвитку, особливо в регіонах, які в минулому зазнали політичних потрясінь та економічної стагнації [1].

Кілька факторів сприяють відмінностям у ставленні країн ЄС до прийому нових членів. Історичний досвід і геополітичні міркування відіграють значну роль, формуючи уявлення про безпеку, стабільність і регіональний вплив. Країни, які пройшли процес переходу від авторитаризму або отримали пряму вигоду від членства в ЄС, можуть виступати за розширення як засіб консолідації демократичних досягнень і розширення зони стабільності.

Економічні фактори також впливають на ставлення до прийому нових членів. Багатші країни ЄС часто висловлюють занепокоєння щодо потенційного тиску на фінансові ресурси, конкуренції на ринках праці та справедливого розподілу коштів ЄС. Вони можуть побоюватися прийому нових членів, що може порушити усталені економічні структури або посилити існуючу соціально-економічну нерівність у профспілці.

Різні погляди на майбутній напрямок ЄС сприяють різним ставленням до розширення. Деякі країни-члени віддають пріоритет поглибленню інтеграції між

існуючими членами, виступаючи за тіснішу політичну, економічну та соціальну співпрацю. Інші підкреслюють важливість збереження гнучкості та національного суверенітету, віддаючи перевагу більш децентралізованому та диференційованому підходу до європейської інтеграції.

Кандидати на членство в ЄС можуть відігравати активну роль у вирішенні викликів, пов'язаних із відмінностями у ставленні до прийому нових членів. По-перше, вони повинні продемонструвати щире відданість цінностям і принципам Європейського Союзу, включаючи демократію, верховенство права та повагу до прав людини [2]. Здійснюючи необхідні реформи та узгоджуючи свою політику зі стандартами ЄС, країни-кандидати можуть зменшити занепокоєння щодо потенційних негативних наслідків розширення.

Країни-кандидати можуть вести конструктивний діалог із існуючими членами ЄС для вирішення конкретних проблем та інтересів. Сприяючи прозорості, співпраці та взаєморозумінню, кандидати на членство можуть зміцнити довіру та впевненість між країнами ЄС, сприяючи плавнішим переговорам щодо вступу та збільшуючи перспективи успішної інтеграції.

Крім того, країни-кандидати можуть сприяти вирішенню цієї проблеми, сприяючи регіональній співпраці та стабільності у своїх відповідних регіонах. Вирішуючи спільні виклики, такі як загрози безпеці, міграція та погіршення навколишнього середовища, претенденти на членство можуть продемонструвати свою готовність взяти на себе обов'язки членства в ЄС і зробити позитивний внесок у досягнення спільних цілей [3].

Підводячи підсумки, відмінності у ставленні окремих країн ЄС до прийому нових членів відображають складну взаємодію історичних, економічних і стратегічних факторів. Хоча ці розбіжності створюють проблеми для процесу розширення, країни-кандидати мають можливість зробити позитивний внесок, виконавши критерії членства, конструктивно співпрацюючи з існуючими членами та сприяючи регіональній співпраці та стабільності. Застосовуючи підхід до співпраці, кандидати на членство можуть допомогти вирішити проблеми та досягти консенсусу, сприяючи більш згуртованому Європейському Союзу.

Список використаної літератури

1. На шляху до Європейського Союзу [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://osf.org.ua/data/blog_dwnl/maket_POLAND.pdf - вільний. Мова-укр.
2. Критерії членства в ЄС [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=29b2cad0-a271-0f59-6e27-12f433b204e5&groupId=252038 – вільний. Мова – укр.

3. Європейський Союз у міжнародних відносинах [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://elearning.iir.edu.ua/pluginfile.php/26416/mod_book/chapter/958/EU%20in%20IR.pdf?time=1644398263399 – вільний. Мова – укр.

Порівняння ступенів готовності до вступу у ЄС України та Молдови. За якими параметрами Україна найбільш готова до цього та за якими позиціями є найбільше відставання?

Від початку своєї незалежності, Україна була спрямована на вступ у Європейський Союз, визначаючи це своєю головною зовнішньополітичною метою. Цей шлях на жаль мав багато перешкод, але з того часу ми багато пройшли і наблизились до того, за що боролися тисячі українців, у 2022 році нарешті отримавши статус кандидата.

Пропоную оцінити ступінь готовності України до вступу в ЄС, але перед цим згадати, що задля приєднання до Євросоюзу, кандидати мають відповідати певним вимогам – Копенгагенським критеріям. Зокрема у випадку України Єврокомісія зазначила сім основних рекомендацій для вступу, а саме:

- впровадити законодавство щодо процедури відбору суддів Конституційного Суду України, включаючи процес попереднього відбору на основі оцінки їх добросовісності та професійних навичок, відповідно до рекомендацій Венеціанської комісії;

- завершення перевірки добросовісності кандидатів у члени Вищої ради юстиції Радою з етики та відбір кандидатів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

- посилення боротьби з корупцією, а також забезпечення належної динаміки судових справ та винесених вироків; призначення нового керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури шляхом атестації визначеного переможця конкурсу та проведення процесу відбору та призначення на посаду нового директора Національного антикорупційного бюро України;

- забезпечення відповідності законодавства про боротьбу з відмиванням грошей стандартам Групи з фінансових заходів (FATF); ухвалення комплексного стратегічного плану реформування всього правоохоронного сектору як частини середовища безпеки України;

- запровадження антиолігархічного закону з метою обмеження надмірного впливу олігархів на економічне, політичне та суспільне життя;

- подолання впливу суб'єктів з корисливими інтересами шляхом ухвалення закону про ЗМІ;

- завершення реформи щодо національних меншин, згідно з рекомендаціями Венеціанської комісії [1].

Урсула фон дер Ляєн похвалила сумлінне впровадження всіх реформ в умовах війни та зазначила, що більша частина умов виконано. А наприкінці 2023 року було прийнято рішення розпочати переговори щодо вступу.

Отже, це нас приводить до думки, що Україна готова до вступу у Європейський Союз, але чи справді це так? Що особисто хотілося б наголосити, що якість виконання цих рекомендацій можна буде побачити тільки у довгостроковій перспективі, адже в перший же день не вийде позбутися олігархії, а корупційні схеми не припинять своє існування. Тож чекати найскорішого вступу не варто, але початок покладений, закони ухвалені, тож лише час покаже наскільки вони дієві та де є найбільші успіхи. Вступ у Євросоюз дає можливість Україні змінитися на краще та прискорює цей процес, адже все частіше можна почути фразу “не на часі”.

Порівнюючи Україну і Молдову на шляху до Європейського Союзу, я б сказала, що перешкоди, що стоять на заваді дуже подібні. Це можна прослідкувати по рекомендаціях, що були висунуті Єврокомісією обом країнам, до того ж нині вони розглядаються разом, як колись в свій час Болгарія і Румунія. Також Молдова і Україна схожі у своїх успіхах запровадження реформ, адже ЄС похвалили Кишинів за старанність. Ну і вразливість обох країн щодо росії допомагає певним чином прийняттю, оскільки таким чином Європейський Союз виявляє свою підтримку [2].

Оглядаючи нашу ситуацію та вимоги, висунуті Європарламентом, я очікую, що найбільші труднощі нас чекають у питаннях боротьби з корупцією та олігархією, адже ці системи за стільки років були вибудовані настільки міцно, що повалити їх буде складно. Зокрема проблема корупції настільки глибока, що навіть “побутова корупція”, як наприклад, покупка лікарняних довідок для роботи, не розглядається громадянами як щось дуже погане і неправильне, а це веде нас до висновку, що з цим питанням треба боротися на соціальному рівні, змінюючи ставлення населення до цього.

Отож, Україна і Молдова багато в чому схожі, якщо порівнювати їхні дії щодо вступу у Європейський Союз. Зокрема Єврокомісія оцінює їхні спроби на “3”, що є доволі непоганим результатом, враховуючи невеликий проміжок часу. Говорячи особисто про Україну – вона на правильному шляху, але тільки роки покажуть успішність нововведень, але чи є в нас цей час? Дізнаємось згодом.

Список використаної літератури

1. Рекомендації Європейської Комісії щодо статусу України на членство в ЄС. URL: <http://surl.li/hfwyn>

2. Ukraine and the EU: what to expect from the accession negotiations? URL: <https://war.ukraine.ua/articles/ukraine-and-the-eu-what-to-expect-from-the-accession-negotiations/>

3. Чи готова Україна до вступу в ЄС? Оцінка Брюсселя (Інфографіка). URL: <https://texty.org.ua/fragments/108929/chy-hotova-ukrayina-do-vstupu-v-yes-ocinka-bryusselya-infohrafika/>

4. Україна максимально швидко виконала сім рекомендацій Європейської комісії для початку офіційних переговорів про членство в Європейському Союзі. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3777911-ukraina-maksimalno-svidko-vikonala-rekomendacii-dla-pocatku-peregovoriv-pro-vstup-u-es-zelenskij.html>

Чому виникають труднощі з розробкою єдиної європейської політики у сфері міграції? У чому корені різних поглядів на цю проблему: у економічних інтересах чи у базових цінностях?

Міграційні процеси є однією з актуальних тем сучасності, зокрема в контексті Європейського Союзу. З роками вони набули складності та важливості, породжуючи велику кількість дискусій та суперечок. Питання міграції висуває на порог політичні, економічні та культурні виклики, що зачіпають корені існуючих принципів ЄС. У цьому контексті виникає питання: чому розвиток єдиної європейської політики у сфері міграції зіткнувся з труднощами, і які корені різних поглядів на цю проблему?

1. Розбіжності між країнами ЄС. Однією з ключових причин труднощів у розробці єдиної європейської політики є наявність розбіжностей між країнами членами ЄС. Різна економічна ситуація, рівень розвитку, культурні особливості та соціальні потреби створюють непростий контекст для знаходження загального підходу. Країни з більш розвинутими економіками (Франція, Німеччина) можуть відчувати великий тиск від масової міграції, тоді як менш розвинені країни (Угорщина, Польща) можуть розглядати мігрантів як потенційних працівників (у більшості на низькооплачувану роботу), економічний стимул.

2. Недостаток спільних цінностей. Ще однією причиною розбіжностей у розробці єдиної політики є різниця спільних цінностей та ідентичностей серед країн членів ЄС. Різні історії, культури, традиції створюють різницю в поглядах на те, яка повинна бути політика міграції. Деякі країни акцентують на гуманітарних аспектах та захисті прав біженців, тоді як інші можуть зосереджуватися на економічних вигодах чи забезпеченні національної безпеки. Мається на увазі, що країни як Франція, Німеччина приймають як мігрантів з України так і з країн Африки, Арабських, однаково захищаючи їх права, на відміну від Угорщини, Польщі, які не приймають так мігрантів з країн Африки і т.п.

3. Економічні інтереси та загроза національній безпеці. Більшість суперечок у сфері міграції викликає протистояння між інтересами економічними та національною безпекою. Деякі країни вважають, що прийом більшої кількості мігрантів може призвести до збільшення ризиків тероризму та інших форм злочинності, що загрожує національній безпеці. (утворення етнічних гетто, небажання асимілюватися) З іншого боку існують аргументи, що міграція може сприяти економічно зростанню, а в противагу цьому ставлять допомоги з

безробіття та людей які спрямовано хочуть жити на це та не шукати роботу. Це протистояння інтересів ускладнює вирішення питання міграційної політики.

4. Система прийняття рішень у ЄС. Система прийняття рішень у Європейському союзі також є однією з причин труднощів у створенні єдиної політики міграції. ЄС базується на принципах консенсусу та колективного прийняття рішень, що означає, що всі країни члени мають право вето, і жодне рішення не може бути прийняте без їх згоди. Ця система хоча і відзначена демократією та рівноправністю, але може виявитися дуже складною коли йдеться про єдину для всіх політику міграції. Спроба знайти спільний підхід, який задовольнить всіх буде вимагати тривалого обговорення та компромісів. Невелика кількість країн може гальмувати або блокувати ініціативи, навіть якщо більшість підтримує.

Таким чином труднощі з розробкою єдиної європейської політики у сфері міграції знаходять свої корені у різниці систем, рівня розвитку країн, протистоянні економічних інтересів та національній безпеці. Важливо знайти компроміс, який враховуватиме різноманіття країн, одночасно сприяючи економічному зростанню та захисту прав та інтересів мігрантів.

Список використаної літератури

1. Принципи міграційної політики Європейського Союзу - <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/670074.pdf>
2. Міграційна політика ЄС - <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/11/52.pdf>
3. Країни ЄС, які не хочуть приймати мігрантів, мають покинути Шенген - Макрон - <https://mind.ua/news/20188821-krayini-es-yaki-ne-hochut-prijmati-migrantiv-mayut-pokinuti-shengen-makron>

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

В умовах сучасного світу, де взаємодія між країнами є ключовою для глобальної стабільності, виникає необхідність в регулювальних заходах для стримування «порушників» міжнародних стандартів на глобальній площині, які можуть порушити міжнародні норми та викликати напруженість у міжнародних відносинах. Саме, для забезпечення загальної стійкості у взаємодії між країнами, слід використовувати певні регулюючі заходи — санкції. Саме санкції є одним із інструментів впливу на тих, котрі порушують міжнародні стандарти, та мають негативний вплив. Санкції, як міжнародний інструмент впливу, визначаються як обмеження у сфері торгівлі, інвестицій, та інших комерційних відносин, застосованні країнами або міжнародними організаціями [1].

Санкційний вплив від групи держав, особливо від Європейського союзу, має великий світовий вплив через фінансові та торговельні обмеження, спрямовані на тих, хто порушує міжнародні стандарти.

У геополітичному контексті, ефективність санкцій, введених Європейським Союзом проти росії, стає об'єктом уваги та дослідження, особливо з початком повномасштабного російського вторгнення на українські території 24 лютого 2022 року. Саме після повномасштабного вторгнення Україна та міжнародні союзники впровадили ряд санкцій проти рф. На сьогодні росія є найбільш підданою санкціям країною у світі, і насамперед санкції на даний момент вважаються найбільш ефективним механізмом впливу на державу-агресора зі сторони цивілізованої світової спільноти.

Радою ЄС було прийнято 12 пакетів санкцій економічних та індивідуальних санкцій, націлені на ключові сектори російської економіки, і спрямовані на стримування можливостей обходу[2]. Санкції які накладає Європейський Союз, охоплюють напрямні обмежувальні заходи, економічні обмеження та візові обмеження. Економічні санкції мають за мету налагодження суворих обмежень на росію через її дії та ефективне утруднення можливостей рф продовжувати агресивні дії. Європейська рада також вводить цільові обмеження проти Білорусі відповідно до її участі у російській агресії проти України. Навіть якщо відомо, що проти білорусі застосовано менше санкцій порівняно з агресором, фактом залишається те, що білорусь є співницею країни-агресора від самого початку повномасштабного вторгнення до України і використовується як

зручна платформа для ухилення санкцій росією. Оцінка ефективності санкцій, які вводить ЄС проти росії включає ряд аспектів.

Аналізуючи їх вплив, важливо враховувати, що санкції є складною системою засобів тиску і впливу призначених змінити поведінку країни-агресора. Напередодні ефективності санкцій слід враховувати ряд факторів, таких як соціально-економічні умови, політичні дії, та геополітичні обставини. Саме Росія виявила здатність обходити санкції через легальні та нелегальні канали, як приклад, використовуючи треті країни для постачання нафти.

Негативний вплив на ефективність санкцій можна виявити в тому, що росія продовжує імпортувати технології, включаючи мікросхеми, незважаючи на обмеження. Це свідчить про потребу усунення слабких місць у санкційному режимі. Результативність санкцій може залежати від посилення заходів у контролі з експортом технологій, що є критичним у забезпеченні повноцінної реакції на сучасні виклики в області глобальної безпеки та геополітики. Також не слід забувати, що у світі ще є компанії, які продовжують підтримувати торгові зв'язки з Росією і головним підтвердженням цього факту є вміст російських ракет, які на вісімдесят відсотків складаються із запчастин, які виготовляються у європейських країнах[3].

Отже, хоча санкції мають вплив на російську економіку, їх ефективність обмежена здатністю росії знаходити способи обходу та невиконання деяких обмежень. У подальших заходах слід розвивати більш комплексний механізм санкцій, а також співпрацювати з міжнародними партнерами для підсилення ефективності заходів тиску на державу-агресора. Тільки разом та ефективними санкціями можна перемогти агресора.

Список використаної літератури

1. Санкції ЄС. URL: <https://finap.com.ua/tag/sanktsiyi-yes/>
2. Санкції проти РФ. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf>
3. Росія використовує дві схеми для обходу санкцій: одна легальна, а друга та основна — ні. URL: <https://tsn.ua/amp/svit/rosiya-vikoristovuye-dvi-shemi-dlya-obhodu-sankciy-odna-legalna-a-druga-ta-osnovna-ni-2292445.html>

За якими показниками Європейський Союз є світовим лідером та у чому він поступається іншим. Яке підґрунтя потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?

Безумовно, у сьогоднішній день, ЄС є справжнім лідером у багатьох показниках. Але, на жаль, є і свої недоліки. Тому, можна вважати, що питання, щодо створення європейської стратегічної автономії є досить актуальним. Така ідея вперше офіційно з'явилась у документах Ради Євросоюзу ще у 2013 році, і досі ведуться розмови і виникають суперечки в ході обговорення цього питання [1].

Наразі, Європейський союз можна вважати лідером в таких аспектах :

- Є лідером світового інтеграційного процесу.
- Один з важливих гравців у світовій політиці.
- Має найбільший торговий оборот і четверту частину світових матеріальних цінностей.
- Надає найбільшу допомогу бідним країнам.

Але, є і свої проблеми, такі як :

- Економічна нерівність. Узнявши найбагатшу та найбіднішу країну ЄС та порівнявши їх ВВП за паритетом купівельної спроможності, можемо дійти висновку, що їх різниця приблизно в 9 разів: Люксембург 125 тис. доларів та Болгарія 13 тис. доларів [2].

Така велика різниця, може свідчити про те, що інтереси різних країн Європейського союзу, цінності та погляди сильно можуть відрізнятися. Це, насамперед, може утворювати різні сутічки та певні суперечки між країнами.

- Міграційна криза. Через різні військові конфлікти, соціальні проблеми та нестабільність, багато людей нелегально мігрували і мігрують у країни ЄС. Через це, може страждати економіка, політичні розбіжності країн Європейського союзу та зростання популізму – теж є досить вагомою проблемою.

- Військова сила та залежність від США. За безпеку ЄС, передусім відповідає НАТО. Але не все так просто, бо значний вплив на цю організацію має США. Через війну Росії з Україною, країни ЄС намагаються відмовитись від російського газу, тому їм чимось прийдеється заміщати його. Найбільш привабливим варіантом буде постачання СПГ (скраплений природний газ), так як він займає менше місця, а також його можна доставляти в будь-яку точку світу. А головним експортером цього газу є США. Тобто, залежність

Європейського союзу є дуже вагомим. Це і є одним з факторів створення стратегічної європейської автономії.

У 2024 році, існує багато різних конфліктів, таких як: напад Росії на Україну, сутичка Ізраїлю і Палестини, напружена ситуація щодо Китаю і Тайвані, та інші. Розуміючи це, ЄС не відчуває себе повністю захищеним, тому, перш за все розвинуті країни цього союзу повинні інвестувати в оборону та зброю.

Також члени Європейського Союзу повинні згуртуватися та визначити спільні цілі, щоб діяти як одне ціле. Ефективною повинна бути і зовнішня політика, для того, щоб закріпитися одним із лідерів на міжнародній арені. Не мало важливим є позиція та підтримка громадськості, бо через величезні мітинги, ідея може не вийти у реальність. Усі ці вище перелічені фактори є підґрунтям для реалізації концепції європейської стратегічної автономії.

Важко сказати, на якому етапі наразі ЄС в створенні своєї автономії. Багато вважають, що усе це поки ще слова, та скоріш за усе цього не відбудеться. Але, це не так. І Європейський союз, відчув небезпеку як ніколи, коли Росія напала на Україну. Виявилось, що ЄС не був готовий до цього. Через цю війну, стало зрозуміло, як багато проблем є в Європейському союзі. Тому, створення європейської стратегічної автономії є дуже актуальним питанням для дискусії у наш час.

Список використаних джерел

1. [Електронний ресурс]. – <https://cacds.org.ua/> - Режим доступу : вільний.
2. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/> - вільний.

Проаналізуйте історичні умови, за яких відбувся вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО. Чому ця подія була важливою для зміцнення європейської безпеки?

Вступ Федеративної Республіки Німеччини до НАТО у 1955 році є ключовою подією для розуміння динаміки європейської безпеки після Другої світової війни. Цей крок відбувся в умовах гострої холодної війни, коли зіткнення між Заходом і Сходом стало невід'ємною частиною міжнародної політики. Проаналізуємо історичні умови та важливість цієї події для зміцнення європейської безпеки. Фактично було три варіанти подальшого розвитку подій: створити німецьку федеральну поліцію для внутрішньої безпеки і як основу для майбутньої німецької армії; запросити Західну Німеччину в НАТО та створити невелику армію, яку б відразу можна було інтегрувати у військові структури НАТО; за французьким сценарієм – створити європейську армію, в якій також передбачали участь німецьких військових. Створення військових формувань Німеччини Аденауер розглядав як можливість завершення окупації Німеччини військами союзників. Він був прихильником власної армії, адже варіант служби німецьких військових у підрозділах НАТО без наявності власної армії робив їх по суті просто найманцями[1]. Після Другої світової війни Німеччина була розділена на дві частини: ФРН (Федеративна Республіка Німеччина) на заході, під контролем західних союзників, і НДР (Німецька Демократична Республіка) на сході, яка стала сферою впливу СРСР. Ця розділеність створювала напруженість і небезпеку для Європи, зокрема для країн, що прилягали до Німеччини. У такій ситуації вступ ФРН до НАТО мав кілька важливих історичних передумов. По-перше, це було стратегічне рішення, спрямоване на забезпечення колективної безпеки в рамках альянсу. Приєднання ФРН до НАТО дало їй гарантії захисту від можливої агресії з боку СРСР або її союзників у вигляді колективної реакції всіх членів альянсу.

По-друге, це також було важливим кроком у процесі реінтеграції Німеччини в міжнародну спільноту. Після війни Німеччина стала об'єктом підозр і обмежень з боку багатьох країн. Її вступ до НАТО свідчив про те, що вона готова взяти на себе відповідальність за свою безпеку і долучитися до колективних заходів по забезпеченню міжнародного порядку.

Північноатлантична рада 23 жовтня 1954 р. прийняла рішення запросити ФРН в НАТО, а офіційно Німеччина стала повноправним членом НАТО 6 травня

1955 р. Відповідно до статті 24 основного закону Німеччини – країна “ може з метою забезпечення миру увійти в систему взаємної колективної безпеки; при цьому вона погоджується на обмеження своїх суверенних прав з метою встановлення і забезпечення мирного і стабільного устрою в Європі і у відносинах між народами всього світу ” [2] , тобто Німеччина стала членом НАТО на законних підставах. Коли Німеччину приймали в НАТО, всі очікували швидкого створення збройних сил загального призначення – для створення противаги СРСР. Дуже швидко створили законодавчу базу для створення власної армії, проте давалися взнаки такі проблеми, як відсутність досвідченого офіцерського складу, матеріальної бази, не дуже охоче саме населення йшло в армію. Перша німецька дивізія увійшла до складу об'єднаних сил НАТО лише 1957 р. Результат процесів, що розпочалися ще тоді, можна побачити сьогодні. Німеччина володіє однією з найбільших і найсильніших армій в Європі. Приєднання 1955 р. ФРН до НАТО доволі сильно вплинуло на міжнародно політичну ситуацію в Європі та світі. До об'єднання Німеччини в єдину державу збройні сили ФРН не були самостійними, а підпорядковувалися НАТО. Тодішній Бундесвер у матеріально-технічному відношенні повністю залежав і підпорядковувався НАТО. Німеччина хоч і мала свої збройні сили, проте не мала національних структур управління. Керівництво збройними силами здійснювала НАТО.

Важливість цього кроку для європейської безпеки полягала в створенні стабільності та зменшенні напруги на континенті. Вступ ФРН до НАТО забезпечив більшу військову підтримку для країн Європи, які також були членами альянсу, збільшивши їхню віру в власну безпеку та знижуючи ймовірність конфліктів. Крім того, це дало можливість зміцнення трансатлантичних зв'язків між Європою та Північною Америкою, що є ключовим для стабільності в регіоні.

Відповідно до Північноатлантичного договору, ФРН повинна була виконувати свої зобов'язання у випадку початку військових дій, агресії проти одного з країн-членів альянсу. Зокрема, в Північноатлантичному договорі у ст. 5 зазначено, що “ Сторони погоджуються, що збройний напад на одну або кількох із них у Європі чи у Північній Америці вважатиметься нападом на них усіх: і, відповідно, вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них, реалізуючи своє законне право на індивідуальну чи колективну самооборону, підтвержене Статтею 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, надасть допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу, і одразу здійснить, індивідуально чи спільно з іншими Сторонами, такі дії, які вважатимуться необхідними, включаючи застосування збройної сили, з метою відновлення і збереження безпеки у Північноатлантичному регіоні ” [3]. Про кожний такий

збройний напад і про всі заходи, вжиті у зв'язку з ним, буде негайно повідомлено Раду Безпеки ООН. Такі заходи будуть припинені після того, як Рада Безпеки вживе заходів, необхідних для відновлення і підтримання міжнародного миру та безпеки. Новий етап у зовнішній політиці Німеччини розпочався після об'єднання країни. Хоча були об'єднані дві абсолютно різні за ідеологією частини, Німеччина продовжила курс європейської інтеграції, залишилася в системі відносин НАТО та ЄС. Отже, вступ ФРН до НАТО був важливим кроком для зміцнення європейської безпеки.

Список використаної літератури

1. Вступ Німеччини до НАТО: через 50 років [Електронний ресурс] / Хафтендорн Хельга. – Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/review/2005/issue2/russian/history.html>
2. Основний закон Федеративної Республіки Німеччина [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vivovoco.rsl.ru/VV/LAW/BRD.HTM>
3. Північноатлантичний договір [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=950_008

Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Питання створення власних збройних сил для Європейського союзу стало предметом обговорення і дискусій вже протягом багатьох років. Незважаючи на те, що ЄС є однією з найбільших економічних та політичних сил у світі, його відсутність власних збройних сил викликає певні питання щодо його безпеки та обороноздатності. У цьому есе я спробую розглянути деякі причини, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил, а також обговорю важливість цього питання та можливі перспективи на майбутнє.

По-перше, однією з головних причин відсутності власних збройних сил у Європейському союзі є історична спадщина та складні відносини між державами-членами. Багато країн ЄС є членами НАТО, а збройні сили в цьому випадку організовані на більш широкому міжнародному рівні. Відтак, у такій ситуації створення власних збройних сил для ЄС може стати дублюванням існуючих структур та спричинити додаткові конфлікти між державами-членами.

По-друге, економічні та фінансові аспекти також грають значну роль у цьому питанні. Створення та підтримка власних збройних сил вимагає великих інвестицій, які можуть стати неприйнятними для деяких держав-членів, особливо в умовах економічних труднощів або фінансових обмежень. Крім того, існує питання ефективності витрат та необхідності збройних сил саме для захисту інтересів Європейського союзу.

Проте, незважаючи на ці проблеми, існує деяка потреба в створенні власних збройних сил для ЄС. Зростаючі геополітичні виклики, такі як зміни у світовому порядку, загрози кібербезпеці та гібридні загрози, підкреслюють важливість механізмів колективної оборони для Європейського союзу. Маючи власні збройні сили, ЄС може бути більш самодостатнім у забезпеченні своєї безпеки та захисту своїх інтересів, незалежно від НАТО або інших міжнародних союзів.

У майбутньому, створення власних збройних сил для ЄС може стати більш актуальним завдяки розвитку оборонних технологій та змінам у політичному ландшафті Європи. Однак, це вимагатиме значних зусиль у співпраці між державами-членами, політичній волі та фінансовій підтримці. Крім того, необхідно забезпечити, щоб створення власних збройних сил не призвело до подальшого розподілу в Європі, але сприяло б підвищенню її обороноздатності та безпеці в цілому.

У підсумку, питання власних збройних сил для Європейського Союзу залишається актуальним та складним. Політичні, економічні та історичні обставини впливають на його рішення у цьому питанні. Проте, зростаючі безпекові виклики можуть змусити ЄС переглянути свої підходи до оборони та безпеки і розглянути можливість створення власних збройних сил у майбутньому.

Список використаної літератури

1. "The European Union and Military Power: NATO's Gap, the NATO-EU Berlin Plus Agreement, and the Future of European Security" (by Michael E. Smith, George Washington University)
2. "Europe's Defence Industry: Addressing the EU's Capability Shortfalls" (by Steven Blockmans, Centre for European Policy Studies)
3. "European Defence: National Perspectives and EU Policies" (by Jolyon Howorth, Yale University Press)
4. "European Defence Integration: Bridging the Gap between Strategy and Operations" (by Frédéric Mérand, Routledge)

Як на вашу думку, чому ЄС до цього часу не має власних збройних сил? Чи є у них потреба і чи будуть створені вони у майбутньому?

Європейський Союз (ЄС) – це велика політична та економічна організація, яка об'єднує країни з різних частин континенту з метою спільного розвитку та забезпечення миру і стабільності в регіоні. Однак дотепер ЄС не має власних збройних сил, що може викликати питання щодо його оборонної стратегії та здатності реагувати на потенційні загрози. Це питання, яке постійно обговорюється і має як прихильників, так і противників.

Ідея європейської армії вперше обговорювалася в 1950 році. Вона була запропонована Францією і складалася б з країн «внутрішньої шістки» (Бельгія, Франція, Італія, Люксембург, Нідерланди та Західна Німеччина), щоб посилити оборону проти радянської загрози без безпосереднього переозброєння Німеччини після Другої світової війни. У 1952 році Договір про створення Європейської оборонної спільноти був підписаний, але не ратифікований сторонами, що підписали.

Цікаво, що після Другої світової війни, країни Європи прагнули до миру та економічного розвитку, роблячи акцент на інтеграції. Створення НАТО гарантувало б безпеку більшості країн, роблячи потребу в європейській армії менш гострою.

Однак, війна в Україні спричинила переосмислення політики безпеки в Європі. І з одного боку, це може стимулювати країни ЄС до створення власної армії, щоб гарантувати свою безпеку без опори на НАТО. З іншого боку, існують й інші фактори, які роблять це питання складним.

Згідно з даними за 2022 рік, опублікованим Євробарометром, переважна більшість громадян ЄС (81%) виступають за загальну політику оборони та безпеки, причому в кожній країні її підтримують щонайменше дві третини. Близько 93% погоджуються з тим, що країни повинні діяти разом, щоб захистити територію ЄС, а 85% вважають, що співробітництво у сфері оборони має бути розширене на рівні ЄС.

На основі цих даних, а також політичних відносинах ЄС з іншими країнами я визначила для себе три головні причини через які ЄС досі не створив власні збройні сили.

Перша причина полягає у складних історичних відносинах між країнами-членами ЄС. Багато з цих країн мають складну історію конфліктів та війн, що може ускладнити процес створення спільних збройних сил через відмінності в оборонних політиках та інтересах.

Друга причина пов'язана з існуючими національними збройними силами в країнах-членах ЄС. Багато країн мають великі та добре розвинені армії, які вони вважають ключовим елементом своєї національної безпеки. Це може спричинити опозицію до ідеї створення спільних збройних сил, оскільки деякі країни можуть боятися втрати контролю над власною обороною.

Третя причина – фінансові перешкоди. Створення спільних збройних сил потребуватиме великих інвестицій та складних адміністративних процесів, що може виявитися важкодоступним для країн, особливо з урахуванням інших соціально-економічних викликів.

Також, якщо брати до уваги усі приведені аргументи вище, можна зробити висновок, що створення спільної армії ЄС може дублювати зусилля НАТО, що призведе до неефективності.

Можливо, ймовірним є не створення повноцінної європейської армії, а посилення співпраці та координації між збройними силами країн ЄС. Це може включати спільне використання ресурсів, спільні військові навчання та спільні операції.

Однак не можна остаточно виключити можливість створення спільних європейських збройних сил у майбутньому. Деякі країни ЄС вже розвивають спільні оборонні програми та ініціативи, що може свідчити про зростаючий інтерес до зміцнення оборонних здатностей ЄС. У майбутньому, за певних умов, ЄС може бути більш активною у розвитку спільних збройних сил для захисту своїх інтересів та забезпечення безпеки своїх членів.

Список використаної літератури

1. https://en.wikipedia.org/wiki/European_army#:~:text=The%20European%20army%20or%20EU,matter%20for%20the%20member%20states.
2. Defence: is the EU creating a European army? - <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20190612STO54310/eu-army-myth-what-is-europe-really-doing-to-boost-defence>
3. The never-ending debate of the European Army and why it is unhelpful - <https://www.boell.de/en/2024/01/22/never-ending-debate-european-army-and-why-it-unhelpful>

Яке підгрунття потрібне для того, щоб реалізувати концепцію європейської стратегічної автономії?

Концепція "стратегічної автономії", яка раніше мала небагато підтримки в країнах-членах Європейського Союзу, зараз отримує її все більше і більше. Єврокомісія вважає підтримку надзвичайно важливою і потребує негайного впровадження, особливо з огляду на необхідність нового підходу до співпраці з партнерами, включаючи Китай.

Ця форма автономії розглядається як ефективний спосіб перегляду промислової політики в новій, розширеній формі. Вона розглядається як ситуація, коли суб'єкт не просто обмежує щось, але розширює можливості для корекції витрат та вигід, щоб забезпечити зростання чистого прибутку. Це досягається шляхом розвитку нових виробничих можливостей, надання додаткових суспільних благ та послуг, а також відповідей на зовнішні впливи.

"Європейська стратегічна автономія" ґрунтується на багатосторонньому співробітництві, де кожен учасник підвищує свою продуктивність та вступає у вигідну співпрацю з партнерами, замість того, щоб просто конкурувати за ринкову частку шляхом зниження витрат і стандартів.

Ідея європейської стратегічної автономії є амбітною концепцією, яку підтримують окремі лідери ЄС, що вважають за необхідне підвищити рівень незалежності та самостійності Євросоюзу у сферах безпеки, оборони та зовнішньої політики.

Парламент Європейського Союзу визначив ключові цілі "європейської стратегічної автономії", які включають безпеку і захист, зменшення залежностей, захист інтересів і цінностей ЄС у світі, розширення економічних можливостей. Очікується, що ці кроки призведуть до великих прибутків, що оцінюються приблизно в 2 трлн євро щорічно і будуть надзвичайно важливими в умовах пандемії та зменшення участі ЄС у світовому ВВП.

Фактори, які визначають важливість досягнення стратегічної автономії в ЄС, а також країн, які зосереджують свої зусилля на наближенні до ЄС, включають:

- Зміна впливу геополітичних центрів, роздробленість регулювання та зростаюча конкуренція між ключовими економічними гравцями (США, Китай, ЄС). Підхід до "автономності" є ключовим для політичного виживання, особливо в контексті змін у глобальних відносинах.

- Події як пандемія COVID-19 та війна в Україні підкреслюють необхідність стратегічної автономії для подолання викликів та використання цифрових технологій.

- Зростаючий вплив таких інструментів, як наука, технології, торгівля, дані, інвестиції на конкурентоспроможність. Цифрова трансформація економіки вимагає інтеграції різних галузей та глибоких структурних трансформацій.

- Зростаюча залежність від цифрових послуг і ключових компонентів для розвитку цифрових технологій. Наприклад, виробництво напівпровідників для цифровизації потребує значних капіталовкладень та спеціальних знань

Важливо відзначити, що ця стратегія не передбачає ізоляціонізму та відділення від партнерів, зокрема від держав НАТО, що входять до ЄС, але намагається забезпечити більшу автономію у прийнятті рішень та дії на виконання їх. Європейський Союз підкреслює необхідність співробітництва та партнерства, але одночасно працює над досягненням більшої автономії в ключових сферах.

Проаналізувавши вищенаписане, можу зробити висновок щодо ключових моментів задля успішної реалізації концепції європейської стратегічної автономії:

1. Політична єдність: Країни Європейського Союзу повинні мати єдину політичну волю і взаємодіяти для досягнення спільних стратегічних цілей у сфері безпеки і оборони.

2. Інвестиції в оборону: Необхідно збільшувати інвестиції в оборону та розвиток військових технологій, щоб забезпечити військову спроможність Європейського Союзу.

3. Координація з іншими міжнародними партнерами: Важливо співпрацювати з іншими країнами і міжнародними організаціями, такими як НАТО, для забезпечення безпеки та стабільності.

4. Розробка технологій майбутнього: Європейський Союз повинен бути в лідерах у розробці та впровадженні передових технологій у сфері оборони, таких як кібербезпека та кібероборона.

5. Створення інституційних рамок: Потрібно створити ефективні інституційні механізми в межах Європейського Союзу для координації та управління стратегічною автономією.

6. Взаємодія з громадськістю: Важливо забезпечити прозорість і взаємодію з громадськістю щодо стратегічних питань безпеки та оборони, щоб залучити широку підтримку суспільства.

Ці аспекти допоможуть забезпечити успішну реалізацію концепції європейської стратегічної автономії і підвищити безпеку та стабільність у регіоні та світі.

І хоча розвиток стратегічної автономії Європейським Союзом має потенційні переваги, його досягнення може стати складним та призвести до внутрішніх конфліктів у межах ЄС та напружених відносин з партнерами. Створення окремої європейської армії або повна автономізація Євросоюзу як безпекового гравця є малоймовірними, оскільки це може викликати серйозні протиріччя з функціями Північноатлантичного альянсу. Натомість, поглиблення співпраці між ЄС та НАТО з врахуванням їхньої специфіки, правильним розподілом компетенцій і обов'язків, а також розвиток внутрішньої безпекової інфраструктури Євросоюзу можуть бути оптимальними кроками для зміцнення європейського середовища безпеки в цілому.

Список використаної літератури:

1. Васильєв Є. Новий вимір європейської інтеграції: що означає курс ЄС на стратегічну автономію. Європ. правда. 2021. 23 березня. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2021/03/23/7121086/>.
2. Рогова О. Правові та політичні аспекти «стратегічної автономії» Європейського Союзу / О. Рогова // Публічне право. — 2023. — № 2. — С. 64-74.
3. Трансформація політики безпеки ЄС: збільшення автономії чи збереження пріоритету НАТО? — Інтернет-ресурс: <https://adastra.org.ua/blog/transformaciya-politiki-bezpeki-yes-zbilshennya-avtonomiyi-chi-zberezhennya-prioritetu-nato>.
4. У ЄС усе більш прихильні до ідеї Макрона про «стратегічну автономію» від США – Мішель. Укр. правда. 2023. 11 квітня. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2023/04/11/7397457/>.

Проаналізуйте відмінності у ставленні окремих країн ЄС до прийому нових членів. На вашу думку, у чому причина таких відмінностей? Як кандидати у члени ЄС можуть сприяти розв'язанню цієї проблеми?

Перед тим як почати розкривати цю цікаву та неоднозначну тему, спочатку я б хотів розкрити що саме таке ЄС і чому вони хочуть розвивати свою коаліцію та приймати нових членів.

Європейський Союз (або коротко ЄС) – це коаліція, що представляє 28 країн, які об'єдналися на основі спільних людських і демократичних цінностей для досягнення стабільності, миру та процвітання. На території ЄС проживає більше 470 мільйонів громадян різних національностей, вірувань та традицій. За 50 років існування ЄС перетворився на потужну і впливову силу, яка відіграє провідну роль у світовій політиці, економіці, культурі. Це єдиний економічний, соціальний та гуманітарний простір, де відмовилися від кордонів та зайвих умовностей задля вільного пересування людей, продуктів, капіталів, необмеженого обміну інформацією, культурними та науковими надбаннями. До єднання заради майбутнього прагне перш за все молодь Є багато причин, чому саме ЄС приймає нові країни, і перш за все – Безпека і Стабільність, бо якщо ЄС буде мати багато союзників, то мало хто захоче напасти та забрати території Європейського Союзу. Також така передумова дає великі переваги в економічному плані, саме це дозволяє розвивати економіку в усіх країнах. І хочу додати, що коли ти є членом ЄС, то для тебе відкривається багато можливостей в політичному руслі, я більш маю на увазі зміцнення впливу. Наприклад, якщо б Україна вже була у ЄС, то у неї був би голос, який би вона могла віддавати при голосуванні, бо багато країн поважають таке членство і хочуть самі стати членами такої сильної команди.

Тож, після того як ми дізналися що таке ЄС, і які переваги надає бути у статусі цього союзу, можемо почати відповідати на основні запитання по цій темі. Я планую відповідати від лица України, бо саме ми найбільш перспективна країна, яка у майбутньому має великі шанси до вступу та отримання членства. Перед тим як Україні має прийти запрошення до вступу, вона має виконати усі критерії: “Копенгагенські критерії” у які входять(саме ці критерії діють для кожних);

- Політичні: стабільність установ, що гарантують демократію, верховенство права, забезпечення прав людини, повагу і захист прав меншин.
- Економічні: наявність діючої ринкової економіки та спроможність витримати тиск конкурентів та ринкових сил у межах ЄС
- Правові: спроможність взяти на себе зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, включаючи визнання цілей політичного, економічного та валютного союзу.

Коли ми дивимося на ці критерії, можна подумати чому нас ще не прийняли, бо майже усі ці критерії вже були виконані до того як ми подали заявку до вступу. На жаль, для кожної країни, що хоче вступити до союзу треба виконати власні критерії і для виконання цих критерій дається час. Для маленького прикладу я наведу кілька критерій для України:

1. Посилити боротьбу з корупцією
2. Призначити нового директора НАБУ
3. Впровадити закон про Олігархів
4. Ухвалити комплексний стратегічний план реформування правоохоронного сектору

Таких аспектів дуже багато, і все це ми робимо не зупиняючись. Давайте уявимо ситуацію, коли ми виконали усі критерії. Після цього усі країни повинні проголосувати, чи хочуть вони бачити кандидата як члена ЄС. Якщо відповідати на друге питання, то відмінність полягає в тому, що багато країн захищає свої інтереси і ми бачим, що Словаччина та Угорщина не хочуть нас бачити членом ЄС. Мабуть, я можу сказати чому саме вони не хочуть, бо їхні президенти мають відношення до Росії, і кожен з них хоче отримати російський газ – дуже дешево у всьому світі. До останнього вони будуть блокувати вступ нам.

Зараз я дивлюся з іншої сторони на цю проблему, і кожен повинен розуміти, що ніяка країна нам не завадить дійти до нашої мети. Члени ЄС такі як Німеччина, Литва, Латвія, Естонія, Польща та багато-багато інших підтримують Україну та хочуть, щоб ми були з ним, були пліч о пліч та боролися за свободу та мир у світі. Якщо все піде добре, то члени Європейського Союзу зможуть забрати голос на політичному рівні в Угорщині та ми без всіляких проблем приєднаємося

до цієї коаліції, і будемо боронити наші кордони та кордони наших партнерів першу чергу від Росії.

Список використаної літератури

<https://www.kspu.edu/DInternatRelations/EUIC/AboutEUIC.aspx>

https://tvoemisto.tv/exclusive/shcho_ya_mozhu_zrobyty_shchob_moya_kraina_stala_chlenom_yevropeyskogo_soyuzu_133931.html

На вашу думку, які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати. Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?

У світлі стрімкої євроінтеграції України та поглиблення взаємодії з Європейським Союзом стає важливим розглядом та аналізом тих відмінностей, які перешкоджають українській економіці адаптуватися до стандартів ЄС. Зокрема, у контексті відновлення діяльності Кабінету Міністрів та ухвалення нових євроінтеграційних актів, спрямованих на встановлення європейських правил у різних сферах, актуальним є аналіз найскладніших аспектів цього процесу. Однією з ключових сфер, у яких відмінності між стандартами України та ЄС найпомітніші, є безпека та якість продукції. Європейські стандарти безпечності та якості харчових продуктів визнані одними з найвищих у світі, що вимагає від українських виробників значних зусиль для адаптації. Передусім, це стосується не лише харчової промисловості, але й інших сфер, таких як медицина, фармакологія та виробництво товарів широкого споживання. Контроль за безпечністю продукції, який є важливим аспектом забезпечення якості продукції, здійснюється через впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів, відомої як НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points). Ця система базується на аналізі та контролі ризиків і небезпечних чинників у виробничому процесі з метою забезпечення безпечної продукції. Перехід на стандарти НАССР є обов'язковим для підприємств, що виробляють продукцію з необробленими інгредієнтами тваринного походження, і вимагає серйозних зусиль у впровадженні цієї системи. У сфері харчової промисловості особлива увага повинна бути приділена дотриманню стандартів безпечності і якості продукції.

Ще однією з відмінностей між Україною та Європейським Союзом є корупція та правова система. Корупція є серйозною проблемою в українському суспільстві, що створює перешкоди для ефективного функціонування державних інституцій, знижує довіру до влади та обмежує економічний розвиток країни. В ЄС великий акцент робиться на боротьбу з корупцією та забезпеченням прозорості та відповідальності в управлінні справами. Для України необхідно провести глибокі реформи в судовій та правоохоронній системах, щоб забезпечити рівність перед законом та виконання прав людини. Це включає в себе зміцнення незалежності судів, підвищення кваліфікації правоохоронців, впровадження ефективної системи контролю за дотриманням закону та

належного розслідування корупційних злочинів. Крім того, економічні нерівності є ще однією проблемою, яка вимагає уваги та реформ. Україна має великі різниці у рівнях доходів та доступі до ресурсів між різними соціальними групами та регіонами. Це створює напругу в суспільстві та обмежує можливості для розвитку кожного індивідуума.

Також важливою проблемою є енергетична незалежність. Україна традиційно залежить від імпорту енергоресурсів, особливо природного газу, з Росії. Це створює ризики для національної безпеки та обмежує можливості для розвитку власного енергетичного сектору.

Культурні відмінності також є фактором, який варто враховувати. Україна має свою унікальну культуру та ідентичність, яка може відрізнитися від культур ЄС. Важливо зберегти та захистити культурну спадщину України, одночасно працюючи над тим, щоб забезпечити розуміння та взаємодію між культурами. Для того щоб подолати ці відмінності, необхідно вжити ряду заходів:

1. Це модернізація технологічних процесів у виробництві, впровадження нових стандартів якості та безпеки, а також підвищення якості управління виробництвом і контролю якості.

2. Важливо підвищити обізнаність українських виробників щодо вимог ЄС та надати їм доступ до необхідної інформації та навчальних ресурсів. Усунення відмінностей між стандартами України та ЄС - це складне, але можливе завдання, яке потребує злагоджених зусиль уряду, бізнес-спільноти та суспільства в цілому.

Щоб прискорити процес наближення України до стандартів ЄС, необхідно прийняти ряд конкретних заходів. По-перше, уряду України слід активно проводити глибокі реформи в судовій та правоохоронній системах, зосереджуючи увагу на зміцненні незалежності судів та боротьбі з корупцією. Важливо забезпечити належне фінансування та підтримку реформаторських ініціатив у цих сферах. По-друге, необхідно продовжувати економічні реформи, спрямовані на зменшення економічних нерівностей та стимулювання сталого економічного зростання. Це може включати в себе поліпшення бізнес-клімату, заохочення інвестицій та розвиток конкурентоспроможного бізнесу. По-третє, Україні необхідно активно працювати над забезпеченням енергетичної незалежності, зокрема, шляхом розвитку альтернативних джерел енергії та підвищення енергоефективності. По-четверте, важливо продовжувати сприяти культурному обміну та взаєморозумінню між Україною та ЄС, що допоможе зменшити культурні відмінності та сприятиме інтеграції. Загалом, успішна євроінтеграція України потребує комплексного підходу та активної роботи з боку уряду, бізнес-спільноти та громадськості. Лише шляхом спільних зусиль та відданості можна досягти швидкого та ефективного наближення до стандартів Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) | Міністерство закордонних справ України <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-z-bezpeki-i-spivrobotnictva-v-yevropi>
2. Зеленський розповів, як потрібно впроваджувати нові стандарти безпеки у Європі — Суспільне — Суспільне <https://suspilne.media/457887-zelenskij-pid-cas-konferencii-z-vidnovlenna-ukraini-naviv-pat-prikladiv-vprovadzenna-novih-standartiv-bezpeki/>
3. Безпечність продукції <https://euukrainecoop.medium.com/%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97-4f0f3255333e>
4. Впровадження європейських стандартів в Україні <https://minjust.gov.ua/m/vprovadjennya-evropeyskih-standartiv-v-ukraini>

Відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС

Через великі масштаби міграційних потоків, міграція стала однією з глобальних проблем людства, що змушує весь світ розглядати її як кризову ситуацію. Імміграція має значний вплив на різні аспекти життя в країні, куди іноземці іммігрують. Наприклад, у багатьох країнах з низькою народжуваністю міжнародна міграція є важливим фактором зростання та відтворення населення. З іншого боку, великий потік іммігрантів має багато негативних наслідків. Потік мігрантів, частина з яких є біженцями, обрушився на приймаючі країни, викликаючи невдоволення корінних народів. Крім того, зіткнення культур породжують багато проблем. Мігранти часто стикаються з дискримінацією та радикальними поглядами, що загрожують життю, а проблема інтеграції міжнародних мігрантів у приймаючі громади стає дедалі гострішою.

Після Другої світової війни, лише в 1990-х роках Західна Європа зіткнулася з мільйонами біженців. Проте тодішня ситуація як кількісно, так і якісно суттєво відрізнялася від нинішніх осіб. Найбільший приплив осіб, зафіксований у 1993 році, сягнув 554 тис. осіб, серед яких переважали громадяни сусідніх європейських країн і, перш за все, розтерзаної війною Югославії.

Імміграційна політика може значно відрізнитися між країнами-членами ЄС через відмінності в історії, культурі, економічних обставинах і політичних поглядах [1].

Ліберальний підхід: Деякі країни ЄС, такі як Нідерланди, Швеція та Німеччина, як правило, мають ліберальну політику щодо імміграції. Це розробка інтеграційних програм, надання соціальної допомоги, освіти та місць праці, а також забезпечення захисту прав іммігрантів. Наприклад, Швеція на 2015 рік мала показник у 1667 мігрантів на 100 тис. місцевих жителів. Це число в Німеччині склало 587, а в Нідерландах – 643 на кожні 100 тис. місцевих жителів. Середній показник по Євросоюзу – 260 на кожні 100 тис. З 2014 по 2018 рік понад 2 мільйони людей отримали статус біженця в Європі. Статистика показує, що «шок від біженців», якого зазнали країни Європи, є значно перебільшеним, якщо порівнювати це число із загальною чисельністю населення країн ЄС. Навіть у Швеції, яка прийняла найбільше біженців, кількість біженців становила лише 2% населення країни. Німеччина, Франція та Швеція готові поширювати соціальні пільги не лише на своїх жителів, а й на багатьох інших людей. Рівень життя в Європі один з найвищих у світі. Це ідеальне місце для біженців. Існує хороша соціальна підтримка, відносно низький рівень ксенофобії та велика спільнота іммігрантів, з якими відносно легко контактувати. Потрапити до ЄС важко, дорого, довго і небезпечно для життя, але все це здається менш страшним для тих, хто пережив громадянську війну, голод і гноблення.

Консервативний підхід: Деякі інші країни, такі як Угорщина, Польща та Австрія, прийняли більш консервативний підхід, запровадивши суворіший контроль на кордоні, обмеживши масову імміграцію та зберігаючи культурну ідентичність. Незважаючи на те що у Німеччині в 2015 р. була найбільша кількість заяв про надання притулку, Угорщина, тим не менш, мала найбільше число біженців пропорційно до кількості населення, навіть попри те, що Угорщина закривала свій кордон з Хорватією в спробі зупинити потік мігрантів в жовтні. Близько 1800 біженців на 100 тис. чоловік угорського населення запросили притулок в 2015 р.

Змішані підходи: Деякі країни посередині можуть прийняти змішані підходи, які поєднують елементи ліберальної та консервативної політики. Так у 2015 році Великобританія була відкрита для іммігрантів через значне "старіння нації". Потік іммігрантів міг би сповільнити цей процес. Попри цю доступність, Великобританія на 2015 рік мала лише 60 мігрантів на 100 тис. місцевих жителів.

Наразі відсутність скоординованих дій ЄС примушує країни вирішувати це питання самостійно. Це, як правило, стосується закриття кордонів, будівництва дротяних загороджень і проведення військово-морських операцій. Такі заходи не тільки не вирішують проблеми нелегальної імміграції, але й порушують ідеали, на яких засновано ЄС [2].

Я особисто підтримую підходи, які сприяють інтеграції іммігрантів у суспільство, забезпечують їхні права та свободи, а також сприяють економічному розвитку країни. Також важливо забезпечити безпеку та контролювати потоки масової міграції, щоб запобігти негативним соціально-економічним наслідкам.

Список використаних джерел

1. Міграційна політика Європейського Союзу. [Електронний ресурс]: https://www.niss.gov.ua/sites/default/files/2014-07/migr_pol-68f1d.pdf

2. Міграційна криза в ЄС: причини і шляхи подолання. [Електронний ресурс]:

<https://theses.oa.edu.ua/DATA/152/%D0%A0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%9C%D0%BC%D0%B2-61%20%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0>

**Які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати.
Що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес?**

Україна є кандидатом на членство в Європейському Союзі з 23 червня 2022 року [1]. Це означає, що Україна зобов'язана виконувати копенгагенські критерії, які вимагають стабільності установ, демократії, верховенства права, дотримання прав людини та захисту прав меншин, а також дієвої ринкової економіки [2]. Однак, Україна зіткнулася з серйозними викликами у здійсненні свого євроінтеграційного курсу через повномасштабне вторгнення Росії в Україну, яке почалося 24 лютого 2022 року [3]. Російська агресія призвела до значних втрат людських життів, територіальної цілісності, економічної стабільності та безпеки України. У цій дослідницькій роботі розглянеться, які з відмінностей України від стандартів ЄС буде найскладніше подолати в умовах війни з Росією, і що потрібно зробити, щоб прискорити цей процес.

Можна виділити три основні сфери, в яких Україна має значні відмінності від стандартів ЄС: політична, економічна та екологічна.

1. Політична сфера. Україна має демократичний режим, який базується на багатопартійній системі, парламентсько-президентській формі правління, конституційному судочинстві та громадянському суспільстві. Однак, Україна також стикається з проблемами корупції, недосконалої правової системи, слабкої державності, політичної нестабільності та впливу олігархів на політичний процес. Війна з Росією посилила ці виклики, а також додала нові, такі як внутрішній розкол, військова мобілізація, гуманітарна криза, інформаційна війна та зовнішній тиск. Щоб подолати ці відмінності, Україні потрібно продовжувати реформувати свою політичну систему відповідно до європейських стандартів, зокрема зміцнювати демократичні інституції, боротися з корупцією, забезпечувати верховенство права, гарантувати права меншин, залучати громадян до прийняття рішень, сприяти діалогу та примиренню між різними суспільними групами, а також зміцнювати національну безпеку та обороноздатність.

2. Економічна сфера. Україна має ринкову економіку, яка базується на вільній конкуренції, приватній власності, відкритості та інтеграції в світову економіку. Однак, Україна також стикається з проблемами низького рівня ВВП на душу населення, високої інфляції, великого державного боргу, нерозвиненої

інфраструктури, низької продуктивності праці, залежності від енергоносіїв, нерівномірного регіонального розвитку та тіньової економіки. Війна з Росією погіршила ці виклики, а також додала нові, такі як втрата контролю над частиною території та промислових об'єктів, зниження торгівлі та інвестицій, пошкодження енергетичної безпеки, зростання військових витрат, санкції та ембарго. Щоб подолати ці відмінності, Україні потрібно продовжувати реформувати свою економіку відповідно до європейських стандартів, зокрема збільшувати економічний зріст, стабілізувати макроекономічну ситуацію, зменшувати державне регулювання, сприяти розвитку малого та середнього бізнесу, модернізувати інфраструктуру, підвищувати енергоефективність, диверсифікувати експорт, зменшувати соціальну нерівність та легалізувати тіньову економіку.

3. Екологічна сфера. Україна має багате природне біорізноманіття, яке складається з різноманітних екосистем, флори та фауни. Однак, Україна також стикається з проблемами забруднення повітря, води, ґрунту, відсутності ефективного управління відходами, втрати лісів, ерозії ґрунтів, загрози видам, які перебувають під загрозою зникнення, низької екологічної свідомості населення. Війна з Росією посилила ці виклики, а також додала нові, такі як руйнування природних ресурсів, екологічних об'єктів та інфраструктури, підвищення ризику екологічних катастроф, таких як аварії на АЕС, хімічних підприємствах, нафтопроводах, збільшення екологічних біженців, зниження якості життя населення. Щоб подолати ці відмінності, Україні потрібно продовжувати реформувати свою екологічну політику відповідно до європейських стандартів, зокрема забезпечувати виконання зобов'язань за Паризькою кліматичною угодою, впроваджувати екологічні стандарти ЄС, підвищувати екологічну відповідальність суб'єктів господарювання, зміцнювати екологічний моніторинг та контроль, розвивати екологічне освіту та просвіту, сприяти збереженню та раціональному використанню природних ресурсів, підтримувати міжнародну співпрацю в екологічній сфері.

Україна є кандидатом на членство в Європейському Союзі, тому має прагнути до виконання копенгагенських критеріїв. Однак, Україна зазнає великих труднощів у здійсненні свого євроінтеграційного курсу через війну з Росією, яка негативно впливає на політичну, економічну та екологічну ситуацію в країні. Як висновок можна зазначити, що Україні необхідно продовжувати реформувати свою політичну, економічну та екологічну системи відповідно до європейських стандартів, зміцнювати демократію, правову державу, ринкову економіку, екологічну безпеку, а також шукати спосіб врегулювання конфлікту з Росією. Це допоможе Україні не тільки наблизитися до ЄС, але й покращити якість життя своїх громадян.

Список використаних джерел

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0_%E2%80%94%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7
2. https://www.eeas.europa.eu/eeas/%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%BC%D1%96%D0%B6-%D1%94%D1%81-%D1%82%D0%B0-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D1%8E-%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BA%D0%B0_uk
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B3%D0%B0%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97
4. <https://www.euointegration.com.ua/rus/articles/2023/11/7/7172927/>
5. <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/02/13/696918/>

Оцініть ефективність санкцій, які ЄС запровадив проти росії? Що негативно позначається на цій ефективності?

На закінчення другого року війни, експерти з Atlantic Council, Єльського університету та Інституту Карнегі проаналізували вплив економічних санкцій Заходу на здатність кремля вести війну проти України. Понад 1100 міжнародних компаній повністю припинили свою діяльність в Росії, і країна виявилась не в змозі повністю замінити їхню роботу. Введення в грудні 2022 року граничної ціни на російську нафту на рівні \$60 за барель спричинило втрату РФ приблизно \$47,3 млрд доходів. Але важливо відзначити, що обмеження, введені колективним Заходом, поступово втрачають свою ефективність. Більше того, російська економіка проявляє ознаки помірною відновлення, що дозволило російському Мінфіну включити в бюджет на 2024 рік рекордні обсяги видатків на війну.

По-перше, заходи санкцій Заходу виявились нещільними через наявність лазівок, винятків та недоліків, якими скористалася Росія. Заборона на використання SWIFT виявилась лише частковою, оскільки не розповсюджувалась на банки, які здійснюють енергетичні операції. "Газпромбанк" і "Сбербанк" зберегли доступ до SWIFT, оскільки проводили платежі під час торгівлі енергоносіями, і не мали обмежень в міжнародних банківських операціях. Крім того, Росія підготувалася до цього, створивши власну систему банківських платежів "Мир".

Виявилось, що обмеження експорту щодо цін на нафту не мають ефективного механізму примусу. Незважаючи на заборону, Росія продовжує продавати нафту за цінами вище \$60 за барель (у вересні-жовтні ціна експорту перевищила \$80 за барель).

У відповідь на повну заборону ЄС експорту російських алмазів, Кремль перенаправив їх до третіх країн, зокрема Об'єднаних Арабських Еміратів. Попри замороження рахунків Росії на Заході, Кремль заздалегідь накопичив свої золоті запаси, що дозволило пом'якшити санкційний вплив і утримати падіння курсу рубля і рівня життя росіян.

По-друге, хоча західні санкції суттєво пошкодили російську економіку, доходи від продажу нафти забезпечили Кремлю головний потік фінансування, а підприємства шукають шляхи обійти обмеження. Росія, наприклад, обходить обмеження цін на нафту завдяки так званому тіньовому флоту, купуючи старі

танкери від невідомих власників і без страхування, або із страховими договорами не від західних компаній. У контексті заборони експорту товарів і технологій військового та подвійного призначення від США та їх союзників та введення багатостороннього експортного контролю, Росія почала закуповувати військові компоненти через посередників і виробників з третіх країн, включаючи західні. Наприклад, 75% американських мікрочипів було поставлено в Росію з Гонконгу та Китаю. З січня по липень 2023 року Москва імпортувала військові технології на суму \$798 млн, намагаючись обійти санкції.

Список використаної літератури

1. Що заважає ефективності західних санкцій проти росії. URL: <https://cpd.gov.ua/main/shho-zavazhaye-efektyvnosti-zahidnyh-sankcij-proty-rosiyi/>

Холодна війна: історія чи сучасність?

Холодна війна - це глобальне геополітичне, військове, технологічне, економічне і ідеологічне протистояння світового масштабу в період з 1946 р. до кінця 1980-х років між двома блоками держав з різними соціальними та економічними системами. Холодна війна привертає увагу до складних відносин між світовими державами, які можуть мати важливі наслідки й нині. Історично; холодна війна відзначалася геополітичними конфліктами, гонкою озброєнь та ідеологічними протистояннями між США та Радянським Союзом. Нині, хоча безпосередньої протистояння між двома світовими супердержавами не спостерігається, виникають нові виклики та загрози, які можуть породжувати напруженість або навіть потенційні конфлікти. Такі фактори, як геополітичні амбіції, конкуренція за ресурси, кібернетичні атаки та інформаційна війна, свідчать про те, що елементи холодної війни можуть існувати й сьогодні.

Після смерті Сталіна у 1953 р. відбулося деяке послаблення напруги, але ситуація в Європі лишалася непротистоянням озброєним перемир'ям. Американські солдати негласно стояли в Західній Німеччині, натомість у Східній Німеччині так само негласно стояли солдати радянські. На переозброєння Західної Німеччини і її вступ до НАТО СРСР у 1955 р. відповів формальним альянсом зі східноєвропейськими комуністичними країнами, який називався Організація Варшавського договору або Варшавський пакт; це було скоріш політичним кроком, ніж оборонним, бо на час створення НАТО в 1949 р. СРСР уже мав систему взаємних договорів про допомогу з усіма союзниками в Східній Європі. У 1956 р. статус-кво на короткий час був випробуваний під час Угорської кризи, коли угорці спробували зіскочити з радянської орбіти після усунення від влади угорського сталініста Матяша Ракоші Хрущовим. Берлін лишався поділений, а статус міста суперечливим. У 1961 р. Східна Німеччина звела Берлінський мур, щоб запобігти втечі східних берлінців до Західного Берліна.

Політика обману

У цей же час СРСР окупував окремі країни Східної Європи й Азії, а потім встановив у них маріонеткові режими, розпочавши політику подвійних стандартів сучасного типу. Після цього Радянський Союз запропонував Заходу мирне співіснування (мирне змагання держав і суспільних систем, за якого народи могли б налагодити ближчі відносини), що було здебільшого політичною грою задля комуністичної експансії, чого й боявся Захід.

У інтерв'ю закордонним журналістам Сталін говорив про потребу мирного співіснування, закликав до зміцнення політичних, економічних та культурних зв'язків зі США й Великою Британією, про готовність скористатися позичками і кредитами капіталістичних країн, бою необхідних для відновлення економічної потужності СРСР. Також Союз пропонував відмовитися від створення закритих блоків та угруповань, спрямованих проти інших держав.

Таким чином, хоча холодна війна являє собою історичний період, її вплив та деякі аспекти можуть бути актуальними й у сучасному світі. У сучасному світі розуміння і діалектика холодної війни також відображаються у взаємовідносинах між державами, які ведуть боротьбу за вплив та геополітичну перевагу. Наприклад, конфлікт між Росією та Заходом у зв'язку з анексією Криму, а також втручанням у внутрішні справи сусідніх країн, може бути сприйнятий як відновлення деяких аспектів холодної війни. Однак, варто зауважити, що сучасна ситуація відрізняється від минулих часів за наявності нових факторів, таких як кібернетичні загрози, тероризм та інші нетрадиційні виклики для міжнародної безпеки.

Тому, хоча холодна війна є історією, вона також служить дзеркалом для розуміння сучасних геополітичних та міжнародних відносин. У

такому контексті важливо розглядати можливості співпраці та дипломатичних зусиль для зменшення напруженості та вирішення конфліктів. Збереження міжнародного миру та безпеки потребує постійного діалогу, співпраці та взаєморозуміння між державами.

Отже, розуміння історії холодної війни може відігравати важливу роль у формуванні ефективних стратегій для вирішення сучасних міжнародних викликів та збереження миру в світі.

Список використаної літератури

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0
2. <http://www.americanstudies.history.knu.ua/uk/arxiv/8-2/2019-8-bessonova-ukr/>
3. <https://matrix-info.com/tak-zapalyuvalasya-holodna-vijna/>

У чому відмінності політики ставлення до іммігрантів у різних країнах ЄС? Який би з варіантів цього ставлення підтримали б ви особисто?

Сьогодні існує величезна проблема з нелегальною міграцією у Європі. Тільки у 2022 році було зафіксовано більше 300 тисяч нелегальних перетинів кордону. Ця тенденція постійно зростає і вже приводить до економічної нестабільності в економіці, не кажучи про внутрішню дестабілізацію в країні. Як показує практика, мігрантам важко інтегруватися у нове суспільство, через різну культуру та традиції (більшість мігрантів прибувають з Близького Сходу та Африки), через їх неспроможність або небажання пристосуватися до нового суспільства. Вони приносять те, від чого тікали, на нове місце і через це країнах міграції з'являються так звані «гетто». Також це призводить до зростання злочинності. У людей виникають питання: «Чому наші податки витрачають не на допомогу власному населенню, а мігрантам, які сидять на виплатах та нічого не роблять?». Це є цілком логічне і справедливе питання, на яке громадянам не можуть відповісти. Поведінка мігрантів, економічний тиск та страх призводить до появи популістів, які обіцяють з цим боротись. Так і трапилось у Нідерландах. А тепер розглянемо, як ставляться до мігрантів у Німеччині, Франції та Польщі.

Німеччина визначає важливість інтеграції мігрантів у суспільство, пропонує пільги, виплачує допомогу, а для великих родин виділяє житло. Ці дії повинні стимулювати до швидкої інтеграції їх у суспільство. Але у німецькому суспільстві існують різні думки щодо міграції. Деякі люди занепокоєні можливими негативними наслідками міграції, такими як зростання злочинності та тероризму. Інші вважають, що міграція може бути корисною для німецької економіки та суспільства.

Франція, як і Німеччина, намагається інтегрувати мігрантів у суспільство, також запроваджує різні програми для їх підтримки. Французи, на відміну від німців, не так добре ставляться до мігрантів. У Франції висока злочинність через мігрантів, а у великих містах навіть є райони, до яких закликають не ходити, бо це небезпечно. Кожен рік у Франції зростають популістські та ультраправі партії, які пропонують вирішення проблем з мігрантами. Тобто держава намагається інтегрувати мігрантів, а люди в більшості не раді цьому.

Польський уряд загалом негативно ставиться до нелегальної міграції. Коли виникла міграційна криза, де тисячі людей, з Близького Сходу та Африки, намагалися незаконно потрапити до ЄС через Польщу. Польща вжила жорстких заходів для захисту своїх кордонів, включаючи будівництво стіни та посилення прикордонного патрулювання. Уряд також заявляє, що не буде приймати нелегальних мігрантів, яких розподіляють інші країни ЄС. Опитування показують, що більшість поляків негативно ставляться до нелегальної міграції. Деякі люди стурбовані тим, що мігранти можуть становити загрозу для безпеки.

Особисто я підтримав би польський варіант, але з доопрацюванням.

1. Дозволити в'їзд, якщо людина може принести користь державі.
2. Проводити контроль за інтеграцією в суспільство (знання мови, законів тощо).
3. Ніяких виплат, мігрант повинен знайти роботу (держава може допомогти).
4. Посилення відповідальності перед законом (держава повинна уважно слідкувати).
5. Коли мігрант приїжджає до країни, він повинен поважати чужу культуру.

Я вважаю, що саме з таким доопрацюванням можливо отримати користь від мігрантів і не турбуватись за безпеку країни.

Список використаної літератури

1. У Німеччині найвищі соціальні виплати для біженців, згідно з аналізом, який наводить наукова служба Бундестагу. URL: <https://www.dw.com/uk/napliv-migrantiv-i-dilema-nimeccini/a-66848042>
2. На території країни було організовано понад 400 заходів, присвячених інтеграції іноземців. URL: <https://www.immigration.interieur.gouv.fr/Integration-et-Acces-a-la-nationalite/Semaine-de-l-integration-des-etrangers-primos-arrivants-en-France-du-17-au-21-octobre-2022>
3. Райони, яких слід уникати у Парижі. URL: <https://sacavoyage.fr/ru/quartiers-a-eviter-a-paris-quartier-chaud-paris-classement-et-carte/>
4. Угорщина та Польща проголосували проти реформи Дублінської системи. URL: <https://hfhr.pl/en/news/reform-of-eu-migration-law-hinders-access-to-a-fair-asylum-procedure-for-migrants->
5. Поляки підтвердили, що не хочуть бачити у країні мігрантів із Близького Сходу та Африки. URL: <https://glavcom.ua/world/observe/referendum-u-polshchi-za-shcho-proholosuvali-96-poljakiv-962646.html>

Чому зростає популярність право-радикальних та популістських партій і рухів? Це об'єктивний процес чи це наслідок прорахунків інших партій? Як можна цьому протидіяти?

Останнім часом все більш актуальною і помітною «проблемою» стало популярність право-радикальних та популістських рухів і це питання не має кордонів, ні географічних, ні культурних. Зазвичай такі напрями діють певними періодами та в залежності від ситуації у певній країні чи групі країн вони можуть бути менш виражені, чи навпаки швидко набирати оберти. Підтримка таких рухів прослідковується через наслідки економічної кризи, військові дії, та інші зміни, які мають певний вплив на життя громадян країн.

До причин зростання цих право-радикальних та популістських рухів можна віднести:

1. Економічно-соціальний фактор. Один з найбільш поширених проявів такого популізму у Європі за останні роки. У наслідок потреби дешевої робочої сили та ще напливу великої кількості мігрантів, не тільки з причин працевлаштування, а також бойових дій. Країни Європи зазнали культурні конфлікти. Тому що, більшість мігрантів повільно адаптуються, не мають бажання у вивченні культури чи навіть мови країни у яку приїхали, зневажають традиції та протистоять правилам. Це питання торкнулося таких країн, як Німеччина, Польща, Чехія, Іспанія, якщо брати не тільки країни Європи, то це – США та Канада. В вищезазначених країнах почали проводитися заходи політичного характеру, що набували саме право-радикальних поглядів, щодо обмеження прав цих мігрантів, з метою захисту своїх цінностей та традицій.

2. Політичні фактори. Події, що відбулися після 2014 р. в Україні, відокремило країни Європи на дві групи, ті хто підтримав та ті, які виступили проти, підтримавши політику росії. Слідом за цим йде пандемія, яка спричинила або підсилила кризу у багатьох країнах. Прикладом є Італія, яка у 2020 році запустила партію «Italexit», їх головною метою було вихід Італії зі складу ЄС. «Я кажу «Ні» цій Європі, і я починаю заново з Італії, тому що я хочу почати з суверенітету держави, яка має всі карти, необхідна для гри на всіх ринках», - сказав голова партії Парагоне. [2]

Це об'єктивний процес чи прорахунок інших партій? Однієї універсальної відповіді немає, тому що, якщо розглядати питання більш детально з усіх сторін,

то одразу стає зрозуміло, що причини є різні, та є пряма залежність від конкретної ситуації.

До об'єктивних факторів, що спричинили ці рухи, можна віднести:

- Зміни в суспільних цінностях та їх важливість, культурних переконаннях можуть підштовхувати громадян країни до право-радикальних партій, які націлені на консервативні цінності.
- Глобальні кризи, такі як міграційні кризи або економічні спади, можуть підігрівати страхи та обурення серед населення, ставлячи під загрозу стабільність суспільства.

До прорахунків інших партій слід віднести:

- Неспроможність втримати довіру традиційним партіям, напроти право-радикальні партії, які спрощують проблеми та ніби то ставить себе на одному рівні з населення, показуючи розуміння питань та підтримуючи соціальні інтереси.

Протидія для цих право-радикальних та популістських партій та рухів повинна набувати стратегічного характеру. Одною з таких стратегій може бути зворотній зв'язок у відповідь від традиційних партій: «Голосування за крайню праву партію стало соціально, морально та етично неприйнятним», -цей вихід було запропоновано Антоном Пелінка [3].

Подібно до цього рішення, може бути повна заборона на офіційному рівні подібних партій, але це також не може дати гарантій для повного припинення цих рухів. Та хоча б буде контролюватись на законодавчому рівні, що підсилить довіру до традиційних партій.

Ці стратегії мають і протилежний напрямок, бо відсвітлюють ці рухи, хоч з поганих сторін, але все ж таки популяризують. Натомість, вирішення цієї проблеми є досить складним стратегічним кроком, яке потребує не відповіді на протест, а саме рішення питань, які непокоять населення, забезпечення та регулювання економічної, політичної та соціальної стабільності [1].

Список використаної літератури

1. Adamson, G. (2019) Why do right-wing populist parties prosper? Twenty-one suggestions to the anti-racist - society, SpringerLink. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s12115-018-00323-8> (Accessed: 19 February 2024).
2. Follain, J. (2020) *Populist senator founds 'Italexit' Party to quit EU, Ditch Euro*, Bloomberg.com. Available at: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-07-23/populist-senator-founds-italexit-party-to-quit-eu-ditch-euro> (Accessed: 19 February 2024).

3. Пелінка А. (2013). Правий популізм: Концепція та типологія. У Ruth Wodak, Brigitte Mral і Majid KhosraviNik, Правий популізм у Європі – політика та дискурс (стор. 3–22). Лондон: Блумсбері.

Якщо росія постійно порушує принципи функціонування ОБСЄ та не виконує її рішення, то чому ця організація не позбавиться від такого члена? Які потенційні виграші та програші для ОБСЄ без росії?

Війна Росії проти України стала серйозним викликом для існуючої системи європейської безпеки, піднявши питання про майбутнє таких інституцій, як Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ). Ця організація, створена в 1975 році під час Холодної війни, мала на меті сприяти миру, безпеці та співробітництву між країнами Європи, а також Північної Америки та Центральної Азії [1].

Однак, з початком російської агресії в 2014 році, ОБСЄ опинилася під значним тиском. Росія неодноразово порушувала принципи та норми ОБСЄ, зокрема, окупувавши Крим та розпочавши війну на сході України.

Враховуючи ці фактори, виникає низка питань:

- Які можливі сценарії розвитку системи європейської безпеки в найближчі роки?

- Яка роль ОБСЄ в цих сценаріях?
- Чи може ОБСЄ ефективно функціонувати без Росії?
- Які потенційні виграші та втрати для ОБСЄ без Росії?

Сценарії розвитку системи європейської безпеки

Існує декілька можливих сценаріїв розвитку системи європейської безпеки в найближчі роки:

- Статус-кво: Цей сценарій передбачає, що існуючі тенденції збережуться, з Росією, що продовжує кидати виклик міжнародному порядку, а ОБСЄ стає менш ефективною [2].

- Ескалація: Цей сценарій передбачає подальше погіршення відносин між Росією та Заходом, що може призвести до більш серйозних конфліктів.

- Зміна режиму в Росії: Цей сценарій передбачає прихід до влади в Росії нового керівництва, яке готове до співпраці з Заходом та дотримання норм міжнародного права.

- Нова архітектура європейської безпеки: Цей сценарій передбачає створення нової системи європейської безпеки, яка буде більш стійкою до викликів XXI століття [2].

Роль ОБСЄ в цих сценаріях

Роль ОБСЄ в цих сценаріях буде залежати від того, який з них зрештою здійсниться.

- Статус-кво: В цьому сценарії роль ОБСЄ буде й далі обмеженою, оскільки організація буде нездатна вирішувати ключові проблеми безпеки в Європі.
- Ескалація: В цьому сценарії ОБСЄ може відігравати роль посередника в конфліктах, але її можливості будуть серйозно обмежені.
- Зміна режиму в Росії: В цьому сценарії ОБСЄ може відігравати важливу роль у сприянні демократичним реформам в Росії та її інтеграції в європейську систему безпеки.
- Нова архітектура європейської безпеки: В цьому сценарії ОБСЄ може бути реформована або замінена новою організацією, яка буде краще відповідати потребам ХХІ століття [3].

Чи може ОБСЄ ефективно функціонувати без Росії?

Це складне питання, на яке немає простої відповіді. З одного боку, Росія є одним із найважливіших членів ОБСЄ і її відсутність негативно вплине на організацію. З іншого боку, присутність Росії в ОБСЄ останніми роками була деструктивною, і її вихід може створити можливості для реформування та оновлення організації [2].

Потенційні вигоди та втрати для ОБСЄ без Росії

Вигоди:

- Збільшення можливості прийняття рішень без консенсусу, що може призвести до більш швидких та рішучих дій.
- Зменшення впливу авторитарних режимів на роботу організації.
- Підвищення легітимності ОБСЄ.

Втрати :

- Втрата важливого каналу зв'язку з Росією.
- Зменшення можливостей спостереження за ситуацією з безпекою в Росії.
- Потенційне ослаблення ОБСЄ як форуму для діалогу між Сходом і Заходом.

Наскільки вірогідний вихід Росії з ОБСЄ?

Наразі вихід Росії з ОБСЄ вважається малоімовірним. Хоча Росія неодноразово погрозувала вийти з організації, вона, ймовірно, залишиться членом ОБСЄ, щоб використовувати її як платформу для просування своїх інтересів та підживлення єдності Заходу [1].

Альтернативи ОБСЄ

Якщо ОБСЄ виявиться неефективною, є кілька альтернатив:

- Зміцнення НАТО: НАТО може взяти на себе більш активну роль у забезпеченні безпеки в Європі.
- Європейська безпека та оборона: Європейський Союз може розвинути власні можливості безпеки та оборони.
- Регіональні угоди про безпеку: Країни можуть створювати регіональні угоди про безпеку для вирішення конкретних проблем.

Висновок:

Майбутнє системи європейської безпеки та роль ОБСЄ в ній залишаються невизначеними. Багато залежить від розвитку російської агресії та реакції Заходу. Якщо Росія продовжить порушувати принципи ОБСЄ, організація може зіткнутися з серйозними проблемами. Однак ОБСЄ також має можливості для реформування та оновлення, особливо якщо Росія вийде з її складу [1].

На завершення, варто зазначити, що ОБСЄ залишається важливою організацією, яка відіграє певну роль у підтримці безпеки та співробітництва в Європі. Наскільки ефективною вона буде в майбутньому, залежить від здатності організації пристосуватися до нових викликів та подолати проблеми, пов'язані з діями Росії.

Список використаної літератури

1. ОБСЄ офіційний сайт [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.osce.org/ru>
2. Росія і ОБСЄ ВВС [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63044469>
3. Майбутнє європейської безпеки Carnegie Endowment for International Peace [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://carnegieendowment.org/publications/future-european-security>